

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

Warszawa, 13 kwietnia 2023 roku

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Rachunek zysków i strat w przeliczeniu na walutę EUR

	Rok zakończony 31 grudnia 2022		Rok zakończony 31 grudnia 2021	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Wynik z tytułu odsetek	217 349	46 360	242 920	53 068
Wynik z tytułu prowizji i opłat	62 744	13 383	62 784	13 716
Wynik na działalności podstawowej	327 910	69 943	335 594	73 315
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	17 507	3 733	15 315	3 345
Ogólne koszty administracyjne	-266 880	-56 925	-235 794	-51 512
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-30 596	-6 526	-70 994	-15 509
Wynik na działalności operacyjnej	-36 253	-7 733	44 121	9 639
Zysk (strata) brutto	-36 253	-7 733	44 121	9 639
Zysk (strata) netto	-37 943	-8 093	32 610	7 124

Sprawozdanie z sytuacji finansowej w przeliczeniu na walutę EUR

	31 grudnia 2022		31 grudnia 2021	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Aktywa				
Papiery wartościowe	15 573 625	3 320 673	13 841 491	3 009 412
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 059 808	1 505 322	8 018 774	1 743 439
Aktywa razem	26 800 220	5 714 454	24 750 679	5 381 284
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec innych banków	22 413 021	4 778 998	19 813 086	4 307 754
Zobowiązania wobec klientów	2 946 563	628 278	3 431 198	746 010
Zobowiązania razem	25 967 338	5 536 864	23 833 627	5 181 899
Kapitał własny ogółem	832 882	177 590	917 052	199 385
Suma zobowiązań i kapitału własnego	26 800 220	5 714 454	24 750 679	5 381 284

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych w przeliczeniu na walutę EUR

	Rok zakończony 31 grudnia 2022		Rok zakończony 31 grudnia 2021	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-252 953	-53 954	7 718	1 686
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	1 629 267	347 518	-456 396	-99 704
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-46 102	-9 834	-28 599	-6 248
Przepływy pieniężne netto, razem	1 330 212	283 730	-477 277	-104 266

Do przeliczenia wartości pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 roku na walutę EUR zastosowano średni kurs ogłoszony przez Narodowy Bank Polski na ten dzień wynoszący 4,6899 zł za 1 EUR. Porównywalne dane finansowe zostały przeliczone na walutę EUR przy zastosowaniu średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2021 roku, który wynosił 4,5994 zł za 1 EUR.

Główne pozycje sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz rachunku zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku przeliczone zostały na walutę EUR, odpowiednio według kursu 4,6883 zł za 1 EUR oraz 4,5775 zł za 1 EUR. Kursy te wyliczono jako średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego danymi finansowymi.

Spis treści

Rachunek zysków i strat.....	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Zestawienie zmian w kapitale własnym.....	8
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	11
1. Podstawowe dane i informacje o Banku.....	11
1.1. Podstawowe informacje	11
1.2. Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.....	12
1.3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku.....	12
1.4. Zatwierdzenie jednostkowego sprawozdanie finansowego	14
2. Opis istotnych zasad rachunkowości, szacunków i ocen.....	14
2.1. Podstawa sporządzania sprawozdania	14
2.2. Oświadczenie o zgodności	14
2.3. Okres i zakres jednostkowego sprawozdania finansowego	14
2.4. Kontynuacja działalności	14
2.5. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd	16
2.6. Korekta błędów oraz zmiany dokonane w celu porównywalności danych.....	18
2.7. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości.....	19
2.8. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów i interpretacji	42
3. Segmenty działalności	46
4. Wynik z tytułu odsetek	49
5. Wynik z tytułu prowizji i opłat.....	50
6. Przychody z tytułu dywidend	50
7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany.....	51
8. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	51
9. Pozostałe przychody operacyjne	52
10. Pozostałe koszty operacyjne.....	52
11. Ogólne koszty administracyjne	53
12. Świadczenia pracownicze.....	53
13. Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	53
14. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	55
15. Podatek dochodowy	57
16. Zysk na akcję.....	60
17. Dywidendy wypłacone oraz zaproponowane do wypłaty	60
18. Kasa, środki w Banku Centralnym.....	60
19. Należności od innych banków.....	61
20. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	62
21. Pochodne instrumenty finansowe	62
22. Papiery wartościowe	64
23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom.....	71
24. Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone.....	77
25. Zapasy	82
26. Rzeczowe aktywa trwałe	83
27. Wartości niematerialne.....	87
28. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	89
29. Pozostałe aktywa	90

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

30. Zobowiązania wobec Banku Centralnego	91
31. Zobowiązania wobec innych banków	91
32. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	92
33. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	92
34. Zobowiązania wobec klientów	93
35. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	94
36. Pozostałe zobowiązania	96
37. Rezerwy	96
38. Kapitały własne	101
39. Wartość godziwa i kategorie wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych	102
40. Działalność powiernicza	107
41. Umowy leasingowe	107
42. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	107
43. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe	109
44. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	110
45. Transakcje z podmiotami powiązanymi	111
46. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	116
47. Struktura zatrudnienia	116
48. Sekurytyzacja	116
49. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	116
50. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)	117
51. Cele i zasady zarządzania ryzykiem	117
51.1. Ryzyko kredytowe	117
51.2. Ryzyko płynności	147
51.3. Ryzyko rynkowe	152
51.4. Ryzyko operacyjne	161
52. Zarządzanie kapitałem	163

Rachunek zysków i strat

Działalność kontynuowana

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2022	Rok zakończony 31 grudnia 2021
Przychody z tytułu odsetek	4	1 170 605	309 436
Koszty z tytułu odsetek	4	-953 256	-66 516
Wynik z tytułu odsetek		217 349	242 920
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	92 921	89 888
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	-30 177	-27 104
Wynik z tytułu prowizji i opłat		62 744	62 784
Przychody z tytułu dywidend	6	1 481	2 318
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	7	32 999	2 860
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	8	8 984	15 395
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	8	4 353	9 317
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		13 337	24 712
Wynik na działalności podstawowej		327 910	335 594
Pozostałe przychody operacyjne	9	40 161	35 683
Pozostałe koszty operacyjne	10	-22 654	-20 368
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		17 507	15 315
Ogólne koszty administracyjne	11	-266 880	-235 794
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	13	-84 194	0
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe, w tym:	14	-30 596	-70 994
- wynik odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych		-38 823	-75 415
Wynik na działalności operacyjnej		-36 253	44 121
Zysk (strata) brutto		-36 253	44 121
Podatek dochodowy	15	-1 690	-11 511
- bieżący podatek dochodowy		-21	2 182
- odroczony podatek dochodowy		-1 669	-13 693
Zysk (strata) netto		-37 943	32 610

Zysk (strata) na akcję (w zł) z zysku za rok obrotowy

- podstawowy z zysku (straty) za rok obrotowy	-0,09	0,07
- rozwodniony z zysku (straty) za rok obrotowy	-0,09	0,07

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2022 roku oraz dnia 31 grudnia 2021 roku Bank nie prowadził działalności zaniechanej.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2022	Rok zakończony 31 grudnia 2021
Zysk (strata) netto		-37 943	32 610
Inne składniki całkowitych dochodów netto, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego		-34 087	-3 470
Wycena papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		-44 594	1 058
- podatek odroczony		8 473	-201
Przeniesienie na wynik finansowy w wyniku zaprzestania ujmowania papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		2 511	-5 342
- podatek odroczony		-477	1 015
Inne składniki całkowitych dochodów netto, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego		-2 241	3 472
Wycena inwestycji kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		-3 508	4 420
- podatek odroczony		666	-840
Zyski lub straty aktuarialne	37	743	-134
- podatek odroczony		-142	26
Razem całkowite dochody netto		-74 271	32 612

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31 grudnia 2022	31 grudnia 2021
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym	18	2 865 300	1 305 451
Należności od innych banków	19	597 303	829 862
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		597 303	829 862
Pochodne instrumenty finansowe	21	1 444	150
Papiery wartościowe	22	15 573 625	13 841 491
- przeznaczone do obrotu		0	18 293
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy		262 953	226 129
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		5 764 723	2 943 376
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		11 711	15 219
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		9 534 238	10 638 474
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	23	7 059 808	8 018 774
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		93 144	126 422
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		6 966 664	7 892 352
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	24	438 537	433 216
Zapasy	25	104	75
Rzeczowe aktywa trwałe	26	94 987	120 038
Wartości niematerialne	27	33 127	31 315
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	15	0	10 337
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15	63 950	57 098
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	28	1 485	100
Pozostałe aktywa	29	70 550	102 772
Aktywa razem		26 800 220	24 750 679
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	30	2 039	41
Zobowiązania wobec innych banków	31	22 413 021	19 813 086
Pochodne instrumenty finansowe	21	1 324	43
Zobowiązania wobec klientów	34	2 946 563	3 431 198
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	35	389 372	382 753
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	15	2	0
Pozostałe zobowiązania	36	205 098	192 815
Rezerwy	37	9 919	13 691
Zobowiązania razem		25 967 338	23 833 627
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	38	455 625	455 625
Akcje własne	38	-9 899	0
Kapitał zapasowy	38	344 641	404 495
Inne całkowite dochody	38	-26 021	10 307
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	38	-37 159	-37 159
Wynik roku bieżącego	38	-37 943	32 610
Pozostałe kapitały	38	143 638	51 174
Kapitał własny ogółem		832 882	917 052
Suma zobowiązań i kapitału własnego		26 800 220	24 750 679

Sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami do jednostkowego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część jednostkowego sprawozdania finansowego.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zestawienie zmian w kapitale własnym

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Inne całkowite dochody	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Kapitał własny razem
Kapitał na początek okresu po przekształceniu	455 625	0	404 495	10 307	-37 159	32 610	51 174	917 052
Wynik za okres	0	0	0	0	0	-37 943	0	-37 943
Inne całkowite dochody netto	0	0	0	-36 328	0	0	0	-36 328
Razem całkowite dochody netto za okres	0	0	0	-36 328	0	-37 943	0	-74 271
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	32 610	-32 610	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	32 610	0	-32 610	0	0	0
Podwyższenie kapitałów	0	0	0	0	0	0	0	0
Odkup akcji własnych	0	-9 899	-1 964	0	0	0	1 964	-9 899
Pozostałe	0	0	-90 500	0	0	0	90 500	0
Kapitał na koniec okresu	455 625	-9 899	344 641	-26 021	-37 159	-37 943	143 638	832 882

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Inne całkowite dochody	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Kapitał własny razem
Kapitał na początek okresu	438 025	0	371 542	10 305	-37 159	6 641	51 174	840 528
Wynik za okres	0	0	0	0	0	32 610	0	32 610
Inne całkowite dochody netto	0	0	0	2	0	0	0	2
Razem całkowite dochody netto za okres	0	0	0	2	0	32 610	0	32 612
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	6 641	-6 641	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	6 641	0	-6 641	0	0	0
Podwyższenie kapitałów	17 600	0	26 312	0	0	0	0	43 912
Odkup akcji własnych	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	0
Kapitał na koniec okresu	455 625	0	404 495	10 307	-37 159	32 610	51 174	917 052

Zestawienie zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do jednostkowego sprawozdania finansowego,
które stanowią integralną część jednostkowego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

		Rok zakończony 31 grudnia 2022	Rok zakończony 31 grudnia 2021
	Nota		
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk (strata) netto		-37 943	32 610
Korekty razem:		-215 010	-24 892
Amortyzacja	11	32 089	32 748
Odsetki		-425 237	-86 074
Dywidendy otrzymane	6	-1 481	-2 318
Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej		-15 691	-3 513
Zmiana stanu:		192 734	62 539
- należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	42	2 921	-27 711
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		18 293	-8 367
- papierów wartościowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		-36 824	43 506
- papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	42	-2 866 937	3 684 281
- papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		3 508	-4 420
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		33 278	50 135
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie		925 688	513 635
- zapasów		-29	43
- aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		-1 385	711
- pozostałych aktywów	42	-11 575	-8 203
- zobowiązań wobec Banku Centralnego		1 998	-25
- zobowiązań wobec innych banków		2 599 935	-3 821 645
- pochodnych instrumentów finansowych (w tym stanowiących zabezpieczenie zobowiązań)		-13	599
- zobowiązań wobec klientów		-484 635	-384 513
- pozostałych zobowiązań		12 282	18 697
- rezerw		-3 771	5 816
Zapłacony podatek dochodowy		8 649	-35 915
Bieżący i odroczonego podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym	15	1 690	11 511
Inne korekty	42	-7 763	-3 870
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		-252 953	7 718

cd. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Wpływy		1 695 164	473 146
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		27 980	39 554
Zbycie papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		1 578 499	395 334
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych		16 015	7 107
Dywidendy otrzymane	6	1 481	2 318
Odsetki otrzymane		71 189	28 833
Wydatki		-65 897	-929 542
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		-28 199	-20 854
Nabycie papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		-16 853	-890 711
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych		-20 845	-17 977
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		1 629 267	-456 396

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Wpływy		0	44 000
Wpływy z emisji akcji i dopłat do kapitału		0	44 000
Wydatki		-46 102	-72 599
Płatności z tytułu kosztów emisji akcji		0	-88
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingowych		-11 625	-11 109
Wykup dłużnych papierów wartościowych wraz z odsetkami	35	-24 578	-61 402
Nabycie akcji własnych		-9 899	0
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		-46 102	-28 599

Przepływy pieniężne netto, razem

		1 330 212	-477 277
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym		1 330 212	-477 277
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		-12 324	1 836
Środki pieniężne na początek okresu		2 086 210	2 563 487
Środki pieniężne na koniec okresu		3 416 422	2 086 210
- środki o ograniczonej możliwości dysponowania		0	0

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

1. Podstawowe dane i informacje o Banku

1.1. Podstawowe informacje

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. (Bank) został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 65 z dnia 22 października 1991 roku. Pierwotnie działał pod firmą Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni S.A. („GBPZ S.A.”) z siedzibą we Wrocławiu. Na podstawie uchwały nr 12/2001 Walnego Zgromadzenia GBPZ S.A. podjętej w dniu 16 maja 2001 roku, firmę zmieniono na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Zmiana firmy na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. została zarejestrowana w KRS w dniu 27 marca 2002 roku. Siedziba Banku mieści się w Warszawie przy ul. Grzybowskiej 81.

Bank jest wpisany do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta Warszawy, XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000069229 nadanym w dniu 10 grudnia 2001 roku.

Bankowi nadano w dniu 6 sierpnia 2002 roku numer statystyczny REGON: 930603359.

Akcjonariat Banku na dzień 31 grudnia 2022 roku:

	Liczba akcji (szt.)	Liczba głosów (%)	Udział w kapitale zakładowym (%)
Banki Spółdzielcze			
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	339 428 753	74,50	74,50
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	4 593 012	1,01	1,01
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	26 245 574	5,76	5,76
Inne Banki Polskie	11 457 898	2,51	2,51
Banki Zagraniczne	4 217 815	0,93	0,93
Pozostali akcjonariusze			
- osoby fizyczne	809 053	0,18	0,18
- pozostali	64 319 275	14,11	14,11
Bank BPS S.A.	4 553 861	1,00	1,00
Razem	455 625 241	100,00	100,00

Akcjonariat Banku na dzień 31 grudnia 2021 roku:

	Liczba akcji (szt.)	Liczba głosów (%)	Udział w kapitale zakładowym (%)
Banki Spółdzielcze			
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	336 316 339	73,82	73,82
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	6 511 379	1,43	1,43
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	27 063 574	5,94	5,94
Inne Banki Polskie	11 457 898	2,51	2,51
Banki Zagraniczne	4 217 815	0,93	0,93
Pozostali akcjonariusze			
- osoby fizyczne	1 013 000	0,22	0,22
- pozostali	69 045 236	15,15	15,15
Bank BPS S.A.	0	0,00	0,00
Razem	455 625 241	100,00	100,00

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jest uniwersalnym bankiem komercyjnym oferującym szeroki zakres usług w obrocie krajowym i zagranicznym, świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, w szczególności dla banków spółdzielczych, zgodnie z zakresem usług określonych w statucie Banku.

Bank sprawując funkcję banku zrzeszającego, na podstawie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 7 grudnia 2000 roku z późniejszymi zmianami, działa na rzecz rozwoju banków spółdzielczych zrzeszenia i prowadzi niekonkurencyjną wobec zrzeszonych banków spółdzielczych działalność.

Bank prowadzi operacje zarówno w polskich złotych jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie krajowym.

1.2. Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. oraz znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych, będących w posiadaniu Banku. W związku z tym Bank BPS S.A. sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A., które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2021 roku do dnia 31 grudnia 2021 roku zostało zatwierdzone przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w dniu 21 czerwca 2022 roku.

1.3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku BPS S.A.

W 2022 roku skład Zarządu Banku kształtował się następująco:

1. Pan Artur Adamczyk – Prezes Zarządu Banku;
2. Pan Robert Banach – Wiceprezes Zarządu Banku;
3. Pan Krzysztof Kokot – Wiceprezes Zarządu Banku.

Zarząd Banku w ww. składzie działa od 25 czerwca 2020 roku.

31.12.2022

- 1) Artur Adamczyk - Prezes Zarządu
- 2) Robert Banach – Wiceprezes Zarządu Banku
- 3) Krzysztof Kokot – Wiceprezes Zarządu Banku

31.12.2021

- 1) Artur Adamczyk - Prezes Zarządu
- 2) Robert Banach – Wiceprezes Zarządu Banku
- 3) Krzysztof Kokot – Wiceprezes Zarządu Banku

Skład Rady Nadzorczej Banku BPS S.A.

W 2022 roku Rada Nadzorcza Banku działała w niezmiennym składzie:

31.12.2022	31.12.2021
1) Piotr Kaczyński Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku	1) Piotr Kaczyński Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku
2) Paweł Kapel Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku	2) Paweł Kapel Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku
3) Roman Hrynkiewicz Sekretarz Rady Nadzorczej	3) Roman Hrynkiewicz Sekretarz Rady Nadzorczej
4) Kamil Burski Członek Rady Nadzorczej Banku	4) Kamil Burski Członek Rady Nadzorczej Banku
5) Roman Domański Członek Rady Nadzorczej Banku	5) Roman Domański Członek Rady Nadzorczej Banku
6) Józef Florek Członek Rady Nadzorczej Banku	6) Józef Florek Członek Rady Nadzorczej Banku
7) Piotr Huzior Członek Rady Nadzorczej Banku	7) Piotr Huzior Członek Rady Nadzorczej Banku
8) Dariusz Jasiński Członek Rady Nadzorczej Banku	8) Dariusz Jasiński Członek Rady Nadzorczej Banku
9) Krzysztof Kajko Członek Rady Nadzorczej Banku	9) Krzysztof Kajko Członek Rady Nadzorczej Banku
10) Marek Kuder Członek Rady Nadzorczej Banku	10) Marek Kuder Członek Rady Nadzorczej Banku
11) Jowita Martyniak-Lech Członek Rady Nadzorczej Banku	11) Jowita Martyniak-Lech Członek Rady Nadzorczej Banku
12) Barbara Pasierb Członek Rady Nadzorczej Banku	12) Barbara Pasierb Członek Rady Nadzorczej Banku
13) Andrzej Pawlik Członek Rady Nadzorczej Banku	13) Andrzej Pawlik Członek Rady Nadzorczej Banku
14) Piotr Piasecki Członek Rady Nadzorczej Banku	14) Piotr Piasecki Członek Rady Nadzorczej Banku
15) Włodzimierz Szewc Członek Rady Nadzorczej Banku	15) Włodzimierz Szewc Członek Rady Nadzorczej Banku
16) Jarosław Wiśniewski Członek Rady Nadzorczej Banku	16) Jarosław Wiśniewski Członek Rady Nadzorczej Banku
17) Zdzisław Wojdak Członek Rady Nadzorczej Banku	17) Zdzisław Wojdak Członek Rady Nadzorczej Banku

1.4. Zatwierdzenie jednostkowego sprawozdanie finansowego

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 13 kwietnia 2023 roku.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku zostało zatwierdzone przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w dniu 21 czerwca 2022 roku.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości, szacunków i ocen

2.1. Podstawa sporządzania sprawozdania

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o następujące zasady wyceny:

- 1) według wartości godziwej dla instrumentów pochodnych, aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu, aktywów finansowych wyznaczonych w momencie początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane przez rachunek zysków i strat, instrumentów kapitałowych i aktywów finansowych zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych oraz ze sprzedaży aktywów finansowych, a także aktywów finansowych niespełniających kryterium testu SPPI;
- 2) według zamortyzowanego kosztu dla aktywów finansowych będących częścią modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z pozyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych i jednocześnie spełniających kryterium SPPI oraz pozostałych zobowiązań finansowych;
- 3) według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych;
- 4) niższej z następujących dwóch kwot: ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia w przypadku aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży lub grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe przedstawione jest w złotych (waluta funkcjonalna), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

2.2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z wszystkimi Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez UE. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSIF”).

2.3. Okres i zakres jednostkowego sprawozdania finansowego

Jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2022 roku do dnia 31 grudnia 2022 roku i zawiera dane porównawcze:

- 1) dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2021 roku;
- 2) dla pozycji rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów, zestawienia zmian w kapitale własnym oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2021 roku do dnia 31 grudnia 2021 roku.

2.4. Kontynuacja działalności

Jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2022 roku.

W oparciu o art. 22b ust. 2 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, utworzony został System Ochrony Zrzeszenia BPS.

System Ochrony Zrzeszenia BPS to porozumienie, w którym uczestniczą Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. i zrzeszone z nim Banki Spółdzielcze, na mocy którego banki te zapewniają sobie wzajemnie wsparcie w zakresie płynności i wypłacalności w sytuacji wystąpienia trudności finansowych w którymkolwiek z tych banków.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku uczestnikami Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS był Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz 307 zrzeszonych banków spółdzielczych. Z pozostałymi bankami spółdzielczymi, po rozwiązaniu Umowy Zrzeszenia prowadzącymi samodzielną działalność, zostały zawarte Porozumienia ramowe na świadczenie usług i czynności.

Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której powierzono zadania jednostki zarządzającej Systemem dysponuje środkami finansowymi, zgromadzonymi w ramach funduszu zabezpieczającego i depozytu obowiązkowego, przeznaczonymi wyłącznie na interwencję zapobiegającą utracie płynności i wypłacalności. Komisja Nadzoru Finansowego, na wniosek Banku dotyczący wspólnego wypełniania normy LCR zezwoliła na odstępstwo od stosowania na zasadzie indywidualnej przez Bank oraz banki spółdzielcze, które podpisały umowę Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, przepisów określonych w art. 412 oraz art. 414 Rozporządzenia CRR, jak również wskazała Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jako zobowiązany do spełniania wymogów określonych w powyższych artykułach na podstawie skonsolidowanej sytuacji uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Zezwolenie KNF umożliwia efektywniejsze zarządzanie płynnością, przy zachowaniu niezbędnego poziomu bezpieczeństwa.

Zgodnie z postanowieniami Umowy Systemu Ochrony, w przypadku pojawienia się problemów z płynnością Bank może liczyć na wsparcie płynnościowe Systemu Ochrony, świadczone w ramach stosownych mechanizmów i instrumentów dla uczestników Systemu.

Mechanizmy pomocowe utworzone w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zostały zdefiniowane w ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Składają się na nie mechanizmy wsparcia płynności, oparte na depozycie obowiązkowym oraz mechanizmy wsparcia wypłacalności pozwalające na udzielenie pomocy ze środków zgromadzonych na Funduszu Zabezpieczającym, zasilanym obowiązkowymi wpłatami uczestników. System Ochrony poprzez stały monitoring bieżącej sytuacji Banku BPS S.A. i zrzeszonych z nim banków spółdzielczych objętych Systemem Ochrony oraz zaplanowane w jego ramach działania prewencyjne i wspomagające, zapewnia wsparcie jego uczestników w zakresie płynności i wypłacalności. Udziela także niezbędnej pomocy w przypadku ewentualnego wystąpienia sytuacji niestandardowych w którymkolwiek z banków, uczestników Systemu.

Zgodnie z misją i wizją rozwoju, Bank prowadzi działania mające przede wszystkim na celu umacnianie sektora polskiej bankowości spółdzielczej oraz wspiera zrzeszone banki spółdzielcze w rozwoju działalności biznesowej oraz rozwoju technologicznym. Bank dąży również do zwiększenia własnej stabilności poprzez ograniczanie ekspozycji na ryzyko, zmniejszenie kosztów ryzyka oraz poprawę kluczowych wskaźników stabilności finansowej (współczynniki adekwatności kapitałowej).

14 lipca 2022 roku Prezydent RP podpisał ustawę o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom. Wprowadza ona między innymi dla kredytobiorców posiadających kredyt hipoteczny w PLN możliwość zawieszenia spłaty maksymalnie ośmiu rat kredytu hipotecznego, tj. dwie raty w każdym z kwartałów drugiego półrocza 2022 roku oraz jedną ratę w każdym z kwartałów 2023 roku („wakacje kredytowe”). Przepisy ustawy spowodowały, że na 31 grudnia 2022 roku Bank BPS S.A. ujął stratę z tytułu zmian przepływów pieniężnych wynikających z umów kredytowych, która została oszacowana zgodnie z wymogami MSSF 9. Kwota straty w wysokości 83,5 mln zł, została ustalona jako różnica pomiędzy wartością bieżącą szacowanych przepływów pieniężnych wynikających z umów kredytowych uwzględniającą zawieszenie płatności rat oraz wartością bieżącą tych ekspozycji przed zmianami z tytułu wakacji kredytowych, przy uwzględnieniu oszacowanego przez Bank odsetka klientów, którzy skorzystają z zawieszenia spłat rat kredytowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku wakacjami kredytowymi było objęte 57% kredytów hipotecznych, co stanowi 70% wartości portfela, dla których klienci mieli możliwość skorzystania z wakacji kredytowych.

Szczegółowe informacje dotyczące oszacowania kwoty korekty wartości kredytów hipotecznych oraz przyjętych założeń do tych szacunków zaprezentowane są w nocie 13.

Bank w 2022 roku realizował Wewnętrzny Plan Naprawy Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. na lata 2020-2023 (WPN), którego opracowanie było m.in. warunkiem otrzymania 10-letniej pożyczki podporządkowanej ze środków Funduszu Zabezpieczającego Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, w wysokości 50 mln zł. Dokument ten przedstawia działania sanacyjne w obszarze adekwatności kapitałowej, jakości portfela kredytowego oraz rentowności działania.

Pomimo niekorzystnych uwarunkowań zewnętrznych i otoczenia regulacyjnego, Bank w 2022 roku kontynuował rozpoczęte projekty i zadania, które wpłyną na poprawę stabilności i rentowności działania oraz sprostają oczekiwaniom klientów. Strata bilansowa Banku za 2022 rok ma charakter jednorazowy i wynika z materializacji ryzyka związanego ze zmianą przepisów prawnych, tzw. „wakacji kredytowych”.

Rozpoznana strata nie spowodowała niedotrzymania podstawowych wskaźników adekwatności kapitałowej Banku, tj. wskaźnika Tier I oraz TCR. Bank zobligowany jest do utrzymywania łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie nie niższym niż 10,75 %, natomiast współczynnika kapitału Tier I na minimalnym poziomie 8,75%. Generowane przez Bank wskaźniki kapitałowe kształtują się znacznie powyżej wielkości wynikających z obowiązujących norm nadzorczych w tym obszarze, co jest przede wszystkim efektem prowadzonych od kilku lat działań mających na celu ograniczenie wymogów kapitałowych. Wygenerowanie straty bilansowej wpłynęło natomiast na obniżenie kapitału podstawowego Tier I Banku, który w relacji do miary ekspozycji całkowitej spowodował niespełnienie wskaźnika dźwigni finansowej (LR) na wymaganym przez nadzorcę poziomie 3%, tj. wysokość wskaźnika na 31 grudnia 2022 roku wyniosła 2,96%.

Bank zakłada, że w roku 2023 wejdą w życie planowane zmiany do Rozporządzeniu CRR w zakresie stosowanych odliczeń od miary ekspozycji całkowitej (TEM), które pozwolą na osiągnięcie wymaganego poziomu wskaźnika LR. Proponowane zmiany dotyczą odliczania od miary ekspozycji całkowitej wartości aktywów płynnych zabezpieczających depozyt obowiązkowy. Powyższe zmiany przepisów uwzględnią więc specyfikę działania Banku Zrzeszającego, do którego zadań należy przede wszystkim absorpcja wolnych środków zrzeszonych banków spółdzielczych i ich relokacja w bezpieczne dłużne papiery wartościowe. Oprócz oczekiwanych zmian w przepisach zewnętrznych, Zarząd Banku planuje przeprowadzenie emisji obligacji podporządkowanych w czerwcu 2023 roku.

Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ) pomimo występujących odchyłań w realizacji poszczególnych opcji naprawy oraz prognoz finansowych pozytywnie ocenia ostateczne efekty działań prowadzonych przez Bank. W ocenie SSOZ w wyniku realizowanych w ostatnich latach zadań określonych w programie naprawczym ryzyko w Banku BPS S.A. uległo istotnemu ograniczeniu, poprzez obniżenie poziomu ryzyka w kluczowych obszarach z punktu widzenia Banku, tj. adekwatności kapitałowej oraz jakości aktywów.

Zdaniem Zarządu Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. podjęte działania mitygujące w poszczególnych obszarach działalności Banku, projekty związane z optymalizacją wymogów kapitałowych, restrukturyzacją kosztów działania, jak również związane z transformacją cyfrową i technologiczną powodują, że powyższe fakty i okoliczności nie stanowią zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności Banku w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym. W związku z powyższym niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kontynuacji działalności.

2.5. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd

Przygotowanie jednostkowego sprawozdania finansowego Banku wymaga od kierownictwa dokonania profesjonalnego osądu, szacunków i określenia pewnych założeń, które mają wpływ na przedstawiane wartości przychodów, kosztów, aktywów i zobowiązań oraz ujawnień dotyczących zobowiązań warunkowych na dzień bilansowy. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Bank podejmie, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

Poniżej wymieniono obszary, w których profesjonalny osąd oraz szacunki księgowe przy stosowaniu zasad (polityki) rachunkowości miały największy wpływ na kwoty przedstawione w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

W przypadkach, w których nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej ujmowanych w bilansie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na podstawie aktywnych rynków, określa się ją za pomocą technik

wyceny. Dane wejściowe uzyskuje się z możliwych do zaobserwowania rynków, jednak tam gdzie nie można tego dokonać, przy ustalaniu wartości godziwej konieczne jest stosowanie profesjonalnego osądu w zakresie dotyczącym ryzyka płynności, ryzyka kredytowego i zmienności. Zmiany założeń dotyczących tych czynników mogą mieć wpływ na wykazywaną wartość godziwą instrumentów finansowych.

Szczegółowy opis wartości godziwej aktywów finansowych przedstawiono w notach nr 2.7.5 i 39.

Klasyfikacja aktywów finansowych

Bank klasyfikuje aktywa finansowe na podstawie oceny modelu biznesowego, w ramach którego aktywa są utrzymywane oraz oceny czy z warunków umownych wynikają wyłącznie płatności kapitału i odsetek od kwoty tego kapitału. Szczegółowe informacje o przyjętych założeniach w tym zakresie zaprezentowane zostały w nocie nr 2.7.1.

Utrata wartości aktywów finansowych

Bank stosuje wymogi standardu MSSF 9 w zakresie utraty wartości w celu ujęcia i wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe. Bank wyznacza odpisy z tytułu utraty wartości w oparciu o oczekiwane straty kredytowe z uwzględnieniem prognoz przyszłych warunków ekonomicznych podczas dokonywania oceny ryzyka kredytowego danej ekspozycji.

Do określenia utraty wartości (lub jej odwrócenia) niezbędne jest wyliczenie bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest określana między innymi z uwzględnieniem informacji o obecnej i prognozowanej sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, przewidywanej wartości odzysku z zabezpieczeń prawnych oraz czynników makroekonomicznych.

Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych zaklasyfikowanych do instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, należności leasingowych, składnika aktywów z tytułu umów lub zobowiązania do udzielenia pożyczki oraz umowy gwarancji finansowych. Dla inwestycji kapitałowych Bank nie rozpoznaje oczekiwanych strat kredytowych.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu aktywów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody Bank ujmuje w innych całkowitych dochodach i nie obniża wartości bilansowej składnika aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy definiowaniu działań, mających na celu poprawę jakości procesu.

Szczegółowy opis modelu utraty wartości opartego na koncepcji oczekiwanych strat kredytowych przedstawiono w nocie nr 2.7.6, natomiast opis praktyk w zakresie „forbearance” przedstawiono w nocie nr 51.1.

Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone wyceniane są przy początkowym ujęciu w wysokości rzeczywistej ceny nabycia (według kosztu). Po początkowym ujęciu inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone wyceniane są na dzień bilansowy według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach zależnych i stowarzyszonych. W przypadku istnienia takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. W przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości.

Korekta wartości aktywów finansowych z tytułu wakacji kredytowych

Szczegółowe informacje dotyczące oszacowania kwoty korekty oraz przyjętych założeń do tych szacunków zaprezentowane są w nocie 13.

Utrata wartości aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości składnika aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów trwałych, w zależności od tego, która z nich jest wyższa.

Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych oraz innych czynników. Przyjęcie odmiennych założeń wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych. Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży, Bank opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców.

Rezerwy na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze obejmują rezerwę na odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne, które wyliczane są metodą aktuariálną, jako wartość bieżąca przyszłych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, między innymi co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzenia, rotacji pracowników, wskaźnika umieralności i innych. Wszystkie założenia są weryfikowane na każdy dzień bilansowy.

Więcej informacji na temat przyjętych założeń przedstawiono w nocie nr 37.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Więcej informacji na temat podatku odroczonego przedstawiono w nocie nr 15.

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Szacując długość okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, w tym aktywa z tytułu prawa do użytkowania i wartości niematerialnych uwzględnia się między innymi:

- 1) dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego lub intensywność wykorzystania;
- 2) utratę przydatności z przyczyn technologicznych;
- 3) okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania;
- 4) zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów;
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych umów. W powyższej sytuacji, jeżeli szacowany okres użytkowania jest krótszy, Bank przyjmuje szacowany okres użytkowania.

Bank corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Identyfikacja umów leasingowych

Bank dokonuje identyfikacji leasingu na podstawie zawartej umowy. Jeżeli zawarta umowa daje Bankowi prawo kontroli wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów w wyznaczonym okresie, w zamian za wynagrodzenie, Bank uznaje, że umowa jest leasingiem lub zawiera leasing.

2.6. Korekta błędów oraz zmiany dokonane w celu porównywalności danych

W 2022 roku Bank nie dokonywał korekty błędów lat ubiegłych.

2.7. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości

2.7.1. Aktywa i zobowiązania finansowe

(i) Początkowe ujęcie

Bank ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu, a na moment początkowego ujęcia aktywa finansowe klasyfikuje do jednej z następujących kategorii:

- 1) wyceniane według zamortyzowanego kosztu;
- 2) wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- 3) wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Powyższa klasyfikacja zależy od modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych, tj. od tego, czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (ang. solely payments of principal and interest, „SPPI”). Bank wyodrębnia następujące modele biznesowe:

- 1) model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (model H2C);
- 2) model biznesowy, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych (model H2CS);
- 3) model rezydualny, który nie spełnia charakterystyki dwóch powyższych modeli.

(ii) Późniejsza wycena

Późniejsza wycena instrumentów finansowych zależy od ich klasyfikacji, zgodnie z opisem w punktach (iii)-(xii) poniżej.

(iii) Modele biznesowe

Aktywa finansowe podlegają klasyfikacji w kontekście obszaru działalności operacyjnej, w związku z którą zarządza się łącznie grupami aktywów finansowych, a nie na poziomie indywidualnego instrumentu, w oderwaniu od pozostałych instrumentów finansowych.

Klasyfikując poszczególne aktywa finansowe Bank opiera się na dwóch kryteriach, tj.:

- 1) kryterium modelu biznesowego zarządzania danym portfelem aktywów;
- 2) oceną charakterystyki przepływów pieniężnych, tj. oceną warunków kontraktowych danego aktywa finansowego pod kątem weryfikacji czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek od należnego kapitału odzwierciedlających ryzyko kredytowe oraz wartość pieniądza w czasie.

Kryterium modelu biznesowego odnosi się do aktywów finansowych, które są zarządzane, oceniane i raportowane łącznie w ramach grupy aktywów finansowych zaklasyfikowanych przez Zarząd do określonego modelu biznesowego.

Bank ocenia swoje modele biznesowe w zakresie zarządzania aktywami finansowymi na poziomie portfelowym, biorąc pod uwagę wszystkie informacje, które są dostępne na dzień wyceny. Takie informacje obejmują między innymi:

- 1) przyjęte polityki i cele zarządzania portfelem oraz ich realizacja w praktyce;
- 2) sposób, w jaki wyniki na aktywach finansowych w ramach danego modelu biznesowego są oceniane wewnętrznie i raportowane do kluczowego personelu kierowniczego Banku;
- 3) rodzaje ryzyka mające wpływ na wyniki realizowane na aktywach finansowych w ramach danego modelu biznesowego oraz w szczególności sposób, w jaki to ryzyko jest zarządzane;
- 4) operacyjne zarządzanie aktywami w sposób odrębny dla każdego modelu biznesowego bez możliwości transferu aktywów pomiędzy portfelami;
- 5) sposób, w jaki kadra zarządzająca jest rozliczana z efektów ekonomicznych zarządzania aktywami w ramach danego modelu;

- 6) częstotliwość, wartość i rozkład w czasie sprzedaży we wcześniejszych okresach, powody tej sprzedaży oraz oczekiwania odnośnie przyszłych operacji sprzedaży. Sprzedaż sama w sobie nie decyduje jednak o modelu biznesowym i w związku z tym nie może być rozpatrywana oddzielnie.

Model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (H2C) obejmuje instrumenty finansowe wykorzystywane głównie do generowania przepływów pieniężnych w całym okresie życia instrumentu, zabezpieczenia kredytu technicznego i lombardowego, Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych, Funduszu Gwarancyjnego oraz Funduszu Przymusowej Restrukturyzacji, a także depozytu obowiązkowego utrzymywanego przez Bank w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia. W modelu tym, sprzedaże aktywów charakteryzują się niskim wolumenem i są dokonywane sporadycznie lub mają one miejsce blisko terminu zapadalności, a przychody ze sprzedaży są w przybliżeniu równe pozostałym do uzyskania przepływom pieniężnym wynikającym z umowy.

Model biznesowy utrzymywany w celu uzyskiwania umownych przepływów pieniężnych i w celu sprzedaży (H2CS) obejmuje instrumenty finansowe, których celem jest w szczególności zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi, utrzymanie założonego profilu rentowości i/lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych. Zakłada się, że sprzedaż aktywów finansowych zaklasyfikowanych do tego modelu jest niezbędna do realizacji celu biznesowego tego modelu. Bank nie zakłada określonego progu częstotliwości lub wartości sprzedaży, który musiałby zostać osiągnięty w tym modelu biznesowym.

Model rezydualny obejmuje aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży oraz inne aktywa niespełniające kryteriów pozwalających zaklasyfikować do modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub sprzedaż, a uzyskiwanie przepływów pieniężnych z odsetek i kapitału nie jest głównym celem biznesowym.

(iv) Ocena charakterystyk kontraktowych przepływów pieniężnych

Ocena charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych polega na ustaleniu, poprzez przeprowadzenie jakościowego testu umownych przepływów pieniężnych (test SPPI), czy wynikające z umowy przepływy pieniężne z tego składnika aktywów są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Kwota główna (kapitał) jest wartością godziwą składnika aktywów finansowych w dacie początkowego ujęcia. Odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem kredytów, a także marżę zysku.

Test SPPI jest przeprowadzany dla każdego aktywa finansowego w modelu utrzymywanym dla przepływów pieniężnych lub utrzymywanym dla przepływów pieniężnych i sprzedaży na dzień początkowego ujęcia, w tym dla modyfikacji istotnej po ponownym ujęciu aktywa finansowego, oraz na dzień zmiany charakterystyki umownych przepływów pieniężnych.

W przypadku gdy w wyniku przeprowadzonego testu SPPI zidentyfikowana zostanie cecha zmodyfikowanej wartości pieniądza w czasie, Bank dokonuje dodatkowej oceny poprzez wykonanie testu porównawczego (tzw. benchmark test) mającego na celu ustalenie, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, poprzez ustalenie, jak różniłyby się niezdykontowane przepływy pieniężne wynikające z umowy od niezdykontowanych przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmodyfikowana (poziom referencyjny przepływów pieniężnych).

(v) Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Składniki aktywów finansowych wycenia się według zamortyzowanego kosztu jeżeli spełnione są oba poniższe warunki oraz Bank nie wyznaczył ich jako wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy:

- 1) składnik aktywów jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (model biznesowy H2C);
- 2) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej

pozostaje do spłaty (spełniony test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Bank klasyfikuje należności od Banku Centralnego, należności od innych banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom, dłużne papiery wartościowe, należności z tytułu zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odsprzedaży (reverse-repo oraz buy-sell-back), spełniające kryteria opisane w pkt 1-2.

W momencie początkowego ujęcia aktywa te są wyceniane w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych.

Po początkowym ujęciu aktywa te, Bank wycenia według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Wyliczenie efektywnej stopy procentowej obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz inne premie i dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Dla aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości, wartość odsetek, które ujemowane są w przychodach wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego.

Wynik z tytułu sprzedaży dłużnych papierów wartościowych oraz wierzytelności kredytowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Bank ujmuje w rachunku zysków i strat i prezentuje w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

(vi) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Bank klasyfikuje aktywa finansowe w momencie ich początkowego ujęcia do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- 1) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umów, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych (model H2CS);
- 2) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostaje do spłaty (spełniony test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody klasyfikowany jest portfel dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych dla przepływów pieniężnych i do sprzedaży.

Bank może przy początkowym ujęciu dokonać nieodwołalnego wyboru odnośnie określonych inwestycji w instrumenty kapitałowe, które nie są instrumentami przeznaczonymi do obrotu, jako inwestycje wyceniane przez inne całkowite dochody. Wybór ten dotyczy:

- 1) subportfela funduszy inwestycyjnych zamkniętych, o ile zgodnie ze statutem Funduszu, instrumenty te spełniają definicję instrumentów kapitałowych zgodnie z MSR;
- 2) portfela instrumentów kapitałowych (akcje i udziały).

Bank podejmuje decyzję w tym zakresie na podstawie indywidualnej analizy każdej z inwestycji.

Odsetki naliczane przez Bank z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentów dłużnych, Bank ujmuje w innych całkowitych dochodach do momentu wyłączenia instrumentu finansowego z bilansu, np. poprzez sprzedaż.

Skumulowany zysk lub skumulowaną stratę ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentów kapitałowych, Bank ujmuje w innych całkowitych dochodach i nie podlegają one reklasyfikacji do rachunku zysków i strat.

(vii) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

Aktywa finansowe, których przepływy pieniężne są zmodyfikowane w ten sposób, że mają cechy inne niż jedynie spłata kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej, klasyfikowane są do kategorii wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy, niezależnie od przypisanego im modelu biznesowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu, tj. został nabyty w celu sprzedaży w krótkim terminie;
- 2) jest instrumentem dłużnym niezaklasyfikowanym do wyceny według zamortyzowanego kosztu lub wartości godziwej przez inne całkowite dochody z powodu negatywnego wyniku testu SPPI dla tych instrumentów;
- 3) jest instrumentem kapitałowym, którego Bank przy początkowym ujęciu nie wyznaczył do klasyfikowania według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Do kategorii tej Bank kwalifikuje instrumenty pochodne, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe, pożyczki i należności, które nabyto lub zaliczono do tej kategorii z zamiarem sprzedaży w krótkim terminie. Ponadto kategoria ta obejmuje kredyty i inne należności niezaklasyfikowane do wyceny według zamortyzowanego kosztu z uwagi na negatywny wynik testu SPPI i testu porównawczego.

Odsetki od aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy Bank ujmuje w pozycji „Wynik z tytułu odsetek”.

Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej na dzień bilansowy wykazywane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”.

Dodatnią wycenę pochodnych instrumentów finansowych Bank prezentuje w aktywach w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”, a ujemną – w zobowiązaniach, w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”.

(viii) Nabyte lub udzielone aktywa finansowe z rozpoznaną utratą wartości

Bank wyodrębnia grupę aktywów nabytych lub udzielonych z utratą wartości z tytułu ryzyka kredytowego (POCI, ang. purchased or originated credit impaired). Do kategorii aktywów POCI mogą być zaklasyfikowane instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie lub instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Nie jest możliwa reklasyfikacja składnika aktywów z POCI do innych kategorii aktywów finansowych, np. w przypadku obniżenia się ryzyka niewykonania zobowiązania kredytu zakupionego z utratą wartości nie jest możliwe przeniesienie go z kategorii POCI do kategorii aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie zaklasyfikowanych ze względu na ryzyko kredytowe do koszyka 1, 2 lub 3. Aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako POCI w momencie początkowego ujęcia, są traktowane jako POCI we wszystkich następujących okresach do momentu ich wyksięgowania.

Aktywa finansowe uznaje się za dotknięte utratą wartości jeżeli w momencie udzielenia lub nabycia występują przesłanki świadczące o utracie wartości. Przesłankami świadczącymi o utracie wartości w momencie początkowego ujęcia mogą być:

- 1) istotne problemy finansowe emitenta lub dłużnika;
- 2) złamanie warunków kontraktu lub istotne przeterminowanie kontraktu;
- 3) ugodnienia ze strony kredytodawcy na skutek problemów finansowych dłużnika, które nie byłyby udzielone w normalnych okolicznościach;
- 4) finansowa reorganizacja dłużnika;
- 5) zanik aktywnego rynku na aktywo finansowe z powodu trudności finansowych emitenta;
- 6) zakup instrumentu finansowego z głębokim dyskontem odzwierciedlającym trudności finansowe emitenta.

Na moment początkowego ujęcia składnik aktywów ujmowany jest w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu składniki aktywów finansowych zaklasyfikowane do POCI Bank wycenia w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

(ix) Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe inne niż wycenianie w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat Bank wycenia według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Zobowiązania płatne na żądanie Bank wycenia według kwoty wymaganej zapłaty.

(x) Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Bank są wykazywane jako zobowiązania i wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Koszty z tytułu odsetek oraz prowizji i opłat rozliczanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, Bank zalicza do kosztów odsetkowych w rachunku zysków i strat.

(xi) Gwarancje finansowe

Gwarancje finansowe to takie umowy, które zobowiązują Bank, jako ich wystawcę, do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego. Umowy gwarancji finansowych w momencie ich początkowego ujęcia Bank wycenia w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przyporządkować czynności wystawienia gwarancji. W terminie późniejszym zobowiązania te Bank ujmuje według wyższej z dwóch wartości: najlepszego szacunku wydatków koniecznych do uregulowania bieżących zobowiązań na dzień bilansowy oraz wartości ujętej pierwotnie pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne.

(xii) Przeklasyfikowanie aktywów finansowych

Aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu tylko wtedy, gdy Bank zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. Przeklasyfikowaniu podlegają wszystkie aktywa, na które zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Po reklasyfikacji Bank ustala wartość godziwą na dzień reklasyfikacji, a wszelkie różnice pomiędzy tą wartością, a wcześniej ustaloną wartością według zamortyzowanego kosztu, ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Po reklasyfikacji Bank ustala wartość godziwą na dzień reklasyfikacji, a wszelkie różnice pomiędzy wartością godziwą, a wcześniej ustaloną wartością według zamortyzowanego kosztu, ujmuje w innych całkowitych dochodach. W wyniku przeklasyfikowania Bank nie koryguje efektywnej stopy procentowej oraz wyceny oczekiwanych strat kredytowych. Odpis ujmowany jest jako skumulowana kwota utraty wartości w innych całkowitych dochodach i wykazywany jest od dnia przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, zamortyzowanym kosztem składnika aktywów jest jego wartość godziwa na dzień przeklasyfikowania skorygowana o skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych całkowitych dochodach. Na dzień przeklasyfikowania skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych całkowitych dochodach zostają usunięte z pozycji kapitału własnego i zostają przeniesione do pozycji aktywa wyceniane zamortyzowanym kosztem, nie wpływając na wynik finansowy. Na dzień przeklasyfikowania Bank ustala wartość bilansową tego składnika aktywów, w taki sposób, jak gdyby był on wyceniany według zamortyzowanego kosztu od daty początkowego ujęcia. Ujęcie przychodów z tytułu odsetek nie zmieni się, co oznacza, że efektywna stopa procentowa nie podlega korekcie. Odpis na oczekiwane straty kredytowe Bank ujmuje jako korektę wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej

przez wynik finansowy, składnik ten nadal wycenia się w wartości godziwej. Skumulowane zyski lub straty ujęte poprzednio w innych całkowitych dochodach przenosi się z pozycji innych całkowitych dochodów do rachunku zysków i strat i prezentuje w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Wartość godziwa tego składnika staje się na dzień przeklasyfikowania jego nową wartością bilansową brutto. Efektywną stopę procentową Bank ustala na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania. Na potrzeby ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, w odniesieniu do składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania, dzień przeklasyfikowania Bank traktuje jako dzień początkowego ujęcia.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Po przeklasyfikowaniu aktywów, składnik ten nadal wyceniany jest w wartości godziwej. Efektywną stopę procentową Bank ustala na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania. Na potrzeby ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, w odniesieniu do składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania, dzień przeklasyfikowania Bank traktuje jako dzień początkowego ujęcia.

2.7.2. Zaprzestanie ujmowania aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

(i) Aktywa finansowe

Bank wyłącza składnik aktywów finansowych (lub część składnika aktywów finansowych, lub część grupy podobnych aktywów finansowych) ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy:

- 1) wygasły prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych;
- 2) Bank przeniósł prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązał się do przekazania otrzymanych środków pieniężnych bez zbędnej zwłoki stronie trzeciej na zasadzie pośredniczenia w transakcji i albo (a) przeniósł zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów, lub (b) nie przeniósł ani nie zachował zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ale przeniósł kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku, gdy Bank przeniósł swoje prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązał się do pośredniczenia w transakcji ale nie przeniósł ani nie zachował zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ani też powyższe przeniesienie nie spowodowało przeniesienia kontroli nad składnikiem aktywów, wówczas nowy składnik aktywów jest ujmowany w stopniu, w jakim Bank utrzymuje zaangażowanie w składnik aktywów.

Zaangażowanie w składnik aktywów, które przyjmuje formę gwarancji, jest wyceniane według niższej z dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej składnika aktywów oraz maksymalnej kwoty, którą Bank może być zobowiązany zapłacić za ten składnik aktywów.

W przypadku, gdy nie ma uzasadnionych perspektyw odzyskania w całości lub części przepływów pieniężnych wynikających z umowy ze składnika aktywów finansowych, Bank dokonuje spisania z ksiąg rachunkowych danego składnika aktywów finansowych lub jego części.

Bank dokonuje spisania aktywów finansowych z ksiąg rachunkowych w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, wówczas, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- 1) koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji;
- 2) nieskuteczność egzekucji należności Banku stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego;
- 3) nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce jego pobytu;
- 4) roszczenia uległy przedawnieniu.

Po decyzji o wyłączeniu składnika aktywów, jakiegokolwiek ewentualne wpływy z danego składnika aktywów finansowych do Banku mają wyłącznie charakter incydentalny.

(ii) Zobowiązania finansowe

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnoszącą się do wartości bilansowych Bank wykazuje w rachunku zysków i strat.

(iii) Modyfikacje aktywów finansowych

W przypadku, gdy przepływy pieniężne wynikające z umowy podlegają renegotjacji lub jakiegokolwiek innej modyfikacji Bank ocenia, czy dana zmiana (modyfikacja) przepływów pieniężnych prowadzi do nieistotnej modyfikacji, czy też jest to istotna zmiana przepływów pieniężnych. Nie stanowi modyfikacji zmiana przepływów kontraktowych wynikająca z realizacji warunków umownych. Jeżeli zidentyfikowana zostaje istotna różnica, pierwotne aktywo finansowe zostaje usunięte z bilansu, a zmodyfikowane aktywo finansowe zostaje ujęte w księgach w jego wartości godziwej.

Jeżeli przepływy pieniężne generowane przez zmodyfikowane aktywo wyceniane wg zamortyzowanego kosztu nie są istotnie różne od pierwotnych przepływów pieniężnych, modyfikacja nie powoduje usunięcia aktywa finansowego z bilansu. W tym przypadku, Bank oblicza na nowo wartość bilansową brutto aktywa finansowego. Ocena czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną zależy od spełnienia kryteriów jakościowych i ilościowych.

Bank przyjął następujące kryteria jakościowe do określenia modyfikacji istotnej:

- 1) dodanie cechy umownej (klauzuli) powodującej naruszenie testu kontraktowych przepływów pieniężnych (niezdany test SPPI), np. mnożnika;
- 2) zmiana waluty kredytu niewynikająca z zapisów umownych;
- 3) zmiana dłużnika, w tym solidarnego, za wyjątkiem zmiany wynikającej ze śmierci dłużnika;
- 4) zmiana formy prawnej instrumentu finansowego, np. zmiana finansowania kredytem na finansowanie w formie obligacji i odwrotnie.

Kryteriami ilościowymi modyfikacji przepływów pieniężnych wynikających z pierwotnie ustalonych umów, są:

- 1) zmiana harmonogramu spłat, za wyjątkiem zmiany przepływów kontraktowych wynikających z realizacji warunków umownych;
- 2) zmiana kwoty kredytowania w ramach tej samej umowy kredytowej.

Wystąpienie przynajmniej jednej z powyższych przesłanek skutkuje wystąpieniem modyfikacji istotnej.

2.7.3. Transakcje repo, reverse repo i pożyczek papierów wartościowych

Transakcje repo i reverse-repo oraz transakcje sell-buy-back, buy-sell-back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie po określonej cenie.

Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu w określonym momencie w przyszłości (repo i sell-buy-back) nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdyż Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. Otrzymane środki pieniężne Bank ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie z odpowiadającym zobowiązaniem ich zwrotu, włączając w to narosłe odsetki w pozycji „Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu”, co odzwierciedla ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Banku. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży a odkupu, Bank traktuje jako koszty odsetkowe i nalicza je w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Papiery wartościowe zakupione z przyrzeczeniem odsprzedaży w określonym momencie w przyszłości (reverse-repo i buy-sell-back) nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do momentu sprzedaży stronie

trzeciej. Zobowiązanie zwrotu papierów wartościowych Bank ujmuje jako sprzedaż zobowiązań handlowych i wycenia w wartości godziwej, a zyski i straty ujmuje w „Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”. Zapłacone środki pieniężne Bank wyłącza i należność, łącznie z narosłymi odsetkami, ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, odzwierciedlając ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Banku w pozycji „Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu”. Różnica pomiędzy ceną zakupu i odsprzedaży jest traktowana jako przychód odsetkowy i narasta w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.7.4. Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Inwestycje dokonane w jednostkach zależnych i stowarzyszonych wykazane są według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku dokonania sprzedaży inwestycji w jednostkach zależnych, na skutek której następuje utrata kontroli, Bank dokonuje wyceny do wartości godziwej pozostałej inwestycji oraz przyjmując tę wartość jako nowy koszt dla potrzeb późniejszej wyceny. Nadwyżka wartości godziwej inwestycji nad wartością bilansową ujmowana jest przez Bank w pozostałych przychodach operacyjnych.

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach zależnych i stowarzyszonych. W przypadku istnienia takiej przesłanki Bank dokonuje oszacowania wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, w zależności od tego, która z nich jest wyższa, a w przypadku gdy wartość bilansowa inwestycji przewyższa wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa może być ustalona jako: wycena metodą aktywów netto, oszacowanie wartości w oparciu o ceny rynkowe podobnego instrumentu finansowego, wycena przeprowadzona przez niezależnego eksperta, szacowanie przyszłych przepływów pieniężnych.

2.7.5. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa to cena, która jest możliwa do uzyskania przy sprzedaży składnika aktywów lub za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Wartość godziwa instrumentów finansowych notowanych na aktywnym rynku finansowym jest ustalana poprzez odniesienie do bieżącej ceny kupna, dla składnika aktywów, lub bieżącej ceny sprzedaży, dla zaciągniętego zobowiązania.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek jest ustalana przy zastosowaniu różnych technik wyceny. Techniki te mogą odnosić się do ostatnich transakcji zawieranych na warunkach rynkowych, bieżących cen rynkowych innych podobnych instrumentów, analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub innych modeli wyceny.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie o informacje rynkowe;
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe;
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

2.7.6. Utrata wartości aktywów finansowych

W obszarze utraty wartości Bank stosuje MSSF 9, który opiera się na koncepcji oczekiwanych strat kredytowych. Zgodnie z zapisami MSSF 9 odpisy z tytułu utraty wartości Bank kalkuluje w oparciu o oczekiwane straty kredytowe uwzględniając prognozy i spodziewane przyszłe warunki ekonomiczne w kontekście oceny ryzyka

kredytowego ekspozycji. Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych zaklasyfikowanych do instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, z wyłączeniem instrumentów kapitałowych.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe Bank rozpoznaje dla następujących instrumentów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:

- 1) transakcji międzybankowych;
- 2) udzielonych kredytów i pożyczek;
- 3) dłużnych papierów wartościowych;
- 4) należności z tytułu leasingu;
- 5) zobowiązań do udzielenia pożyczki i umów gwarancji finansowych.

Od momentu początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych Bank szacuje oczekiwane straty kredytowe za pomocą trzystopniowego modelu utraty wartości opartego na zmianach poziomu ryzyka kredytowego (alokacja do koszyków):

- 1) koszyk 1 - przewidziany dla aktywów finansowych, w przypadku których na dzień bilansowy nie stwierdzono znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego od dnia początkowego ujęcia oraz aktywów finansowych, z którymi wiąże się niskie ryzyko. W przypadku koszyka 1 rozpoznaje się odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej powiązany z prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12 miesięcy lub do terminu zapadalności jeśli jest krótszy niż 12 miesięcy;
- 2) koszyk 2 - przewidziany dla aktywów finansowych, dla których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia ale jeszcze nie zostało rozpoznane zdarzenie niewykonania zobowiązania dla tego aktywa na dzień bilansowy. W przypadku koszyka 2 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywów finansowych;
- 3) koszyk 3 - przewidziany dla instrumentów finansowych, w stosunku do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania, a przesłanki utraty wartości są obiektywne na dzień bilansowy. W przypadku, koszyka 3 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywów finansowych.

W przypadku ekspozycji klasyfikowanych jako POCI, które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty kredytowe Bank szacuje w pozostałym okresie życia aktywa finansowego.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu utraty wartości zostaje naliczony przez Bank wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń (przesłanki do rozpoznania utraty wartości) mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów, a zdarzenie powodujące stratę ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Głównymi przesłankami utraty wartości składnika aktywów są:

- 1) opóźnienie w spłacie rat kapitałowych lub odsetek przekraczające 90 dni;
- 2) wypowiedzenie umowy kredytu;
- 3) zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika lub ogłoszenie upadłości;
- 4) złożenie przez Bank wniosku o wszczęcie egzekucji;
- 5) podjęcie decyzji o restrukturyzacji lub windykacji;
- 6) pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Bank ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe w rachunku zysków i strat w przypadku składnika aktywów finansowych, który jest wyceniany według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

W odniesieniu do zobowiązań do udzielenia pożyczki oraz umów gwarancji finansowych, dzień w którym Bank staje się stroną nieodwołalnego zobowiązania, uznaje się za datę początkowego ujęcia do celów stosowania wymogów w zakresie utraty wartości.

2.7.7. Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Aktywa finansowe Bank kompensuje ze zobowiązaniami finansowymi, ujmując kwotę netto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w przypadku, gdy istnieje obowiązująca aktualnie prawna możliwość kompensowania ze sobą ujętych kwot i istnieje zamiar dokonania rozliczenia netto lub jednoczesnego zrealizowania aktywów i uregulowania zobowiązań.

2.7.8. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych w Banku składają się: gotówka w kasie oraz środki na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności w rachunku bieżącym i lokaty w innych bankach z pierwotnym terminem wymagalności do 3 miesięcy.

2.7.9. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, w tym aktywa z tytułu prawa do użytkowania, Bank wykazuje według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty oraz środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych Bank nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

1) Budynki i budowle	40 lat;
2) Urządzenia techniczne i maszyny	5 - 10 lat;
3) Środki transportu	5 - 7 lat;
4) Zestawy komputerowe	3 - 5 lat;
5) Inne środki trwałe	5 - 10 lat.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów Bank weryfikuje i w razie konieczności koryguje, na koniec każdego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania lub sprzedaży takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danej pozycji) Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano usunięcia.

Bank ujmuje w wartości bilansowej aktywów trwałych wydatki związane z podwyższeniem ich wartości lub wymianą ich części pod warunkiem, że istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zwiększonych przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z tymi składnikami aktywów oraz że koszt ulepszenia lub wymiany może być zmierzony w wiarygodny sposób. Wszystkie inne wydatki ujmowane są w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

2.7.10. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne Bank początkowo wycenia w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne Bank wykazuje w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i Bank ujmuje je w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Bank ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania Bank amortyzuje przez okres użytkowania oraz poddaje testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W razie stwierdzenia, że przesłanki zachodzą, Bank szacuje wartość odzyskiwalną takiego składnika wartości niematerialnych i dokonuje odpisu aktualizującego. Okres i metodę amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Bank weryfikuje corocznie. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania przyszłych korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika

aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania Bank corocznie testuje pod kątem utraty wartości. Bank nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Bank corocznie weryfikuje, czy dla wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania nie da się określić takiego okresu. Jeżeli weryfikacja nie potwierdzi prawidłowości okresu użytkowania, jest on prospektywnie zmieniany.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej Bank wycenia według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danego składnika aktywów i ujmuje w rachunku zysków i strat w momencie usunięcia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Amortyzację wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Bank nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup wartości niematerialnych wynoszą:

- 1) Licencje na programy komputerowe 5 - 10 lat.

W wartościach niematerialnych ujawniana jest dodatkowo wartość firmy opisana w pkt. 2.7.11.

2.7.11. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia lub nabycia jednostki, Bank początkowo ujmuje według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy przekazanej zapłaty, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań. Po początkowym ujęciu, wartość firmy Bank wykazuje według ceny nabycia, pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Test na utratę wartości Bank przeprowadza, co najmniej na koniec każdego roku. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana część wartości firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa Bank tworzy odpis z tytułu utraty wartości.

2.7.12. Umowy leasingowe

Identyfikacja umowy leasingowej

Umowa leasingowa jest leasingiem lub zawiera element leasingu, jeżeli daje Bankowi prawo kontroli wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów w wyznaczonym okresie, w zamian za wynagrodzenie.

Uznaje się, że kontrola występuje w przypadku jeśli Bank ma prawo do:

- 1) zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych płynących z wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów przez cały okres użytkowania;
- 2) decydowania o wykorzystaniu tego składnika przez cały okres użytkowania.

Składnik aktywów będący przedmiotem leasingu można uznać za zidentyfikowany jeśli zostanie wyraźnie określony w umowie lub zidentyfikowany w sposób dorozumiany w momencie udostępnienia do użytkowania przez leasingodawcę.

Umowa na użytkowanie składników aktywów nie jest klasyfikowana jako umowa leasingu, jeżeli zdolność użytkowa składnika aktywów lub inna część składnika aktywów, która nie jest fizycznie odrębna, nie stanowi zidentyfikowanego składnika aktywów lub dodatkowo prawo do korzyści ekonomicznych z użytkowania takiego składnika aktywów jest współdzielone. W powyższym przypadku, umowa na użytkowanie takiego składnika aktywów rozpoznawana jest przez Bank jako umowa na świadczenie usług a wydatki z nią związane, ujmowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”. Bank ocenia, czy dana umowa stanowi umowę leasingu lub zawiera element leasingu w chwili jego rozpoczęcia. Ponownej weryfikacji dokonuje się wyłącznie w przypadku, gdy warunki kontraktu zostaną zmodyfikowane. Bank jest stroną umów leasingu

dotyczących użytkowania:

- 1) gruntów;
- 2) budynków;
- 3) środków transportu;
- 4) urządzeń technicznych.

Zastosowane wyłączenia

Bank stosuje wyłączenia i nie ujmuje aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu w odniesieniu do:

- 1) krótkoterminowych umów leasingu;
- 2) umów leasingu, w przypadku których składnik aktywów będący przedmiotem leasingu ma niską wartość.

Za krótkoterminowe umowy leasingu, Bank uznaje umowy zawarte na okres krótszy niż 12 miesięcy od momentu rozpoczęcia umowy, które nie zawierają opcji zakupu aktywa.

Za składniki aktywów o niskiej wartości, Bank przyjmuje aktywa będące przedmiotem umów leasingu, których wartość nie przekracza kwoty 20 000 zł. Wartość składnika o niskiej wartości, ustalana jest jako wartość nowego składnika aktywów, bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem. Jest to wartość identycznego, nowego składnika aktywów, który Bank nabyłby w ramach innej niż leasing, transakcji zakupu.

Koszty umów na użytkowanie składników aktywów o charakterze krótkoterminowym oraz aktywów o niskiej wartości ujmowane są metodą liniową w rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

Początkowe ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w momencie rozpoczęcia umów, w ramach których następuje przeniesienie kontroli nad użytkowaniem określonych aktywów przez czas określony w umowie.

Data rozpoczęcia umowy jest data udostępnienia przedmiotu leasingu Bankowi jako leasingobiorcy przez leasingodawcę.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania Bank początkowo wycenia według kosztu, który obejmuje:

- 1) kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu;
- 2) wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe;
- 3) wszelkie poniesione przez Bank początkowe koszty bezpośrednie;
- 4) koszty renowacji tego składnika aktywów lub szacowane koszty demontażu i usunięcia składnika aktywów, którego dotyczy umowa, które musi ponieść Bank jako leasingobiorca aby przywrócić miejsce, w jakim jest zlokalizowany ten składnik aktywów, do warunków wymaganych umową leasingu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów zarówno nabyte odpłatnie, jak i otrzymane nieodpłatnie, spełnia definicję leasingu, w związku z czym Bank ujmuje je analogicznie jak w przypadku pozostałych umów leasingu. W celu kalkulacji aktywów i zobowiązań dotyczących prawa wieczystego użytkowania Bank ustala okres pozostały do zakończenia użytkowania prawa wieczystego gruntu i kalkuluje zobowiązanie z tytułu leasingu. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Początkowe ujęcie zobowiązania z tytułu leasingu

Zobowiązanie z tytułu leasingu wyceniane jest przy początkowym ujęciu w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w dacie rozpoczęcia leasingu zdyskontowanych z zastosowaniem stopy procentowej na dzień początkowego ujęcia.

Wartość bieżących opłat leasingowych, o których mowa w ust. 1, obejmuje:

- 1) stałe opłaty pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe;
- 2) zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksów rynkowych;
- 3) kwoty, których zapłaty przez Bank, oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej;

- 4) cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank skorzysta z tej opcji;
- 5) kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że Bank może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Z opłat leasingowych Bank wyłącza zmienne opłaty, które uzależnione są od czynników zewnętrznych. Zmienne opłaty leasingowe niezawarte w początkowej wycenie zobowiązania z tytułu leasingu Bank ujmuje bezpośrednio w rachunku zysków i strat w okresie zaistnienia zdarzenia, które powoduje ich wymagalność. Zobowiązanie z tytułu leasingu obejmuje wszystkie okresy, w tym okresy beczynszowe. Opłaty leasingowe dyskontuje się z zastosowaniem stopy procentowej leasingu, jeżeli stopę tę można z łatwością ustalić. W przeciwnym razie stosuje się krańcową stopę procentową leasingobiorcy. Zobowiązania z tytułu leasingu Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Określenie okresu leasingu

Okres leasingu ustalony przez Bank obejmuje:

- 1) nieodwołalny okres umowy leasingu;
- 2) okresy, na które można przedłużyć umowę leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank jako leasingobiorca skorzysta z tego prawa;
- 3) okresy, w których można wypowiedzieć umowę leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank jako leasingobiorca nie skorzysta z tego prawa.

Okres leasingu rozpoczyna się w dacie, w której leasingodawca udostępnia składnik aktywów do użytkowania przez Bank jako leasingobiorcę. Data początkowa leasingu to wcześniejsza z dwóch dat: zawarcia umowy leasingowej lub zobowiązania się do przestrzegania zasadniczych postanowień leasingu.

Co najmniej raz w roku Bank przeprowadza analizę i aktualizuje szacowany okres leasingu dla każdej umowy leasingowej, biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- 1) istotne inwestycje w przedmiocie leasingu, które zgodnie z przewidywaniami mają przynieść znaczne korzyści ekonomiczne w momencie, w którym można zrealizować opcję przedłużenia leasingu lub wypowiedzenia leasingu bądź opcję kupna tego składnika aktywów;
- 2) znaczącą modyfikację lub dostosowanie bazowego składnika aktywów;
- 3) decyzję biznesową, która ma bezpośrednie znaczenie w kontekście skorzystania lub nieskorzystania z opcji, np. decyzję o przedłużeniu umowy leasingu składnika aktywów lub zbyciu jednostki gospodarczej, w której wykorzystuje się ten składnik.

Dla umów zawartych na czas nieokreślony, które dotyczą najmu powierzchni, okres leasingu ustalany jest dla każdej umowy indywidualnie.

Określenie krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy

W przypadku umów, dla których Bank nie może wykorzystać stopy procentowej leasingu, szacuje się wysokość krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy, która wpływa na ostateczną wartość wyceny tych umów. Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy to stopa, jaką Bank musiałby zapłacić, aby na podobny okres, przy podobnych zabezpieczeniach oraz w podobnych warunkach rynkowych pożyczyć środki niezbędne do zakupu składnika aktywów o zbliżonej wartości co składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W celu określenia krańcowej stopy procentowej Bank bierze pod uwagę rodzaj umowy, długość trwania umowy, walutę umowy oraz potencjalną marżę, jaką musiałby Bank ponieść na rzecz potencjalnego, niepowiązanego podmiotu udzielającego finansowania. Ustalenie aktualnych krańcowych stóp procentowych leasingobiorcy wykonywane jest cyklicznie.

Wycena aktywów z tytułu prawa do użytkowania po początkowym ujęciu

Po początkowym ujęciu, składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania wycenia się według kosztu po pomniejszeniu o łączne odpisy amortyzacyjne oraz łączne straty z tytułu utraty wartości. Amortyzacja kalkulowana jest przy użyciu metody liniowej przez szacowany okres ekonomicznego użytkowania aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W odniesieniu do prawa wieczystego użytkowania gruntów amortyzację Bank nalicza zgodnie z okresem trwania umowy. W przypadku, gdy umowa leasingowa przenosi na Bank tytuł

własności danego składnika przed końcem okresu leasingu lub gdy koszt aktywa z tytułu prawa do użytkowania odzwierciedla fakt, że Bank zrealizuje opcję wykupu wartości końcowej przedmiotu leasingu, Bank amortyzuje aktywo z tytułu prawa do użytkowania od momentu rozpoczęcia umowy leasingu do końca okresu szacowanego ekonomicznego użytkowania danego bazowego aktywa. W pozostałych przypadkach aktywa te amortyzuje się od daty rozpoczęcia umowy do wcześniejszej z dwóch dat – daty zakończenia okresu ekonomicznego użytkowania aktywa lub daty końca umowy leasingu. Koszty z tytułu obowiązku wycofania z eksploatacji aktywów trwałych są aktywowane w ramach składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz amortyzowane przez szacowany okres ekonomicznego użytkowania odnośnego składnika aktywów.

Wycena zobowiązań z tytułu leasingu po początkowym ujęciu

Zobowiązania z tytułu leasingu wyceniane są w zamortyzowanym koszcie. Po początkowym ujęciu Bank wycenia zobowiązania z tytułu leasingu poprzez:

- 1) zwiększenie wartości bilansowej o naliczone odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu;
- 2) zmniejszenie wartości bilansowej o dokonane płatności z tytułu opłat leasingowych;
- 3) zaktualizowanie wyceny wartości bilansowej w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub modyfikacji umowy leasingu, lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych zasadniczo stałych opłat leasingowych, w tym podwyżek lub obniżek wynikających ze zmian indeksów w przypadku umów indeksowanych współczynnikami rynkowymi oraz zmian szacunku okresu leasingu.

Aktualizacja zobowiązania wymaga zdyskontowania zaktualizowanych opłat leasingowych uaktualnioną krańcową stopą procentową.

2.7.13. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa. Wartość tę Bank ustala dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i Bank dokonuje wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej Bank dyskontuje prognozowane przepływy pieniężne do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów.

Do określania wartości godziwej, pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, używany jest odpowiedni model wyceny.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących działalności kontynuowanej Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w tych kategoriach kosztów zgodnych z funkcją tych aktywów, z wyłączeniem aktywów wcześniej przeszacowanych, w przypadku których przeszacowanie zostało odniesione na kapitał. Wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest także ujmowany w kapitałach do wartości wcześniejszych przeszacowań.

Dla aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, na koniec każdego okresu obrachunkowego Bank dokonuje oceny, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że wcześniej ujęte odpisy z tytułu utraty wartości są nadal zasadne i czy nie powinny zostać pomniejszone. Jeżeli takie przesłanki występują, Bank szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie powinna przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów Bank ujmuje w rachunku zysków i strat, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny.

Powyższe kryteria mają także zastosowanie w ocenie, czy nastąpiła utrata wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Bank testuje niefinansowe aktywa trwałe o nieokreślonym okresie użyteczności pod kątem utraty wartości przynajmniej raz w roku. Test ten Bank przeprowadza dla poszczególnych aktywów.

2.7.14. Rezerwy

Rezerwy, w tym na zobowiązania pozabilansowe, tworzone są wówczas, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje wypływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Bank spodziewa się, że wydatki objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazywane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest dyskontowana, przy zastosowaniu bieżącej stopy dyskontowej nieuwzględniającej podatku, odzwierciedlającej ewentualne ryzyko związane z danym zobowiązaniem. Jeżeli kwota rezerwy została zdyskontowana, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowania zewnętrznego.

(i) Rezerwy na świadczenia pracownicze

Zgodnie z Kodeksem Pracy pracownicy Banku mają prawo do odpraw emerytalnych, rentowych oraz pośmiertnych w momencie odchodzenia na emeryturę, rentę lub śmierci. Bank okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Rezerwa na wynikające z Kodeksu Pracy odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględnia się wszystkie odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne, które mogą być w przyszłości wypłacone. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Zyski lub straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w innych całkowitych dochodach.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi przed dniem bilansowym zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników.

(ii) Rezerwy na zobowiązania z tytułu spraw spornych

Rezerwy na zobowiązania z tytułu toczących się postępowań spraw spornych tworzone są na ryzyko poniesienia przez Bank niekorzystnych skutków finansowych, w tym w szczególności wypływu środków finansowych.

Wpływ środków lub inne zdarzenia uznawane są za prawdopodobne, gdy prawdopodobieństwo zaistnienia zdarzenia jest większe od prawdopodobieństwa, że zdarzenie nie nastąpi. Jeżeli w toku przeprowadzenia szacunku okaże się, że prawdopodobieństwo wypływu środków jest istotne, wówczas Bank ujmuje w rachunku zysków i strat oszacowaną wartość rezerwy.

2.7.15. Rozliczenia międzyokresowe

(i) Rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne

Koszty rozliczane w czasie dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Odpisy czynnych

rozliczeń międzyokresowych kosztów Bank dokonuje na koniec każdego miesiąca. Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są przede wszystkim wydatki wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku przez kontrahentów oraz opłacone z góry koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Opłacone z góry koszty klasyfikowane do czynnych rozliczeń międzyokresowych, w tym koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach sprawozdawczych Bank prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe aktywa”.

(ii) Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne i przychody przyszłych okresów

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach. W szczególności jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów Bank ujmuje zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewykorzystanych urlopów, premii uznaniowych oraz utworzone rezerwy na zobowiązania. Koszty rozliczane w czasie Bank prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”. Przychody przyszłych okresów to głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Przychody rozliczane w czasie Bank prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.7.16. Pozostałe składniki jednostkowego sprawozdania finansowego

(i) Należności handlowe oraz inne należności

Należności handlowe i inne należności prezentowane jako składnik „Pozostałych aktywów” Bank ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy na oczekiwane straty kredytowe. Bank zastosował uproszczone podejście w zakresie szacowania odpisu na oczekiwane straty kredytowe i ujmuje odpis w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia należności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności Bank ustala poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

(ii) Zobowiązania handlowe

Zobowiązania handlowe prezentowane jako składnik „Pozostałych zobowiązań”, inne niż zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, Bank ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty. Długoterminowe zobowiązania handlowe podlegają dyskontowaniu na dzień początkowego ujęcia i na dzień bilansowy.

(iii) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikowane są aktywa trwale, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie.

Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest przeznaczony do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

- 1) sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy przedstawiciele odpowiedniego poziomu kierownictwa są zdecydowani do wypełnienia planu sprzedaży składnika aktywów (lub grupy do zbycia);
- 2) aktywny program znalezienia nabywcy został rozpoczęty;
- 3) składnik aktywów (lub grupa do zbycia) musi być aktywnie oferowany na sprzedaż po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej, należy oczekiwać, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia klasyfikacji, z wyjątkiem sytuacji dopuszczonych przez MSSF 5 ust. 9, a działania potrzebne do zakończenia planu sprzedaży wskazują, że jest mało prawdopodobne, iż zostaną poczynione znaczące zmiany w planie albo, że plan zostanie zarzucony.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży Bank ujmuje w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełniane, Bank zaprzestaje klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży oraz dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów.

W takim przypadku Bank wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do sprzedaży) w kwocie niższej z:

- 1) jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- 2) jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

(iv) Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku;
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37. Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz kredyty w rachunkach bieżących.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- 1) kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe określonej zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe”;
- 2) wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

2.7.17. Ujmowanie przychodów

(i) Wynik z tytułu odsetek

W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, przychody i koszty odsetkowe Bank ujmuje z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości brutto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Bank dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych oczekiwanych strat związanych z nieściągalnością kredytów. W przypadku, gdy Bank zmienia oszacowania płatności udzielonych lub otrzymanych, koryguje wartość bilansową składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Korekta jest wyliczana z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego i ujmowana jest jako przychód lub koszt odsetkowy w rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki, rozliczone dyskonto i premie oraz rozliczone prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych, transakcji z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, oraz

innych aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub według wartości godziwej przez wynik finansowy lub przez inne całkowite dochody.

Przychody z tytułu odsetek Bank oblicza od wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, za wyjątkiem zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości na moment początkowego ujęcia (POCI) oraz składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (koszyk 3).

W przypadku aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości na dzień początkowego ujęcia (POCI), wartość odsetek, które są ujmowane w przychodach z tytułu odsetek wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej dla danego aktywa finansowego, skorygowanej o ryzyko kredytowe.

W przypadku aktywów finansowych, dla których utrata wartości została rozpoznana po dniu początkowego ujęcia (koszyk 3), wartość odsetek, które rozpoznawane są w przychodach wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej dla danego aktywa finansowego, „zamrożonej” na moment zidentyfikowania utraty wartości. Koszty okresu sprawozdawczego dotyczące zobowiązań z tytułu odsetek od rachunków klientów oraz zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych ujmowane są w rachunku zysków i strat z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

(ii) Wynik z tytułu prowizji i opłat

Opłaty i prowizje obejmują głównie kwoty zapłacone przez klientów od wykonywanych operacji bankowych na rachunkach, rozliczone prowizje z tytułu udzielenia kredytów w rachunku bieżącym oraz rewolwingowych, rozliczone prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych oraz kart kredytowych.

Opłaty i prowizje powiązane bezpośrednio z powstaniem aktywów finansowych, dla których określono harmonogram spłat ujmowane są w rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i prezentowane są w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Opłaty i prowizje związane z produktami bankowymi bez określonych harmonogramów spłat, w tym w szczególności prowizje od kredytów w rachunku bieżącym, kart kredytowych, kredytów rewolwingowych oraz zobowiązań warunkowych, rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu i ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu prowizji i opłat”.

Opłaty za zobowiązanie się Banku do udzielenia kredytu lub pożyczki są odraczane do momentu powstania aktywów finansowych, a następnie podlegają rozliczeniu jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo, w zależności od rodzaju instrumentu finansowego.

Pozostałe opłaty i prowizje są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie wykonania usługi.

Przychody i koszty z tytułu prowizji w związku z oferowaniem produktów ubezpieczeniowych

Bank oferuje produkty typu bancassurance, tj. produkty ubezpieczeniowe sprzedawane w placówkach Banku. Przed wdrożeniem produktu ubezpieczeniowego analizie podlega treść ekonomiczna produktu, w tym w szczególności pod kątem bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym lub spełnienia kryteriów niezależności tych produktów w celu właściwego ujęcia w rachunku zysków i strat przychodów i kosztów z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych.

W przypadku stwierdzenia powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym oferowanym przez Bank, uzyskiwane z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych opłaty stanowią integralną część wynagrodzenia z tytułu sprzedaży instrumentu finansowego.

Otrzymywane bądź należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych bezpośrednio powiązanych z instrumentami finansowymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu, Bank rozlicza metodą efektywnej stopy procentowej. Wynik rozliczenia rozpoznawany jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Przychody od produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentem finansowym (produktem bankowym), których rozliczenie przebiega w cyklu miesięcznym, rozpoznawane są jednorazowo w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego rozliczane są zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów, jako:

- 1) element amortyzowanego kosztu instrumentu finansowego, z którym są związane, w przypadku gdy przychody związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej;
- 2) jednorazowo, w przypadku gdy przychody związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozpoznawane jednorazowo w rachunku zysków i strat.

Otrzymane bądź należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z instrumentami finansowymi rozpoznawane jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”.

W przypadku jeżeli Bank wykonuje na rzecz ubezpieczyciela jakiejkolwiek czynności lub usługi wynikające z oferowanych produktów ubezpieczeniowych, wynagrodzenie rozliczane jest w czasie obowiązywania umowy ubezpieczenia, przy uwzględnieniu zasady współmierności przychodów i kosztów oraz z zachowaniem zasady określenia stopnia zaawansowania usługi lub czynności.

W przypadku jeżeli wyniki analizy treści ekonomicznej produktów ubezpieczeniowych wskażą, że Bank nie wykonuje na rzecz zakładu ubezpieczeń żadnych czynności lub usług wynikających z oferowanych produktów ubezpieczeniowych, za wyjątkiem usług zawarcia umowy ubezpieczeniowej i przekazania składki, należne lub otrzymane wynagrodzenie, zaliczane jest jednorazowo do rachunku zysków i strat jako przychody z tytułu prowizji w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polisy ubezpieczeniowej.

(iii) Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat Banku w dniu ustalenia praw do ich otrzymania.

(iv) Wynik na działalności podstawowej

Na wynik z działalności podstawowej Banku składają się:

- 1) przychody i koszty z tytułu odsetek;
- 2) przychody i koszty z tytułu prowizji;
- 3) przychody z tytułu dywidend;
- 4) wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany, który zawiera:
 - a) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej,
 - b) wynik z pozycji wymiany wynikający ze zrealizowanych różnic kursowych oraz różnic kursowych powstałych w wyniku przeliczenia aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych (niezrealizowane różnice kursowe);
- 5) wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, który zawiera:
 - a) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu,
 - b) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia kapitałowych instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,

- c) zyski lub straty wynikające z przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy zamortyzowanym kosztem tego składnika aktywów finansowych a jego wartością godziwą na dzień przeklasyfikowania,
 - d) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - e) zyski lub straty wynikające z przeklasyfikowania dłużnych instrumentów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie uprzednich skumulowanych zysków lub strat ujętych w innych całkowitych dochodach;
- 6) w przypadku, gdy Bank w momencie początkowego ujęcia dokona nieodwołalnego wyboru dotyczącego przedstawiania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy emitowany w walucie obcej, zyski lub straty z tytułu różnic kursowych powstałych na takim instrumencie ujmowane są w innych całkowitych dochodach.

(v) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych Bank wykazuje pozycje niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością operacyjną.

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody z tytułu sprzedaży towarów i usług, przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji składników majątku trwałego i aktywów przejętych za długi, zyski z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych, kwoty odzyskanych należności nieściągalnych, w tym spłaty wierzytelności wyłączonych z bilansu, kwoty otrzymanych odszkodowań i dotacji, uzyskane przychody z tytułu dzierżawy lub najmu nieruchomości oraz kwoty rozwiązanych rezerw na sprawy sporne.

Pozostałe koszty operacyjne obejmują głównie wydatki na zakup towarów i usług niefinansowych, straty z tytułu sprzedaży lub likwidacji majątku trwałego w tym aktywów przejętych za długi, straty z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych, koszty tworzenia windykacji należności, koszty płaconych odszkodowań, koszty tworzenia rezerw na sprawy sporne oraz rezerw na pozostałe zobowiązania, a także koszty przekazanych darowizn.

(vi) Wynik z działalności operacyjnej

Na wynik na działalności operacyjnej składa się wynik na działalności podstawowej, pozostałe przychody i koszty operacyjne, ogólne koszty administracyjne, które składają się z kosztów świadczeń pracowniczych, kosztów zakupu towarów i usług, kosztów działalności i kosztów odpisów amortyzacyjnych. Na wynik z działalności operacyjnej składa się także wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe.

2.7.18. Podatki

(i) Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego za okres bieżący i okresy poprzednie Bank wycenia w wysokości kwoty przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych lub w przypadku należności podlegających zwrotowi od organów podatkowych, z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Bieżący podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym, Bank ujmuje bezpośrednio w kapitale własnym.

(ii) Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy Bank oblicza metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem przypadku, gdy:

- 1) rezerwa na odroczony podatek dochodowy powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub innego składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową;
- 2) wynikają z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych, a terminy ich odwracania się podlegają kontroli przez Bank oraz gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego Bank ujmuje w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać te różnice, ulgi i straty z wyjątkiem przypadku, gdy:

- 1) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową;
- 2) w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego Bank weryfikuje na każdy dzień bilansowy i dokonuje stosownego obniżenia, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na zrealizowanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe i przepisy podatkowe, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w innych całkowitych dochodach ujmowany jest w innych całkowitych dochodach.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego na mocy posiadanego tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat aktywów z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

2.7.19. Kapitały własne

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej. Pozostałe kapitały własne Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej z uwzględnieniem ich podziału na rodzaje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z postanowieniami statutu Banku. Do kapitałów własnych Bank zalicza wynik netto za okres bieżący, niepodzielony zysk lub niepokrytą stratę z okresów poprzednich oraz wynik wyceny aktywów finansowych, które są wyceniane przez inne całkowite dochody.

Kapitały własne stanowią:

- 1) kapitał zakładowy - wykazywany w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej;
- 2) akcje własne - skupione akcje Banku wchodzące w skład kapitału zakładowego, lecz niebędące w posiadaniu akcjonariuszy - akcje własne prezentowane są w wartości ujemnej;
- 3) kapitał zapasowy - tworzony jest z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku. Coroczne odpisy na kapitał zapasowy powinny wynosić co najmniej 8% zysku netto i dokonywane są do czasu osiągnięcia przez ten kapitał wysokości co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Do kapitału zapasowego zalicza się nadwyżki osiągnięte przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej. Kapitał zapasowy pomniejszany jest o koszty bezpośrednio związane z emisją akcji własnych;
- 4) inne całkowite dochody - obejmują skutki wyceny aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zyski lub straty aktuarialne stanowiące korektę założeń przyjętych do kalkulacji rezerw na świadczenia pracownicze, różnice kursowe powstałe w wyniku wyceny instrumentów kapitałowych wyrażonych w walutach obcych, dla których dokonano wyboru wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz skutki wyceny i wartość podatku odroczonego dla pozycji stanowiących różnice przejściowe ujęte w pozycji innych całkowitych dochodów;
- 5) niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych - obejmujący niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych;
- 6) wynik roku bieżącego - zysk lub strata wynikająca z rachunku zysków i strat za okres, za który sporządzane jest sprawozdanie finansowe. Zysk lub strata netto uwzględnia podatek dochodowy;
- 7) pozostałe kapitały:
 - a) fundusz ogólnego ryzyka w Banku tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe, z zysku po opodatkowaniu i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności Banku,
 - b) kapitały rezerwowe służące celom określonym w statucie tworzone z odpisów z zysku oraz wynik netto ze sprzedaży kapitałowych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Wykupione akcje własne są ujmowane przez Bank według ceny nabycia i pomniejszają kapitał własny do momentu ich anulowania. Zyski lub straty ponoszone przy wykupie, sprzedaży lub umorzeniu akcji własnych nie wpływają na rachunek zysków i strat. Różnica pomiędzy wartością bilansową, a ceną zakupu, w przypadku ponownego wydania akcji, jest ujmowana w ramach nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej. Prawa przypisane do akcji własnych są anulowane i nie jest do nich alokowane prawo do dywidendy.

(i) Dywidendy

Dywidendy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, Bank ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.7.20. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych Bank tworzy ZFŚS. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników. Zobowiązania Funduszu stanowią zakumulowane odpisy dokonane przez Bank na rzecz ZFŚS pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS. W Banku nie występuje majątek socjalny, całość zobowiązań z tytułu ZFŚS wyrażona jest w środkach pieniężnych zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Banku, Bank w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dokonał kompensaty aktywów i zobowiązań Funduszu. W związku z powyższym saldo z tytułu ZFŚS w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosło zero.

2.7.21. Transakcje i salda w walutach obcych

Sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w polskich złotych. Polski złoty jest walutą funkcjonalną Banku oraz walutą podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa Bank.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank przelicza:

- 1) pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego;
- 2) pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji;
- 3) pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Zyski lub straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Dla potrzeb wyceny bilansowej zostały przyjęte następujące kursy:

	31.12.2022	31.12.2021
EUR	4,6899	4,5994
USD	4,4018	4,06

2.8. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów i interpretacji

2.8.1. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały zastosowane po raz pierwszy w bieżącym roku obrotowym

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSSF 3 (zmiana) „Połączenie jednostek”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie.	Zmiana standardu odnosi się do założeń koncepcyjnych z 2018 roku, które dotyczą dodania wymogu, zgodnie z którym w przypadku transakcji i innych zdarzeń objętych zakresem MSR 37 lub KIMSF 21 jednostka przejmująca stosuje MSR 37 lub KIMSF 21 w celu zidentyfikowania zobowiązań, które przyjęła w ramach połączenia jednostek. Dodatkowo standard wprowadza wyraźne stwierdzenie, że jednostka przejmująca nie ujmuje aktywów warunkowych nabytych w ramach połączenia jednostek. Według oceny Banku zmiana nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 16 (zmiana) „Rzeczowe aktywa trwałe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie.	Zmiana standardu zabrania odliczania od kosztu wytworzenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych jakichkolwiek wpływów ze sprzedaży pozycji wytworzonych w trakcie doprowadzenia tego składnika aktywów do miejsca i stanu umożliwiającego mu działanie w sposób zamierzony przez kierownictwo. Zamiast tego jednostka ujmuje przychody ze sprzedaży takich pozycji oraz koszt wytworzenia tych pozycji w rachunku zysków i strat. Według oceny Banku zmiana nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 37 (zmiana) „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie	Zmiana standardu precyzuje, że „koszt wykonania” umowy rodzącej obciążenia obejmuje „koszty bezpośrednio związane z umową”. Koszty bezpośrednio związane z umową mogą być kosztami inkrementalnymi związanymi z wykonaniem. Według oceny Banku zmiana nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
Roczny program poprawek 2018-2020	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie	Zmiany oraz poprawki doprecyzowują oraz zawierają wyjaśnienia do ujmowania i wyceny w zakresie MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy”, MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, MSR 41 „Rolnictwo” oraz do przykładów ilustrujących w ramach MSSF 16 „Leasing”. Według oceny Banku zmiana nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

2.8.2. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały wydane przez RMSR i zostały zatwierdzone przez Unię Europejską

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Zmiana standardu zawierają wytyczne dotyczące stosowania pojęcia istotności w zakresie ujawnień dotyczących zasad rachunkowości. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 8 (zmiana) „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Zatwierdzone zmiany do standardu doprecyzowują różnicę pomiędzy zmianami w polityce rachunkowości, a zmianami w szacunkach. Zaprezentowana definicja identyfikuje szacunki księgowe jako wartości w sprawozdaniu finansowym, które nie są obciążone niepewnością wyceny. W standardzie dodano również przykłady oraz wytyczne, mające na celu ułatwienia podmiotom interpretację przyjętych wytycznych. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 12 (zmiana) "Podatek dochodowy"	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Zmiany do MSR 12 doprecyzowują, że zwolnienie dotyczące początkowego ujęcia podatku odroczonego nie ma zastosowania do transakcji, w których w momencie początkowego ujęcia powstają równe kwoty ujemnych i dodatnich różnic przejściowych, a jednostki są zobowiązane do ujmowania podatku odroczonego od takich transakcji, a tym samym wyjaśniają pojawiające się wątpliwości co do tego, czy zwolnienie to ma zastosowanie do transakcji takich jak leasing i zobowiązania z tytułu wycofania z eksploatacji. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Nowy standard wymaga wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych w wysokości aktualnej wartości wypłaty i zapewnia bardziej jednolite podejście do wyceny i prezentacji wszystkich umów ubezpieczeniowych. Wymogi te mają na celu osiągnięcie spójnego ujmowania umów ubezpieczeniowych opartego na określonych zasadach rachunkowości. MSSF 17 zastępuje MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” i związane z nimi interpretacje w dniu zastosowania nowego standardu. Według oceny Banku standard nie będzie mieć istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

MSSF 17 "Umowy ubezpieczeniowe" zmiany	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Proponowana zmiana umożliwi jednostce, która po raz pierwszy jednocześnie zastosuje MSSF 17 oraz MSSF 9, prezentację danych porównawczych dotyczących składnika aktywów finansowych jakby wymogi klasyfikacji i wyceny zawarte w MSSF 9 były już wcześniej stosowane do tego składnika aktywów finansowych.</p> <p>Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.</p>
--	---	--

2.8.3. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały wydane przez RMSR i nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024 roku lub po tej dacie	<p>Zmiana standardu dotyczy prezentacji zobowiązań. W szczególności wyjaśnia ona, że klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe powinna opierać się na prawach istniejących na koniec okresu sprawozdawczego.</p> <p>Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.</p>
MSSF 10 (zmiana) "Skonsolidowane sprawozdanie finansowe" i MSR 28 (zmiana) "Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach"	Prace związane z zatwierdzeniem zmian do standardów zostały odroczone	<p>Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dotyczą transakcji sprzedaży lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem, a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem. Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione stanowią biznes. W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykaże pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę z wyłączeniem części stanowiącej udziały innych inwestorów.</p> <p>Bank nie oszacował wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.</p>
MSSF 14 "Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe"	Prace związane z zatwierdzeniem treści standardu zostały odroczone do czasu opublikowania ostatecznej wersji standardu	<p>MSSF 14 ma zastosowanie jedynie do jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy, które prowadzą działalność opartą na cenach regulowanych. Regulacja cen to system, w ramach którego cena, którą jednostka obciąża swoich klientów za towary i usługi, jest nadzorowana i/lub wymaga zatwierdzenia przez odpowiedni organ. MSSF 14 wyłącza ze swojego zakresu jednostki, które same regulują swoje ceny (np. jeżeli ceny są regulowane przez organ zarządzający jednostką).</p>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

MSF 16 (zmiana) „Leasing”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024 roku lub po tej dacie	Bank nie oszacował wpływu na sprawozdanie finansowe Banku. Wprowadzona zmiana wymaga od sprzedawcy - leasingobiorcy późniejszej wyceny zobowiązań leasingowych wynikających z leasingu zwrotnego w taki sposób, aby nie ujmować zysku lub straty związanej z zachowanym prawem do użytkowania. Bank nie oszacował wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
---------------------------	--	---

3. Segmenty działalności

Zgodnie z wymogiem MSSF 8 informacje o segmentach oparte są na danych finansowych zastosowanych do celów sprawozdawczości wewnętrznej dostarczanej Zarządowi Banku, którego zadaniem jest alokacja zasobów do segmentów działalności i przeprowadzanie oceny ich wyników.

Segmenty działalności

Działalność Banku została podzielona na segmenty, które wyodrębniono z punktu widzenia określonych grup produktów według jednorodnych cech transakcji:

- 1) segment klienta detalicznego;
- 2) segment klienta biznesowego;
- 3) segment inwestycyjny;
- 4) niezaalokowane.

Segment klienta detalicznego

Segment klienta detalicznego obejmuje obsługę klientów indywidualnych będących osobami prywatnymi. Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu:

- 1) produktów kredytowych, w tym: kredyty hipoteczne, konsumenckie oraz karty kredytowe;
- 2) produktów depozytowych, w tym: rachunki bieżące, lokaty terminowe, rachunki oszczędnościowe;
- 3) usług dedykowanych dla klientów detalicznych, w tym obsługa gotówkowa, przelewy krajowe i zagraniczne.

Segment klienta biznesowego

Segment klienta biznesowego obejmuje obsługę klientów instytucjonalnych tj. przedsiębiorstwa, jednostki budżetowe, wspólnoty mieszkaniowe oraz rolników i przedsiębiorców indywidualnych. Do segmentu klienta biznesowego zaliczono także działalność usługową na rzecz zrzeszonych banków spółdzielczych.

Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu:

- 1) produktów kredytowych, w tym: kredyty inwestycyjne i obrotowe, kredyty preferencyjne z dofinansowaniem funduszy strukturalnych UE lub krajowych programów wsparcia przedsiębiorców;
- 2) produktów depozytowych, w tym: rachunki bieżące i lokacyjne, lokaty terminowe;
- 3) usług dedykowanych dla klientów biznesowych.

Segment inwestycyjny

Segment inwestycyjny obejmuje przede wszystkim działalność w zakresie operacji skarbowych, w tym przyjmowania depozytów od zrzeszonych banków spółdzielczych, lokowania środków na rynkach finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i ryzykiem walutowym.

Niezaalokowane

Segment ten obejmuje przychody, koszty oraz pozycje bilansowe nieprzyporządkowane do żadnego z wyżej wymienionych segmentów.

Wycena

Wycena aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów segmentów jest zgodna z polityką rachunkowości stosowaną w Banku. Zarządczy wynik z tytułu odsetek uwzględnia księgowo przychody i koszty odsetkowe, które są korygowane o przychody i koszty wyliczone przy wykorzystaniu wewnętrznych cen transferowych.

Rachunek zysków i strat oraz sprawozdanie z sytuacji finansowej zawierają pozycje, które bezpośrednio można zakwalifikować do danego segmentu, jak również takie, które przypisywane są do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki przy zastosowaniu odpowiednich metod alokacji.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Rachunek zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

	Segment klienta detałicznego	Segment klienta biznesowego	Segment Inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	53 171	111 523	52 655	0	217 349
- Przychody odsetkowe, z tego:	185 621	444 630	3 046 054	0	3 676 305
- przychody odsetkowe od klientów	143 403	345 565	681 637	0	1 170 605
- przychody odsetkowe wewnętrzne	42 218	99 065	2 364 417	0	2 505 700
- Koszty odsetkowe, z tego:	-132 450	-333 107	-2 993 399	0	-3 458 956
- koszty odsetkowe od klientów	-5 194	-15 252	-932 810	0	-953 256
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-127 256	-317 855	-2 060 589	0	-2 505 700
Wynik z tytułu prowizji	5 671	57 728	-655	0	62 744
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	493	1 182	46 142	0	47 817
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	2 289	13 586	1 632	0	17 507
Ogólne koszty administracyjne	-43 523	-98 336	-125 021	0	-266 880
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-83 500	0	-694	0	-84 194
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-4 524	-30 932	4 860	0	-30 596
Wynik segmentu brutto	-69 923	54 751	-21 081	0	-36 253
Podatek dochodowy	0	0	0	-1 690	-1 690
Wynik finansowy netto	-69 923	54 751	-21 081	-1 690	-37 943

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Segment klienta detałicznego	Segment klienta biznesowego	Segment Inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków oraz klientów	1 868 290	5 187 817	601 004	0	7 657 111
Pozostałe aktywa, w tym:	794	2 995	18 873 673	265 647	19 143 109
- Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	63 950	63 950
Aktywa razem	1 869 084	5 190 812	19 474 677	265 647	26 800 220
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	694 699	1 744 985	22 919 900	0	25 359 584
Pozostałe zobowiązania	0	0	391 413	216 341	607 754
Kapitał własny	0	0	0	832 882	832 882
Zobowiązania i kapitał własny razem	694 699	1 744 985	23 311 313	1 049 223	26 800 220

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Rachunek zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment Inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	30 457	86 391	126 072	0	242 920
- Przychody odsetkowe, z tego:	59 259	145 786	382 338	0	587 383
- przychody odsetkowe od klientów	50 217	135 965	123 254	0	309 436
- przychody odsetkowe wewnętrzne	9 042	9 821	259 084	0	277 947
- Koszty odsetkowe, z tego:	-28 802	-59 395	-256 266	0	-344 463
- koszty odsetkowe od klientów	-1 046	-545	-64 925	0	-66 516
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-27 756	-58 850	-191 341	0	-277 947
Wynik z tytułu prowizji	5 181	58 104	-501	0	62 784
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 649	3 000	25 241	0	29 890
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	2 225	12 207	883	0	15 315
Ogólne koszty administracyjne	-37 807	-84 260	-113 727	0	-235 794
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	X	X	X	X	X
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	3 338	-77 044	2 712	0	-70 994
Wynik segmentu brutto	5 043	-1 602	40 680	0	44 121
Podatek dochodowy	0	0	0	-11 511	-11 511
Wynik finansowy netto	5 043	-1 602	40 680	-11 511	32 610

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment Inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków oraz klientów	2 156 151	5 811 020	881 465	0	8 848 636
Pozostałe aktywa, w tym:	1 254	4 096	15 574 808	321 885	15 902 043
- Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	57 098	57 098
Aktywa razem	2 157 405	5 815 116	16 456 273	321 885	24 750 679
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	842 804	2 081 423	20 320 057	0	23 244 284
Pozostałe zobowiązania	0	0	382 794	206 549	589 343
Kapitał własny	0	0	0	917 052	917 052
Zobowiązania i kapitał własny razem	842 804	2 081 423	20 702 851	1 123 601	24 750 679

4. Wynik z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek	2022	2021
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych z tytułu:	1 166 792	307 024
- środków w Banku Centralnym	5 667	946
- lokat oraz kredytów udzielonych innym bankom	11 457	281
- należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	51	0
- papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	205 123	20 228
- papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	456 435	101 610
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie	488 059	183 959
Pozostałe przychody o charakterze odsetkowym z tytułu:	3 813	2 412
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	150	199
- papierów wartościowych obowiązkowo wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy	27	0
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	3 636	2 213
Razem przychody z tytułu odsetek	1 170 605	309 436
	2022	2021
Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych z utratą wartości	29 885	33 209
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	29 885	33 209
Pozostałe inwestycje finansowe	464	581
Razem odsetki od aktywów finansowych z utratą wartości	30 349	33 790
	2022	2021
Koszty z tytułu odsetek	-953 054	-66 516
Koszty odsetek z tytułu:	-876 535	-45 226
- zobowiązań wobec innych banków	-876 535	-45 226
- sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	-2	0
- zobowiązań wobec klientów	-43 209	-4 240
- emisji dłużnych papierów wartościowych	-31 197	-15 536
- zobowiązań leasingowych	-2 111	-1 514
Pozostałe koszty o charakterze odsetkowym z tytułu:	-200	0
- aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	-200	0
Pozostałe	-2	0
Razem koszty z tytułu odsetek	-953 256	-66 516

5. Wynik z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	2022	2021
Przychody z prowizji i opłat od banków z tytułu:	48 734	46 072
- obsługi rachunków bankowych	368	326
- kart płatniczych i kredytowych	29 308	28 437
- rozliczeń pieniężnych	18 005	16 333
- pozostałe	1 053	976
Przychody z prowizji i opłat od klientów z tytułu:	44 187	43 816
- udzielonych kredytów i pożyczek	14 145	16 705
- obsługi rachunków bankowych	21 289	17 892
- kart płatniczych i kredytowych	2 244	2 417
- pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	798	794
- rozliczeń pieniężnych	4 158	4 206
- zobowiązań gwarancyjnych	889	1 040
- prowizji dystrybucyjnej	75	245
- pozostałe	589	517
Razem przychody z tytułu prowizji i opłat	92 921	89 888
Koszty z tytułu prowizji i opłat	2022	2021
Koszty prowizji i opłat od banków z tytułu:	-3 353	-2 932
- obsługi rachunków bankowych	-2 354	-1 866
- kart płatniczych i kredytowych	-197	-219
- pozostałe	-802	-847
Koszty prowizji i opłat od klientów z tytułu:	-26 824	-24 172
- kart płatniczych i kredytowych	-21 376	-19 988
- administracji wierzytelnościami	-72	-149
- pozostałe	-5 376	-4 035
Razem koszty z tytułu prowizji i opłat	-30 177	-27 104

6. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend od:	2022	2021
- emitentów aktywów finansowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	282	1 045
- emitentów aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 199	1 148
- jednostek zależnych i stowarzyszonych	0	125
Razem przychody z tytułu dywidend	1 481	2 318

7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu		
- dłużne papiery wartościowe	884	2 069
- kapitałowe papiery wartościowe	0	0
Razem wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	884	2 069
Wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych obowiązkowo wycenianych przez wynik finansowy		
- dłużne papiery wartościowe	17 785	12 813
- kapitałowe papiery wartościowe	0	0
Razem wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych obowiązkowo wycenianych przez wynik finansowy	17 785	12 813
Wynik na pochodnych instrumentach finansowych	6 693	-19 315
Wynik z pozycji wymiany	7 637	7 293
Razem wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	32 999	2 860

8. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	8 984	15 395
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	4 353	9 317
- dłużnych papierów wartościowych	4 353	9 317
- kapitałowych papierów wartościowych	0	0
Razem wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	13 337	24 712

9. Pozostałe przychody operacyjne

	2022	2021
Przychody ze sprzedaży towarów i usług	24 217	19 954
Zyski z tytułu sprzedaży lub przychody z likwidacji składników majątku trwałego i obrotowego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	4 531	1 613
- środków trwałych	4 363	1 609
- aktywów z tytułu prawa do użytkowania	168	4
Zysk z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych	0	2 169
Przychody z odzyskanych należności nieściągalnych, w tym zwrócone koszty windykacji	4 151	3 488
Przychody ze sprzedaży kredytów i należności nieściągalnych przeniesionych do ewidencji pozabilansowej	1 150	0
Przychody z otrzymanych dotacji	4 451	4 206
Przychody z otrzymanych kar, odszkodowań i grzywien	67	80
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na:	633	208
- zobowiązania pracownicze	9	132
- zobowiązania sporne	624	76
Pozostałe	961	3 965
Razem pozostałe przychody operacyjne	40 161	35 683

10. Pozostałe koszty operacyjne

	2022	2021
Koszty z tytułu zakupu towarów i usług	-16 382	-13 242
Straty z tytułu sprzedaży lub koszty likwidacji składników majątku trwałego i obrotowego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-56	-32
- środków trwałych	-56	-28
- aktywów z tytułu prawa do użytkowania	0	-4
Straty z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych	-324	0
Koszty windykacji	-1 911	-2 054
Koszty z tytułu zapłaconych odszkodowań, kar i grzywien	-272	-186
Koszty przekazanych darowizn	-126	-37
Koszty z tytułu tworzenia rezerw	-2 456	-2 424
- na zobowiązania sporne	-2 456	-2 074
- na pozostałe zobowiązania	0	-350
Pozostałe	-1 127	-2 393
Razem pozostałe koszty operacyjne	-22 654	-20 368

11. Ogólne koszty administracyjne

	2022	2021
Koszty świadczeń pracowniczych	-91 595	-93 683
Koszty działania z tytułu:	-143 196	-109 363
- utrzymania, remontów i wynajmu budynków	-10 922	-9 039
- eksploatacji środków transportu	-1 622	-1 390
- eksploatacji systemów informatycznych	-46 524	-45 011
- usług pocztowych i telekomunikacyjnych	-2 352	-2 552
- usług badania bilansu, doradztwa i konsultingu	-4 260	-2 769
- reklamy i reprezentacji	-3 627	-3 183
- podatków i opłat	-1 583	-1 665
- wpłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i Komisji Nadzoru Finansowego	-35 042	-24 734
- wpłat na rzecz Spółdzielni Ochrony Zrzeszenia BPS	-15 519	-7 147
- wpłaty na fundusz wsparcia kredytobiorców	-9 067	0
- usług ochrony	-5 612	-5 488
- ubezpieczeń	-895	-1 012
- usług KIR	-131	-155
- pozostałe	-6 040	-5 218
Amortyzacja	-32 089	-32 748
- rzeczowych aktywów trwałych	-9 988	-10 391
- aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-10 704	-9 816
- wartości niematerialnych	-11 397	-12 541
Razem ogólne koszty administracyjne	-266 880	-235 794

12. Świadczenia pracownicze

	2022	2021
Wynagrodzenia, w tym:	-70 155	-73 111
- rezerwy na świadczenia pracownicze	-853	-2 301
- składki pracowniczego programu emerytalnego	-1 578	-1 571
Ubezpieczenia	-10 394	-10 515
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	-11 046	-10 057
- odpisy na ZFŚS	-1 321	-1 367
Razem koszty świadczeń pracowniczych	-91 595	-93 683

13. Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych

Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych

	2022	2021
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-84 194	X
Razem wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-84 194	X

Ustawa o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom wprowadziła między innymi, możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego zaciągniętego na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych udzielonego w walucie polskiej, tj. tak zwane „wakacje kredytowe”. Przyjęcie ustawy miało na celu wsparcie kredytobiorców w związku z nagłym wzrostem rynkowych stóp procentowych, a tym samym wzrostem kosztów obsługi kredytów hipotecznych.

W związku z powyższym w ramach zapisów ustawy wprowadzono:

- 1) możliwość zawieszenia spłaty maksymalnie ośmiu rat kredytowych na wniosek klienta w okresie sierpień 2022 – grudzień 2023 roku, tj.:
 - a) dwóch rat w okresie sierpień – wrzesień 2022 roku,
 - b) dwóch rat w czwartym kwartale 2022 roku,
 - c) po jednej racie w każdym kwartale 2023 roku.
- 2) zawieszenie naliczania odsetek (w tym odsetek karnych) oraz pobierania wszelkich opłat w okresach wskazanych przez klienta w złożonym wniosku, z wyłączeniem opłat z tytułu ubezpieczeń;
- 3) wydłużenie okresu kredytowania oraz wszelkich terminów wynikających z umowy o okresawnioskowany w ramach wakacji kredytowych;
- 4) zawieszenie wszelkich czynności związanych z umową.

Na dzień wejścia w życie ustawy Bank zgodnie z przepisami MSSF9 B5.4.9 przeszacował wartość bilansową brutto aktywów finansowych z uwzględnieniem, w ramach harmonogramów wynikających z umowy, możliwości zawieszenia przez klienta spłaty rat zgodnie z zapisami ustawy, tj. wyliczenia wartości bieżącej ww. przepływów z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej sprzed zmiany harmonogramów. W wyniku przeszacowania powstała różnica pomiędzy bieżącą wartością bilansową brutto portfela kredytowego uwzględniającego zawieszenie płatności rat kredytowych, a wartością bilansową brutto portfela kredytowego sprzed zawieszenia płatności rat.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku wartość straty rozpoznana w rachunku zysków i strat z tytułu wakacji kredytowych wyniosła 83.500 tys. zł. i została wyliczona z uwzględnieniem następujących założeń:

- 1) dla kredytów, w ramach których klienci do dnia 31 grudnia 2022 roku złożyli wnioski o zawieszenie rat dokonano ujęcia straty w kwocie odpowiadającej zawieszeniu wszystkich możliwych rat przypadających na rok 2022 oraz 2023;
- 2) dla kredytów, w ramach których klienci do dnia 31 grudnia 2022 roku nie złożyli wniosków o zawieszenie rat, dokonano ujęcia straty dla wszystkich możliwych rat przypadających na rok 2023 z uwzględnieniem szacowanego przez Bank odsetka klientów, którzy będą zainteresowani skorzystaniem z wakacji kredytowych w wysokości 85%.

14. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Utworzenie odpisów	Rozwiązanie odpisów	Wpływ na wynik okresu
Aktywa wyceniane zgodnie z MSSF 9	-107 100	68 277	-38 823
Należności od innych banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-21	136	115
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-4 622	689	-3 933
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-119	336	217
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-101 044	63 658	-37 386
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-1 294	3 458	2 164
Aktywa niewyceniane zgodnie z MSSF 9	-3 897	12 124	8 227
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-3 812	12 124	8 312
Pozostałe aktywa	-85	0	-85
Razem	-110 997	80 401	-30 596

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	Utworzenie odpisów	Rozwiązanie odpisów	Wpływ na wynik okresu
Aktywa wyceniane zgodnie z MSSF 9	-119 160	43 745	-75 415
Należności od innych banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-23	26	3
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-2 070	324	-1 746
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-269	148	-121
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-113 670	42 010	-71 660
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-3 128	1 237	-1 891
Aktywa niewyceniane zgodnie z MSSF 9	-5 980	10 401	4 421
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-5 979	10 363	4 384
Pozostałe aktywa	-1	38	37
Razem	-125 140	54 146	-70 994

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9 za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu
		Utworzenie odpisów	Pozostałe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Likwidacja/Sprzedaż		
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-50 618	-3 812	0	12 124	0	1 489	-40 817	8 312
Zapasy	-65	0	0	0	0	65	0	0
Wartości niematerialne	-1 003	0	0	0	0	1 003	0	0
Pozostałe aktywa	-406	-85	-121	0	0	6	-606	-85
Razem	-52 092	-3 897	-121	12 124	0	2 563	-41 423	8 227

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9 za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu
		Utworzenie odpisów	Pozostałe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Likwidacja/Sprzedaż		
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-232 159	-5 979	0	10 363	0	177 157	-50 618	4 384
Zapasy	-65	0	0	0	0	0	-65	0
Wartości niematerialne	-1 003	0	0	0	0	0	-1 003	0
Pozostałe aktywa	-443	-1	0	38	0	0	-406	37
Razem	-233 670	-5 980	0	10 401	0	177 157	-52 092	4 421

15. Podatek dochodowy

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Bieżący podatek dochodowy	-21	2 182
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	-18	0
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-3	2 182
Odroczony podatek dochodowy	-1 669	-13 693
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych odnoszonych na wynik finansowy	-1 669	-13 693
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	-1 690	-11 511
Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji odniesionych bezpośrednio na kapitał	6 103	-2 417
Niezrealizowany zysk/strata z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz zyski lub straty aktuarialne	6 103	-2 417
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym	6 103	-2 417

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Liczbowe uzgodnienie pomiędzy podatkiem obliczonym jako iloczyn wyniku finansowego brutto i obowiązującej stawki podatkowej a rzeczywistym obciążeniem podatkowym wykazanym w rachunku zysków i strat

	2022	2021
Zysk (strata) brutto	-36 253	44 121
Stawka podatku obowiązująca w Polsce	19%	19%
Obciążenie podatkowe wg zastosowanej stawki podatkowej	6 888	-8 383
Dochody niepodlegające opodatkowaniu, z tego:	9 324	7 840
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności i odpisy na zobowiązania pozabilansowe	7 761	5 179
- otrzymane dywidendy	1 481	2 318
- pozostałe	82	343
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów, z tego:	-51 003	-36 564
- utworzone odpisy aktualizujące należności i odpisy na zobowiązania pozabilansowe	-5 682	-7 033
- opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	-32 355	-22 007
- pozostałe	-12 966	-7 524
Pozostałe różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	-3 470	12 261
Efektywne obciążenie zysku/straty brutto podatkiem dochodowym	-1 690	-11 511
Efektywna stawka podatkowa	-5%	26%

Należności i zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	31.12.2022	31.12.2021
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	10 337
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2	0

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Podatek odroczony

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku wynika z następujących pozycji:

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Wpływ na rachunek zysków i strat	
	31.12.2022	31.12.2021	2022	2021
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do otrzymania	130 064	116 790	-13 274	4 852
- wartość netto środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	0	106	106	3
- dyskonto i odsetki od papierów wartościowych	214 461	125 706	-88 755	-39 063
- nadwyżka amortyzacji podatkowej nad bilansową	5 384	9 796	4 412	4 918
- pozostałe	44 951	70 012	25 062	8 841
Dodatnie różnice przejściowe razem	394 860	322 410	-72 449	-20 449
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na wynik finansowy	75 023	61 258	-13 765	-3 885
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	9 103	15 832	X	X
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na całkowite dochody	1 730	3 008	X	X
Razem rezerwa z tytułu podatku odroczonego	76 753	64 266	X	X
Kwota kompensaty	-76 753	-64 266	X	X
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	0	0	X	X
Aktywo z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do zapłacenia	50 533	4 864	45 669	-1 316
- rezerwy na przyszłe zobowiązania	33 656	27 679	5 977	6 856
- rezerwy na utratę wartości należności kredytowych	191 087	179 830	11 257	-87 108
- wycena aktywów finansowych	54 551	78 882	-24 331	-20 524
- przychody z tytułu odsetek i prowizji pobranych z góry	30 503	34 623	-4 120	-4 915
- naliczone odsetki oraz premia od papierów wartościowych	13 367	6 320	7 047	-155
- odsetki nabyte od papierów wartościowych	29 441	34 557	-5 116	-1 284
- odpisy z tytułu utraty wartości akcji i udziałów	16 887	13 118	3 769	-122 977
- strata podatkowa do odliczenia	147 118	177 675	-30 557	177 675
- pozostałe	132 171	78 101	54 066	2 125
Ujemne różnice przejściowe razem	699 314	635 649	63 661	-51 623
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na wynik finansowy	132 870	120 773	12 096	-9 808
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	41 227	3 111	X	X
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na całkowite dochody	7 833	591	X	X
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego	140 703	121 364	X	X
Kwota kompensaty	-76 753	-64 266	X	X
Aktywo z tytułu podatku odroczonego prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	63 950	57 098	X	X
Objęcie kontroli nad jednostkami zależnymi	X	X	0	0
Obciążenie/uznanie z tytułu podatku odroczonego ujęte w rachunku zysków i strat	X	X	-1 669	-13 693
Obciążenie/uznanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujęte w kapitale własnym	6 103	-2 417	X	X

16. Zysk na akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk na akcję obliczany jest poprzez podzielenie zysku netto przez średnio ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Zysk netto	-37 943	32 610
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	445 726	442 695
Zysk przypadający na akcję (w zł)	-0,09	0,07

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Zysk rozwodniony przypadający na akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu roku obrotowego, skorygowaną o wpływ instrumentów rozwadniających. W roku 2022 oraz 2021 nie występowały instrumenty rozwadniające.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Zysk netto	-37 943	32 610
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	445 726	442 695
Zysk rozwodniony przypadający na akcję (w zł)	-0,09	0,07

17. Dywidendy wypłacone oraz zaproponowane do wypłaty

Zarząd Banku Polskiej Spółdzielczości nie będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy Banku podjęcia uchwały o wypłacie dywidendy za rok 2022 z uwagi na wygenerowanie straty bilansowej za ten rok, a tym samym brak spełnienia kryteriów określonych w komunikacie Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącym stanowiska organu nadzoru w sprawie założeń polityki dywidendowej banków.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank nie posiadał zobowiązania do wypłaty dywidendy za poprzednie lata, natomiast na dzień 31 grudnia 2021 roku zobowiązania Banku do wypłaty dywidendy za poprzednie lata wynosiły 1 tys. zł

18. Kasa, środki w Banku Centralnym

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Środki pieniężne w kasie	33 188	51 042
Środki pieniężne na rachunkach bieżących i terminowych w Banku Centralnym	2 832 112	1 254 409
Razem kasa, środki w Banku Centralnym	<u>2 865 300</u>	<u>1 305 451</u>

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej. Kwota rezerwy obowiązkowej deklarowana do utrzymania w grudniu 2022 roku wynosiła 2.631.701 tys. zł, natomiast w grudniu 2021 roku kwota ta wynosiła 1.202.727 tys. zł. Środki rezerwy obowiązkowej były oprocentowane na dzień 31 grudnia 2022 roku w wysokości 3,5 %, a na dzień 31 grudnia 2021 roku w wysokości 2 %.

19. Należności od innych banków

	31.12.2022		31.12.2021	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności od innych banków według rodzaju				
Rachunki bieżące	149 498	0	514 440	0
Lokaty	415 426	0	283 034	0
Kredyty i pożyczki	3 941	0	11 382	0
Pozostałe należności	28 567	0	21 247	0
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	16 496	0	17 537	0
- pozostałe	12 071	0	3 710	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-129	0	-241	0
Razem należności od innych banków	597 303	0	829 862	0

	31.12.2022		31.12.2021	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności od innych banków według terminów wymagalności				
do 1 miesiąca	551 204	0	780 775	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	22 940	0	12 001	0
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	160	0	22 193	0
powyżej 1 roku do 5 lat	23 066	0	15 072	0
powyżej 5 lat	0	0	0	0
dla których termin wymagalności upłynął	62	0	62	0
o nieokreślonym terminie wymagalności	0	0	0	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-129	0	-241	0
Razem należności od innych banków	597 303	0	829 862	0

20. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku Bank nie posiadał należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

21. Pochodne instrumenty finansowe

	Aktywa 31.12.2022	Zobowiązania 31.12.2022	Aktywa 31.12.2021	Zobowiązania 31.12.2021
Transakcje walutowe	771	227	89	9
- FX swap	723	0	0	0
- FX forward	48	227	89	9
Transakcje stopy procentowej	673	1 097	61	34
- swap na stopę procentową IRS	673	1 097	61	34
Transakcje pozostałe	0	0	0	0
- futures na indeks akcji	0	0	0	0
Razem pochodne instrumenty finansowe	1 444	1 324	150	43

Na dzień 31 grudnia 2022 roku i 31 grudnia 2021 roku Bank nie posiadał instrumentów finansowych ujętych w ramach stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Walutowe transakcje terminowe FX forward to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące niezrealizowane transakcje spot. Terminowe operacje wymiany walutowej oparte są na określonym w momencie zawarcia kursie waluty na określoną datę w przyszłości. Transakcje FX forward zawierane są przez Bank w celu zarządzania pozycją walutową oraz celem zaspokajania potrzeb klientów w zakresie zabezpieczenia przyszłych płatności w walutach obcych.

Kontrakty FX swap na stopę procentową i kontrakty walutowe to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych lub połączenia wszystkich tych czynników.

Swap stopy procentowej (IRS) jest umową zawartą pomiędzy dwiema stronami, na podstawie której zobowiązują się one do wzajemnych płatności odsetek od umownego nominalu kontraktu (w określonych odstępach czasu w trakcie trwania kontraktu), które naliczane są według różnej stopy procentowej

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów wymagalności/zapadalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów wymagalności/zapadalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe	43 670	2 632	17 255	0	0	63 557
- FX swap	38 350	0	0	0	0	38 350
- FX forward	5 320	2 632	17 255	0	0	25 207
Transakcje stopy procentowej	0	0	0	32 889	0	32 889
- swap na stopę procentową IRS	0	0	0	32 889	0	32 889
Transakcje pozostałe	0	0	22 106	0	0	22 106
- futures na indeks akcji	0	0	22 106	0	0	22 106
Razem pochodne instrumenty finansowe	43 670	2 632	39 361	32 889	0	118 552

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów wymagalności/zapadalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe	1 459	2 008	5 493	0	0	8 960
- FX swap	0	0	0	0	0	0
- FX forward	1 459	2 008	5 493	0	0	8 960
Transakcje stopy procentowej	0	0	0	4 095	0	4 095
- swap na stopę procentową IRS	0	0	0	4 095	0	4 095
Transakcje pozostałe	0	45 158	0	0	0	45 158
- futures na indeks akcji	0	45 158	0	0	0	45 158
Razem pochodne instrumenty finansowe	1 459	47 166	5 493	4 095	0	58 213

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

22. Papiery wartościowe

Papiery wartościowe według rodzaju na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
- emitowane przez NBP	0	0	4 793 904	X	0	4 793 904
- emitowane przez inne banki	0	0	320 229	X	2 897 813	3 218 042
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	213 366	0	X	0	213 366
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	48 587	17 512	X	0	66 099
- emitowane przez Skarb Państwa	0	0	525 643	X	5 711 209	6 236 852
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0	124 423	X	927 840	1 052 263
Razem dłużne papiery wartościowe	0	261 953	5 781 711	X	9 536 862	15 580 526
Kapitałowe papiery wartościowe						
- emitowane przez inne banki	0	0	X	3 727	X	3 727
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	0	X	7 984	X	7 984
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	1 000	X	0	X	1 000
Razem kapitałowe papiery wartościowe	0	1 000	X	11 711	X	12 711
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-16 988	X	-2 624	-19 612
Razem papiery wartościowe	0	262 953	5 764 723	11 711	9 534 238	15 573 625

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według rodzaju na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
- emitowane przez NBP	0	0	2 099 048	X	0	2 099 048
- emitowane przez inne banki	0	0	390 787	X	2 891 510	3 282 297
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	225 129	0	X	0	225 129
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	0	72 148	X	0	72 148
- emitowane przez Skarb Państwa	18 293	0	237 678	X	6 736 014	6 991 985
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0	156 416	X	1 013 792	1 170 208
Razem dłużne papiery wartościowe	18 293	225 129	2 956 077	X	10 641 316	13 840 815
Kapitałowe papiery wartościowe						
- emitowane przez inne banki	0	0	X	5 002	X	5 002
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	0	X	10 215	X	10 215
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	1 000	X	2	X	1 002
Razem kapitałowe papiery wartościowe	0	1 000	X	15 219	X	16 219
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-12 701	X	-2 842	-15 543
Razem papiery wartościowe	18 293	226 129	2 943 376	15 219	10 638 474	13 841 491

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
do 1 miesiąca	0	174	4 800 660	0	40 206	4 841 040
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0	880	0	1 997	2 877
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	0	0	10 687	0	108 019	118 706
powyżej 1 roku do 5 lat	0	0	460 016	0	3 614 354	4 074 370
powyżej 5 lat	0	48 413	491 956	0	5 772 286	6 312 655
dla których termin wymagalności upłynął	0	0	17 512	0	0	17 512
o nieokreślonym terminie wymagalności	0	1 000	0	11 711	0	12 711
o nieokreślonym terminie wymagalności - instrumenty dłużne o charakterze kapitałowym	0	213 366	0	0	0	213 366
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-16 988	X	-2 624	-19 612
Razem papiery wartościowe	0	262 953	5 764 723	11 711	9 534 238	15 573 625

Papiery wartościowe według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
do 1 miesiąca	0	0	2 099 294	0	1 566	2 100 860
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0	20 541	0	324	20 865
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	146	0	26 429	0	772 519	799 094
powyżej 1 roku do 5 lat	18 147	0	199 869	0	3 562 423	3 780 439
powyżej 5 lat	0	0	591 184	0	6 304 484	6 895 668
dla których termin wymagalności upłynął	0	0	18 760	0	0	18 760
o nieokreślonym terminie wymagalności	0	1 000	0	15 219	0	16 219
o nieokreślonym terminie wymagalności - instrumenty dłużne o charakterze kapitałowym	0	225 129	0	0	0	225 129
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-12 701	X	-2 842	-15 543
Razem papiery wartościowe	18 293	226 129	2 943 376	15 219	10 638 474	13 841 491

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	2 883 929	53 388	18 760	0	2 956 077
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	1 131 978 769	0	0	0	1 131 978 769
Naliczenie odsetek	199 774	4 135	819	0	204 728
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-146 475 933	-5 718	-2 066	0	-146 483 717
Sprzedaż	-982 777 611	0	0	0	-982 777 611
Zmiany wynikające ze zmiany wartości godziwej	-44 730	52	0	0	-44 678
Pozostałe	0	-51 857	0	0	-51 857
Stan na koniec okresu	5 764 198	0	17 513	0	5 781 711

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	6 565 741	53 467	38 266	0	6 657 474
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	1 115 945 180	0	0	0	1 115 945 180
Naliczenie odsetek	18 410	1 735	484	0	20 629
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-225 235 222	-1 729	-1 089	0	-225 238 040
Sprzedaż	-894 411 287	0	-18 901	0	-894 430 188
Zmiany wynikające ze zmiany wartości godziwej	1 107	-85	0	0	1 022
Pozostałe	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	2 883 929	53 388	18 760	0	2 956 077

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	10 641 316	0	0	0	10 641 316
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	16 853	0	0	0	16 853
Naliczenie odsetek	457 193	0	0	0	457 193
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-454 449	0	0	0	-454 449
Sprzedaż	-1 124 051	0	0	0	-1 124 051
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	9 536 862	0	0	0	9 536 862

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	10 036 454	7 824	0	0	10 044 278
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	890 711	0	0	0	890 711
Naliczenie odsetek	101 660	0	0	0	101 660
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-88 998	0	0	0	-88 998
Sprzedaż	-306 335	0	0	0	-306 335
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	7 824	-7 824	0	0	0
Stan na koniec okresu	10 641 316	0	0	0	10 641 316

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-411	-94	-12 196	0	-12 701
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	6	0	0	0	6
Sprzedaż	0	0	0	0	0
Utworzenie	0	0	-4 457	0	-4 457
Rozwiązanie	70	94	0	0	164
Stan na koniec okresu	-335	0	-16 653	0	-16 988

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-307	-115	-29 531	0	-29 953
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	3	0	0	0	3
Sprzedaż	0	0	18 901	0	18 901
Utworzenie	-134	0	-1 870	0	-2 004
Rozwiązanie	27	21	304	0	352
Stan na koniec okresu	-411	-94	-12 196	0	-12 701

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-2 842	0	0	0	-2 842
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	18	0	0	0	18
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	0	0	0	0	0
Utworzenie	-119	0	0	0	-119
Rozwiązanie	319	0	0	0	319
Stan na koniec okresu	-2 624	0	0	0	-2 624

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-2 641	-79	0	0	-2 720
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	5	0	0	0	5
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-79	79	0	0	0
Utworzenie	-269	0	0	0	-269
Rozwiązanie	142	0	0	0	142
Stan na koniec okresu	-2 842	0	0	0	-2 842

23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według rodzaju

	31.12.2022		31.12.2021	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
W rachunku bieżącym od klientów	300 847	0	315 274	0
W rachunku kredytowym	6 779 138	93 144	7 556 760	126 422
- klienci korporacyjni	2 227 276	5 812	2 339 287	9 677
- rolnicy	115 006	77 646	152 236	103 095
- przedsiębiorcy indywidualni	143 752	0	180 932	1 029
- osoby fizyczne	1 879 491	9 686	2 155 826	12 621
- instytucje rządowe i samorządowe	2 413 613	0	2 728 479	0
Skupione wierzytelności	125 795	0	174 125	0
Pozostałe należności	129 804	0	176 388	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-368 920	X	-330 195	X
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 966 664	93 144	7 892 352	126 422

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według terminów wymagalności

	31.12.2022		31.12.2021	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
do 1 miesiąca	251 553	1 476	358 443	1 418
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	147 467	4 582	245 598	5 459
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	914 706	17 977	884 162	20 940
powyżej 1 roku do 5 lat	2 326 890	56 307	2 499 096	73 706
powyżej 5 lat	3 240 119	4 911	3 718 844	10 514
dla których termin wymagalności upłynął	454 849	7 891	516 404	14 385
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-368 920	X	-330 195	X
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 966 664	93 144	7 892 352	126 422

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	154 708	60 662	85 469	8	300 847
W rachunku kredytowym	4 706 032	1 298 293	771 826	2 987	6 779 138
- klienci korporacyjni	586 976	1 051 236	586 496	2 568	2 227 276
- rolnicy	70 014	9 918	35 074	0	115 006
- przedsiębiorcy indywidualni	39 402	38 186	66 064	100	143 752
- osoby fizyczne	1 596 027	198 953	84 192	319	1 879 491
- instytucje rządowe i samorządowe	2 413 613	0	0	0	2 413 613
Skupione wierzytelności	83 660	8 799	33 336	0	125 795
Pozostałe należności	128 243	941	593	27	129 804
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-6 970	-10 252	-350 690	-1 008	-368 920
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	<u>5 065 673</u>	<u>1 358 443</u>	<u>540 534</u>	<u>2 014</u>	<u>6 966 664</u>

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	44 431	181 030	89 805	8	315 274
W rachunku kredytowym	5 086 998	1 627 313	839 182	3 267	7 556 760
- klienci korporacyjni	421 827	1 236 478	678 136	2 846	2 339 287
- rolnicy	85 523	30 232	36 481	0	152 236
- przedsiębiorcy indywidualni	63 101	61 059	56 672	100	180 932
- osoby fizyczne	1 799 835	287 777	67 893	321	2 155 826
- instytucje rządowe i samorządowe	2 716 712	11 767	0	0	2 728 479
Skupione wierzytelności	4 580	135 330	34 215	0	174 125
Pozostałe należności	173 190	604	2 561	33	176 388
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-7 543	-11 179	-310 444	-1 029	-330 195
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	<u>5 301 656</u>	<u>1 933 098</u>	<u>655 319</u>	<u>2 279</u>	<u>7 892 352</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na rodzaj oraz metodę szacunku utraty wartości

Wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	82 609	3	154 708	60 662	2 860	5	300 847
W rachunku kredytowym	13 117	657	750 631	2 546	4 692 915	1 297 636	21 195	441	6 779 138
- klienci korporacyjni	0	0	583 473	2 537	586 976	1 051 236	3 023	31	2 227 276
- rolnicy	0	0	34 241	0	70 014	9 918	833	0	115 006
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	63 674	0	39 402	38 186	2 390	100	143 752
- osoby fizyczne	12 106	657	69 243	9	1 583 921	198 296	14 949	310	1 879 491
- instytucje rządowe i samorządowe	1 011	0	0	0	2 412 602	0	0	0	2 413 613
Skupione wierzytelności	0	0	32 429	0	83 660	8 799	907	0	125 795
Pozostałe należności	0	1	471	27	128 243	940	122	0	129 804
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	13 117	658	866 140	2 576	5 059 526	1 368 037	25 084	446	7 335 584

Wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	292	8 249	86 701	3	44 139	172 781	3 104	5	315 274
W rachunku kredytowym	29 109	21 141	819 465	2820	5 057 889	1 606 172	19 717	447	7 556 760
- klienci korporacyjni	28 856	4 362	674 677	2819	392 971	1 232 116	3 459	27	2 339 287
- rolnicy	0	0	35 485	0	85 523	30 232	996	0	152 236
- przedsiębiorcy indywidualni	200	0	53 847	0	62 901	61 059	2 825	100	180 932
- osoby fizyczne	0	16 779	55 456	1	1 799 835	270 998	12 437	320	2 155 826
- instytucje rządowe i samorządowe	53	0	0	0	2 716 659	11 767	0	0	2 728 479
Skupione wierzytelności	1 968	2 087	33 215	0	2 612	133 243	1 000	0	174 125
Pozostałe należności	0	1	2 474	33	173 190	603	87	0	176 388
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	31 369	31 478	941 855	2 856	5 277 830	1 912 799	23 908	452	8 222 547

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	-47 570	-3	-126	-328	-2 615	-4	-50 646
W rachunku kredytowym	-73	-20	-285 418	-694	-6 110	-8 938	-10 399	-279	-311 931
- klienci korporacyjni	0	0	-221 119	-685	-826	-4 842	-2 296	-30	-229 798
- rolnicy	0	0	-19 018	0	-18	-98	-596	0	-19 730
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	-30 862	0	-16	-118	-1 605	-100	-32 701
- osoby fizyczne	-73	-20	-14 419	-9	-792	-3 880	-5 902	-149	-25 244
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	-4 458	0	0	0	-4 458
Skupione wierzytelności	0	0	-3 299	0	-326	-26	-834	0	-4 485
Pozostałe należności	0	0	-433	-28	-335	-940	-122	0	-1 858
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	-73	-20	-336 720	-725	-6 897	-10 232	-13 970	-283	-368 920

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	-62	-179	-36 999	-3	-37	-341	-2 724	-3	-40 348
W rachunku kredytowym	-609	-66	-252 869	-717	-6 438	-7 617	-10 029	-276	-278 621
- klienci korporacyjni	-574	0	-196 691	-716	-421	-4 065	-2 515	-26	-205 008
- rolnicy	0	0	-21 910	0	-131	-486	-774	0	-23 301
- przedsiębiorcy indywidualni	-35	0	-25 280	0	-78	-169	-1 403	-99	-27 064
- osoby fizyczne	0	-66	-8 988	-1	-639	-2 764	-5 337	-151	-17 946
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	-5 169	-133	0	0	-5 302
Skupione wierzytelności	-33	-71	-4 370	0	-22	-2 302	-926	0	-7 724
Pozostałe należności	0	-1	-2 441	-30	-342	-602	-86	0	-3 502
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	-704	-317	-296 679	-750	-6 839	-10 862	-13 765	-279	-330 195

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiany wartości bilansowej brutto oraz stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Zmiany wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość na początek okresu	5 309 199	1 944 277	965 763	3 308	8 222 547
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	668 176	387 379	74 501	0	1 130 056
Naliczenie odsetek	338 186	118 799	45 964	223	503 172
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-1 309 045	-888 024	-224 700	-410	-2 422 179
Spisania z bilansu	-2	-117	-18 312	0	-18 431
Sprzedaż wierzytelności	0	0	-2 007	0	-2 007
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	145 245	-194 759	49 514	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	3 666	3 377	2 643	0	9 686
Pozostałe	-82 782	-2 237	-2 142	-99	-87 260
Wartość na koniec okresu	5 072 643	1 368 695	891 224	3 022	7 335 584

Zmiany wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość na początek okresu	6 163 971	1 602 087	1 060 178	3275	8 829 511
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	1 030 364	345 521	98 799	11	1 474 695
Naliczenie odsetek	107 842	44 408	23 478	105	175 833
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-1 284 337	-590 517	-230 337	-1005	-2 106 196
Spisania z bilansu	0	-84	-108 416	-59	-108 559
Sprzedaż wierzytelności	0	-23 850	-57 613	0	-81 463
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-715 511	539 161	175 592	758	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	119	722	-398	0	443
Pozostałe	6 751	26 829	4 480	223	38 283
Wartość na koniec okresu	5 309 199	1 944 277	965 763	3 308	8 222 547

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-7 543	-11 179	-310 444	-1 029	-330 195
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-2 096	-1 134	-30	0	-3 260
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	218	489	1 557	9	2 273
Spisania z bilansu	0	119	17 994	3	18 116
Sprzedaż wierzytelności	0	0	182	0	182
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-3 644	4 443	-800	1	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	1	3	-216	0	-212
Utworzenie	-735	-5 768	-104 564	-70	-111 137
Rozwiązanie	6 809	2 775	43 744	75	53 403
Pozostałe	20	0	1 887	3	1 910
Wartość na koniec okresu	-6 970	-10 252	-350 690	-1 008	-368 920

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-14 689	-10 273	-397 820	-741	-423 523
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-1 578	-1 936	-2 757	-2	-6 273
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	139	563	6 858	422	7 982
Spisania z bilansu	0	84	108 358	59	108 501
Sprzedaż wierzytelności	0	2	51 316	11	51 329
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	1 630	-265	-590	-775	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	-1	-2	11	0	8
Utworzenie	-432	-5 548	-101 475	-69	-107 524
Rozwiązanie	7 388	6 000	25 639	81	39 108
Pozostałe	0	196	16	-15	197
Wartość na koniec okresu	-7 543	-11 179	-310 444	-1 029	-330 195

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

24. Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Informacje o jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Siedziba	Przedmiot działalności	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał własny	Przychody ze sprzedaży / Przychody z lokat	Zysk / Strata	Otrzymane lub należne dywidendy	Posiadane udziały %
BPS Leasing S.A.	Warszawa	usługi leasingu i faktoringu	691 020	709 475	-18 455	43 506	2 556	-	100,00%
BPS TFI S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	29 928	6 390	23 538	0	-1 800	-	100,00%
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	Warszawa	usługi teleinformatyczne	17 485	3 530	13 955	25 848	174	-	44,44%
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	Warszawa	maklerska	94 479	89 929	4 550	9 778	-1 074	-	100,00%
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	72 621	252	72 369	480	2 952	-	59,35%
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	6 571	2 377	4 194	8	1 232	-	100,00%
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	11 382	8 790	2 592	8	-124	-	45,74%
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	10 629	169	10 460	9	838	-	50,60%
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	1 323	145	1 178	14	-235	-	100,00%
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	7 490	55	7 435	6	-98	-	21,20%
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	20 632	91	20 541	289	-1 873	-	34,13%
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	315 506	366	315 140	1 809	9 947	-	100,00%

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank utracił kontrolę w spółce VENI S.A. oraz w funduszu Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Informacje o jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Siedziba	Przedmiot działalności	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał własny	Przychody ze sprzedaży / Przychody z lokat	Zysk / Strata	Otrzymane lub należne dywidendy	Posiadane udziały %
BPS Leasing S.A.	Warszawa	usługi leasingu i faktoringu	579 846	600 877	-21 031	16 870	1 053	-	100,00%
BPS TFI S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	31 996	6 658	25 338	49 633	-2 346	-	100,00%
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	Warszawa	usługi teleinformatyczne	16 548	3 375	13 173	20 789	257	125	45,05%
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	Warszawa	maklerska	147 069	141 445	5 624	12 019	-1 572	-	100,00%
Veni S.A.	Warszawa	produkcyjna	89 059	44 814	44 245	0	-136	-	100,00%
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	69 601	183	69 418	468	883	-	59,35%
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	5 128	2 166	2 962	51	17	-	100,00%
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	13 492	10 776	2 716	36	12	-	45,74%
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	12 699	108	12 591	2	435	-	50,75%
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Warszawa	fundusz inwestycyjny	25 045	383	24 662	723	-2 447	-	100,00%
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	6 459	250	6 209	266	309	-	100,00%
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	7 537	4	7 533	14	14	-	21,20%
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	22 505	91	22 414	198	3 214	-	34,13%
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	315 506	366	315 140	1 809	9 947	-	100,00%

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu utruty wartości	Wartość bilansowa
BPS Leasing S.A.	4 113	-4 113	0
BPS TFI S.A.	21 112	0	21 112
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	7 847	-1 594	6 253
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	16 887	-16 887	0
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	38 638	0	38 638
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	3 131	-121	3 010
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	2 192	-841	1 351
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	6 585	-1 571	5 014
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	1 394	-12	1 382
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	-414	1 586
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	5 121	0	5 121
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	370 334	-15 264	355 070
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	479 354	-40 817	438 537

Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu utruty wartości	Wartość bilansowa
BPS Leasing S.A.	4 113	-4 113	0
BPS TFI S.A.	21 112	0	21 112
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	7 647	-1 787	5 860
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	16 887	-13 087	3 800
Veni S.A.	100	-31	69
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	38 638	0	38 638
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	3 131	-121	3 010
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	2 192	-841	1 351
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	8 619	-2 084	6 535
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	25 707	-945	24 762
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	6 232	0	6 232
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	-414	1 586
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	5 121	0	5 121
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	342 335	-27 195	315 140
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	483 834	-50 618	433 216

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiany wartości inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych

Zmiany wartości inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

	Wartość bilansowa brutto			Odpisy z tytułu utraty wartości				
	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu
BPS Leasing S.A.	4 113	0	0	4 113	-4 113	0	0	-4 113
BPS TFI S.A.	21 112	0	0	21 112	0	0	0	0
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	7 647	200	0	7 847	-1 787	0	193	-1 594
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	16 887	0	0	16 887	-13 087	-3 800	0	-16 887
Veni S.A.	100	0	-100	0	-31	0	31	0
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	38 638	0	0	38 638	0	0	0	0
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	3 131	0	0	3 131	-121	0	0	-121
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	2 192	0	0	2 192	-841	0	0	-841
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	8 619	0	-2 034	6 585	-2 084	0	513	-1 571
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	25 707	0	-25 707	0	-945	0	945	0
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	6 232	0	-4 838	1 394	0	-12	0	-12
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	0	0	2 000	-414	0	0	-414
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	5 121	0	0	5 121	0	0	0	0
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	342 335	27 999	0	370 334	-27 195	0	11 931	-15 264
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	483 834	28 199	-32 679	479 354	-50 618	-3 812	13 613	-40 817

W 2022 roku Bank dokonał sprzedaży wszystkich posiadanych akcji spółki VENI S.A. oraz zakończył rozpoczęty w styczniu 2022 roku proces likwidacji spółki Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji, tracąc tym samym kontrolę.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiany wartości inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku

	Wartość bilansowa brutto				Odpisy z tytułu utraty wartości			
	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	29 852	0	-29 852	0	-27 762	0	27 762	0
BPS Leasing S.A.	30 113	0	-26 000	4 113	-26 000	-4 113	26 000	-4 113
BPS TFI S.A.	21 112	0	0	21 112	0	0	0	0
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	7 647	0	0	7 647	-1 621	-166	0	-1 787
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	16 087	800	0	16 887	-13 087	0	0	-13 087
Veni S.A.	165 200	0	-165 100	100	-123 008	0	122 977	-31
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	38 638	0	0	38 638	0	0	0	0
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	3 131	0	0	3 131	-121	0	0	-121
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	2 192	0	0	2 192	-841	0	0	-841
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	8 619	0	0	8 619	-2 084	0	0	-2 084
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	54 539	0	-28 832	25 707	0	-1 700	755	-945
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	17 210	0	-10 978	6 232	-113	0	113	0
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	0	0	2 000	-414	0	0	-414
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	5 121	0	0	5 121	0	0	0	0
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	322 281	20 054	0	342 335	-37 108	0	9 913	-27 195
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	723 742	20 854	-260 762	483 834	-232 159	-5 979	187 520	-50 618

W grudniu 2021 roku Bank dokonał sprzedaży 63.407.001 akcji podmiotu VENI S.A. celem ich dobrowolnego umorzenia w spółce. W wyniku transakcji wartość bilansowa inwestycji w podmiocie na 31 grudnia 2021 roku wyniosła 69 tys. zł.

25. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z wartości: kosztu lub wartości możliwej do uzyskania. Koszty zapasów ustalane są metodą FIFO. Wartość możliwą do uzyskania stanowi szacunkowa cena sprzedaży zapasów pomniejszona o wszelkie szacowane koszty wykonania usługi i koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Zapasy według rodzaju

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Materiały związane z reprezentacją i reklamą	19	18
Plastiki kart płatniczych	0	2
Monety kolekcjonerskie	0	19
Pozostałe	85	101
Razem zapasy brutto	104	140
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	-65
Razem zapasy netto	<u>104</u>	<u>75</u>

Na dzień 31 grudnia 2022 roku i na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank nie posiadał zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wobec osób trzecich.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

26. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe według rodzaju

	31.12.2022			31.12.2021		
	Rzeczowe aktywa trwałe	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem	Rzeczowe aktywa trwałe	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem
Grunty i budynki	54 634	21 569	76 203	69 540	29 184	98 724
Ulepszenia w obcych obiektach	1 841	0	1 841	914	0	914
Środki trwałe w budowie	505	0	505	604	0	604
Maszyny i urządzenia	11 452	1 592	13 044	11 861	2 123	13 984
Środki transportu	0	823	823	0	1 429	1 429
Pozostałe środki trwałe	1 800	771	2 571	3 335	1 048	4 383
Razem rzeczowe aktywa trwałe	70 232	24 755	94 987	86 254	33 784	120 038

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	4 615	95 728	1 526	3 658	604	76 822	0	12 544	195 497
Zwiększenia	0	0	0	1 226	4 928	4 244	0	388	10 786
- przeniesienie z inwestycji	0	0	0	1 192	0	3 696	0	104	4 992
- zakupy bezpośrednie	0	0	0	34	4 928	544	0	204	5 710
- pozostałe	0	0	0	0	0	4	0	80	84
Zmniejszenia	-15	-13 337	0	0	-5 027	-13 419	0	-2 146	-33 944
- sprzedaż i likwidacja	-15	-13 337	0	0	0	-13 415	0	-2 066	-28 833
- rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	-4 992	0	0	0	-4 992
- rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	-35	0	0	0	-35
- pozostałe	0	0	0	0	0	-4	0	-80	-84
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	4 600	82 391	1 526	4 884	505	67 647	0	10 786	172 339
Umorzenie na początek okresu	0	-31 672	-657	-2 744	0	-64 961	0	-9 209	-109 243
Zwiększenia	0	-4 484	-32	-299	0	-4 610	0	-641	-10 066
- amortyzacja	0	-4 484	-32	-299	0	-4 610	0	-563	-9 988
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	-78	-78
Zmniejszenia	0	2 962	0	0	0	13 376	0	864	17 202
- sprzedaż i likwidacja	0	2 962	0	0	0	13 376	0	786	17 124
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	78	78
Umorzenie na koniec okresu	0	-33 194	-689	-3 043	0	-56 195	0	-8 986	-102 107
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	4 615	64 056	869	914	604	11 861	0	3 335	86 254
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	4 600	49 197	837	1 841	505	11 452	0	1 800	70 232

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	4 714	103 689	1 526	5 003	2 014	76 040	13	14 387	207 386
Zwiększenia	0	41	0	107	1 094	2 768	0	504	4 514
- przeniesienie z inwestycji	0	0	0	0	0	2 242	0	0	2 242
- zakupy bezpośrednie	0	41	0	107	1 094	521	0	497	2 260
- pozostałe	0	0	0	0	0	5	0	7	12
Zmniejszenia	-99	-8 002	0	-1 452	-2 504	-1 986	-13	-2 347	-16 403
- sprzedaż i likwidacja	-99	-8 002	0	-1 452	0	-1 977	-13	-2 335	-13 878
- rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	-2 242	0	0	0	-2 242
- rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	-262	0	0	0	-262
- pozostałe	0	0	0	0	0	-9	0	-12	-21
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	4 615	95 728	1 526	3 658	604	76 822	0	12 544	195 497
Umorzenie na początek okresu	0	-30 091	-625	-3 440	0	-62 407	-13	-10 628	-107 204
Zwiększenia	0	-4 972	-32	-214	0	-4 470	0	-710	-10 398
- amortyzacja	0	-4 972	-32	-214	0	-4 470	0	-703	-10 391
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	-7	-7
Zmniejszenia	0	3 391	0	910	0	1 916	13	2 129	8 359
- sprzedaż i likwidacja	0	3 391	0	910	0	1 916	13	2 122	8 352
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	7	7
Umorzenie na koniec okresu	0	-31 672	-657	-2 744	0	-64 961	0	-9 209	-109 243
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	4 714	73 598	901	1 563	2 014	13 633	0	3 759	100 182
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	4 615	64 056	869	914	604	11 861	0	3 335	86 254

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku nie występowały ograniczenia prawne dotyczące rzeczowych aktywów trwałych.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku Bank nie posiadał zobowiązań umownych do nabycia rzeczowego majątku trwałego.

Zmiana stanu wartości aktywów z tytułu prawa do użytkowania za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Prawa z tytułu użytkowania razem
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	53 998	3 696	2 336	1 184	61 214
Zwiększenia	4 841	0	352	46	5 239
- dodanie nowej umowy	475	0	0	0	475
- modyfikacja umowy	4 366	0	352	46	4 764
Zmniejszenia	-4 888	0	-93	-362	-5 343
- modyfikacja umowy	-4 064	0	-26	0	-4 090
- sprzedaż i likwidacja	-824	0	-67	-362	-1 253
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	53 951	3 696	2 595	868	61 110
Umorzenie na początek okresu	-24 814	-1 573	-907	-136	-27 430
Zwiększenia	-9 205	-531	-902	-66	-10 704
- amortyzacja	-9 205	-531	-902	-66	-10 704
- pozostałe	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	1 637	0	37	105	1 779
- modyfikacja umowy	813	0	0	0	813
- sprzedaż i likwidacja	824	0	37	105	966
Umorzenie na koniec okresu	-32 382	-2 104	-1 772	-97	-36 355
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	29 184	2 123	1 429	1 048	33 784
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	21 569	1 592	823	771	24 755

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości aktywów z tytułu prawa do użytkowania za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Prawa z tytułu użytkowania razem
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na bilans otwarcia	50 029	2 968	2 184	1 239	56 420
Zwiększenia	5 320	774	334	173	6 601
- dodanie nowej umowy	3 211	0	276	92	3 579
- modyfikacja umowy	2 109	774	58	81	3 022
Zmniejszenia	-1 351	-46	-182	-228	-1 807
- modyfikacja umowy	-430	-46	-16	-175	-667
- sprzedaż i likwidacja	-921	0	-166	-53	-1 140
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	53 998	3 696	2 336	1 184	61 214
Umorzenie na początek okresu	-17 125	-1 054	-259	-79	-18 517
Zwiększenia	-8 467	-519	-771	-59	-9 816
- amortyzacja	-8 467	-519	-771	-59	-9 816
- pozostałe	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	778	0	123	2	903
- modyfikacja umowy	0	0	0	0	0
- sprzedaż i likwidacja	778	0	123	2	903
Umorzenie na koniec okresu	-24 814	-1 573	-907	-136	-27 430
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	32 904	1 914	1 925	1 160	37 903
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	29 184	2 123	1 429	1 048	33 784

27. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne według rodzaju

	31.12.2022	31.12.2021
Autorskie prawa majątkowe i licencje	21 497	26 541
Nakłady na wartości niematerialne	11 630	4 774
Razem wartości niematerialne	33 127	31 315

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	181 764	5 777	187 541
Zwiększenia	6 353	10 555	16 908
Przeniesienie z inwestycji	3 699	0	3 699
Zakupy bezpośrednie	1 248	10 555	11 803
Pozostałe	1 406	0	1 406
Zmniejszenia	0	-4 702	-4 702
Likwidacja	0	-1 003	-1 003
Rozliczenie inwestycji	0	-3 699	-3 699
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	188 117	11 630	199 747
Umorzenie na początek okresu	-155 223	0	-155 223
Zwiększenia	-11 397	0	-11 397
Amortyzacja	-11 397	0	-11 397
Pozostałe	0	0	0
Zmniejszenia	0	0	0
Likwidacja	0	0	0
Pozostałe	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	-166 620	0	-166 620
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-1 003	-1 003
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	26 541	4 774	31 315
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	21 497	11 630	33 127

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	175 778	2 287	178 065
Zwiększenia	6 565	7 475	14 040
Przeniesienie z inwestycji	3 985	0	3 985
Zakupy bezpośrednie	2 570	7 475	10 045
Pozostałe	10	0	10
Zmniejszenia	-579	-3 985	-4 564
Likwidacja	-579	0	-579
Rozliczenie inwestycji	0	-3 985	-3 985
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	181 764	5 777	187 541
Umorzenie na początek okresu	-143 261	0	-143 261
Zwiększenia	-12 541	0	-12 541
Amortyzacja	-12 541	0	-12 541
Pozostałe	0	0	0
Zmniejszenia	579	0	579
Likwidacja	579	0	579
Pozostałe	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	-155 223	0	-155 223
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-1 003	-1 003
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	-1 003	-1 003
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	32 517	1 284	33 801
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	26 541	4 774	31 315

W 2022 oraz 2021 roku Bank nie ponosił nakładów na badania i rozwój ujętych jako koszt okresów.

W 2022 oraz 2021 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

W roku 2022 oraz 2021 Bank nie posiadał wartości niematerialnych użytkowanych na podstawie umów leasingu.

28. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

	31.12.2022	31.12.2021
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży brutto	1 485	100
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży netto	1 485	100

W pozycji „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży brutto” Bank ujmuje ruchomości i nieruchomości przejęte za długi.

Zmiana stanu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży

	2022	2021
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	100	811
Zwiększenia	1 881	217
- przejęte aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	1 881	217
- pozostałe	0	0
Zmniejszenia	-496	-928
- sprzedaż i likwidacja	-496	-928
- pozostałe	0	0
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	1 485	100
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0
Wartość netto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	100	811
Wartość netto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	1 485	100

29. Pozostałe aktywa

Pozostałe aktywa według rodzaju

	31.12.2022	31.12.2021
Rozrachunki z dłużnikami	61 480	91 368
- rozliczenia transakcji z tytułu aktywów finansowych	8 771	44 665
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	50 629	45 153
- należności z tytułu towarów i usług	1 758	1 547
- pozostałe	322	3
Rozrachunki publiczno - prawne	0	1 810
Przychody do otrzymania	4 217	5 265
- z tytułu prowizji	3 314	5 012
- pozostałe	903	253
Koszty do rozliczenia z tytułu	5 459	4 735
- składek za ubezpieczenie majątku i NNW	536	543
- serwisu i użytkowania oprogramowania	4 916	4 192
- składek członkowskich	7	0
Razem pozostałe aktywa brutto	71 156	103 178
Odpisy z tytułu utraty wartości	-606	-406
Razem pozostałe aktywa netto	70 550	102 772

W pozycji „rozliczenia transakcji z tytułu aktywów finansowych” Bank ujął nierozliczoną na dzień 31 grudnia 2021 roku należność z odroczonym terminem zapłaty z tytułu sprzedaży części udziałów w jednym z podmiotów zależnych w wysokości 43.794 tys. zł. Zgodnie z zawartą umową rozliczenie płatności za sprzedane akcje nastąpiło w 2022 roku.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Pozostałe aktywa według umownych terminów wymagalności

	31.12.2022	31.12.2021
do 1 miesiąca	65 854	55 029
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 393	1 314
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	2 754	46 523
powyżej 1 roku do 5 lat	578	28
powyżej 5 lat	0	0
dla których termin wymagalności upłynął	577	284
o nieokreślonym terminie wymagalności	0	0
Razem pozostałe aktywa brutto	71 156	103 178
Odpisy z tytułu utraty wartości	-606	-406
Razem pozostałe aktywa netto	70 550	102 772

30. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	31.12.2022	31.12.2021
Kredyt lombardowy	0	0
Operacje otwartego rynku	0	0
Otrzymane kredyty i pożyczki	0	0
Pozostałe zobowiązania	2 039	41
Razem zobowiązania wobec Banku Centralnego	2 039	41

Na dzień 31 grudnia 2022 roku zobowiązania wobec Banku Centralnego w kwocie 42 tys. zł dotyczyły zablokowanego przekazu walutowego oraz wstrzymanych przekazów walutowych celem ich wyjaśnienia w wysokości 1.997 tys. zł, które zostały rozliczone w styczniu 2023 roku.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku zobowiązania wobec Banku Centralnego w kwocie 41 tys. zł dotyczyły zablokowanego przekazu walutowego.

31. Zobowiązania wobec innych banków

Zobowiązania wobec innych banków według rodzaju

	31.12.2022	31.12.2021
Rachunki bieżące	3 481 217	2 176 759
Depozyty terminowe	18 832 222	17 550 581
Pozostałe zobowiązania wobec innych banków	99 582	85 746
Razem zobowiązania wobec innych banków	22 413 021	19 813 086

Zobowiązania wobec innych banków według terminów zapadalności

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
do 1 miesiąca	20 224 146	18 469 795
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 344 881	1 019 145
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	782 390	323 122
powyżej 1 roku do 5 lat	61 582	1 002
powyżej 5 lat	22	22
Razem zobowiązania wobec innych banków	<u>22 413 021</u>	<u>19 813 086</u>

32. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

Bank pozyskuje fundusze poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości (transakcje repo oraz sell-buy back) po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2022 oraz 31 grudnia 2021 roku Bank nie posiadał zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

33. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku Bank nie posiadał zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

34. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów według rodzaju

	31.12.2022	31.12.2021
Klienci korporacyjni		
Rachunki bieżące	1 267 334	1 636 359
Depozyty terminowe	390 196	405 049
Pozostałe zobowiązania	24 113	18 572
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	24 113	18 572
- pozostałe	0	0
Razem klienci korporacyjni	1 681 643	2 059 980
Rolnicy		
Rachunki bieżące	42 886	40 031
Depozyty terminowe	23 298	16 879
Pozostałe zobowiązania	0	0
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	0	0
Razem rolnicy	66 184	56 910
Przedsiębiorcy indywidualni		
Rachunki bieżące	137 793	211 614
Depozyty terminowe	16 796	26 809
Pozostałe zobowiązania	242	240
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	242	240
- pozostałe	0	0
Razem przedsiębiorcy indywidualni	154 831	238 663
Osoby fizyczne		
Rachunki bieżące	479 431	798 287
Depozyty terminowe	214 903	43 886
Pozostałe zobowiązania	365	631
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	365	631
- pozostałe	0	0
Razem osoby fizyczne	694 699	842 804
Instytucje rządowe i samorządowe		
Rachunki bieżące	2 584	4 726
Depozyty terminowe	120 254	4 108
Pozostałe zobowiązania	49 420	39 709
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	49 420	39 709
Razem instytucje rządowe i samorządowe	172 258	48 543
Pozostałe podmioty		
Rachunki bieżące	146 795	157 024
Depozyty terminowe	27 769	26 034
Pozostałe zobowiązania	2 384	1 240
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	2 384	1 240
Razem pozostałe podmioty	176 948	184 298
Razem		
Rachunki bieżące	2 076 823	2 848 041
Depozyty terminowe	793 216	522 765
Pozostałe zobowiązania	76 524	60 392
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	24 720	19 443
- pozostałe	51 804	40 949
Razem zobowiązania wobec klientów	2 946 563	3 431 198

Zobowiązania wobec klientów według terminów zapadalności

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
do 1 miesiąca	2 625 555	3 374 690
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	188 081	17 122
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	113 264	24 197
powyżej 1 roku do 5 lat	8 302	5 887
powyżej 5 lat	11 361	9 302
Razem zobowiązania wobec klientów	<u>2 946 563</u>	<u>3 431 198</u>

35. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank posiadał zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w postaci obligacji o wartości 389.372 tys. zł o średnim oprocentowaniu 10,97 %.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank posiadał zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w postaci obligacji o wartości 382.753 tys. zł o średnim oprocentowaniu 3,81 %.

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych według terminów zapadalności

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
do 1 miesiąca	0	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	6 900	2 473
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	3 119	1 207
powyżej 1 roku do 5 lat	201 573	201 390
powyżej 5 lat	177 780	177 683
Razem zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	<u>389 372</u>	<u>382 753</u>

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Stan na początek okresu	382 753	428 619
Zwiększenia	31 197	15 536
- z tytułu emisji	0	0
- z tytułu naliczonych odsetek	31 197	15 536
Zmniejszenia	-24 578	-61 402
- z tytułu wykupu	0	-46 116
- z tytułu spłaty odsetek	-24 578	-15 286
Stan na koniec okresu	<u>389 372</u>	<u>382 753</u>

Szczegółowe informacje dotyczące wyemitowanych przez Bank dłużnych papierów wartościowych

31.12.2022					
Nazwa emisji	Wartość emisji	Data emisji	Data wykupu	Podstawa oprocentowania	Notowane na rynku Catalyst
BPS0925	41 875	22.09.2015	21.09.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0326	83 900	31.03.2016	30.03.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1026	28 632	07.10.2016	06.10.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1126	24 992	10.11.2016	09.11.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1226	21 875	02.12.2016	01.12.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS0228	40 000	27.02.2018	26.02.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS0328	55 600	19.03.2018	19.03.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1029	36 000	14.10.2019	15.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS1029A	47 600	29.10.2019	30.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS0525	1 317	08.05.2020	08.05.2025	WIBOR 6M	Nie

31.12.2021					
Nazwa emisji	Wartość emisji	Data emisji	Data wykupu	Podstawa oprocentowania	Notowane na rynku Catalyst
BPS0925	41 875	22.09.2015	21.09.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0326	83 900	31.03.2016	30.03.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1026	28 632	07.10.2016	06.10.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1126	24 992	10.11.2016	09.11.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1226	21 875	02.12.2016	01.12.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS0228	40 000	27.02.2018	26.02.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS0328	55 600	19.03.2018	19.03.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1029	36 000	14.10.2019	15.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS1029A	47 600	29.10.2019	30.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS0525	1 317	08.05.2020	08.05.2025	WIBOR 6M	Nie

W 2022 roku Bank nie dokonywał przedterminowego wykupu wyemitowanych obligacji. W 2021 roku dokonano przedterminowego wykupu jednej emisji obligacji.

36. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania według rodzaju

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Rozrachunki międzybankowe	13 051	5 007
Rozrachunki publiczno - prawne	2 963	2 597
Wierzyciele różni	128 129	139 172
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	96 211	98 711
- zobowiązania z tytułu towarów i usług	3 587	4 459
- zobowiązania z tytułu leasingu	26 846	35 786
- pozostałe	1 485	216
Koszty rozliczane w czasie z tytułu	35 834	23 542
- usług informatycznych	10 980	5 670
- usług KIR, kosztów eksploatacyjnych	3 274	3 531
- badania sprawozdania finansowego i doradztwa finansowego	209	240
- przyszłych świadczeń na rzecz pracowników	8 042	7 596
- pozostałe	13 329	6 505
Przychody przyszłych okresów, w tym	25 121	22 497
- prowizje	25 121	22 497
Razem pozostałe zobowiązania	<u>205 098</u>	<u>192 815</u>

Pozostałe zobowiązania według terminów zapadalności

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
do 1 miesiąca	176 798	154 791
- w tym z tytułu leasingu	1 180	1 025
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 995	2 824
- w tym z tytułu leasingu	2 191	1 851
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	10 785	10 091
- w tym z tytułu leasingu	9 163	8 300
powyżej 1 roku do 5 lat	13 438	22 580
- w tym z tytułu leasingu	13 249	22 174
powyżej 5 lat	1 082	2 529
- w tym z tytułu leasingu	1 063	2 436
Razem pozostałe zobowiązania	<u>205 098</u>	<u>192 815</u>

37. Rezerwy

Rezerwy według rodzaju

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Rezerwy na świadczenia pracownicze	5 020	6 060
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	1 833	3 965
Rezerwy na sprawy sporne	2 456	2 923
Pozostałe rezerwy	610	743
Razem rezerwy	<u>9 919</u>	<u>13 691</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2022 roku

	Rezerwy na świadczenia pracownicze	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na początek okresu	6 060	3 965	2 923	743	13 691
Utworzenie/aktualizacja rezerw	853	1 294	2 456	0	4 603
Wykorzystanie rezerw	-1 141	0	-2 299	-133	-3 573
Rozwiązanie rezerw	-9	-3 458	-624	0	-4 091
Różnice kursowe	0	32	0	0	32
Zyski lub straty aktuarialne	-743	0	0	0	-743
Stan na koniec okresu	5 020	1 833	2 456	610	9 919
Krótkoterminowe	260	1 833	0	0	2 093
Długoterminowe	4 760	0	2 456	610	7 826

Zmiana stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku

	Rezerwy na świadczenia pracownicze	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na początek okresu	4 149	2 088	1 241	397	7 875
Utworzenie/aktualizacja rezerw	2 301	3 128	2 074	350	7 853
Wykorzystanie rezerw	-392	0	-316	-4	-712
Rozwiązanie rezerw	-132	-1 237	-76	0	-1 445
Różnice kursowe	0	-14	0	0	-14
Zyski lub straty aktuarialne	134	0	0	0	134
Stan na koniec okresu	6 060	3 965	2 923	743	13 691
Krótkoterminowe	2 239	3 965	0	0	6 204
Długoterminowe	3 821	0	2 923	743	7 487

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania pozabilansowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	208	1 615	2 142	0	3 965
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	700	45	0	0	745
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-52	-90	-510	0	-652
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	835	-1 033	198	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	0	2	29	0	31
Zmiana wysokości rezerw z tytułu ryzyka kredytowego	-1 205	93	-1 144	0	-2 256
Stan na koniec okresu	486	632	715	0	1 833

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania pozabilansowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	971	564	553	0	2 088
Zakupione lub utworzone zobowiązania pozabilansowe	327	335	6	0	668
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-50	-60	-338	0	-448
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-497	489	8	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	0	0	-14	0	-14
Zmiana wysokości rezerw z tytułu ryzyka kredytowego	-543	287	1 927	0	1 671
Stan na koniec okresu	208	1 615	2 142	0	3 965

Rezerwy na świadczenia pracownicze

Bank tworzy rezerwy na programy określonych świadczeń zgodnie z MSR 19. Szacunek rezerw na programy określonych świadczeń dokonywany jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych uwzględniających w szczególności: bieżące wynagrodzenia, okres pomiędzy datą nabycia prawa do otrzymania świadczenia a datą sprawozdawczą, wskaźnik rotacji pracowników, prognozowany wzrost podstawy świadczeń oraz inne postanowienia regulaminu wynagradzania pracowników.

Bank oblicza rezerwę metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno w oparciu o wartość bieżącą przyszłych, długoterminowych zobowiązań Banku z tytułu odpraw emerytalnych. Podstawą do obliczenia rezerwy dla pracownika jest przewidywana kwota odprawy emerytalnej jaką Bank zobowiązuje się wypłacić. Przewidywana kwota odprawy obliczana jest, jako iloczyn następujących czynników:

- 1) przewidywanej kwoty podstawy wymiaru odprawy emerytalnej;
- 2) przewidywanego wzrostu podstawy wymiaru do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego;
- 3) współczynnika procentowego uzależnionego od stażu pracy.

Naliczane rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane. Dyskonto finansowe jest ustalane na podstawie aktualnych na dzień bilansowy, rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych.

Zyski lub straty z obliczeń aktuarialnych Bank rozpoznaje w innych całkowitych dochodach.

Na mocy postanowień wewnętrznych regulacji dotyczących wynagradzania, pracownikom Banku przysługują odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne.

Programy określonych świadczeń narażają Bank na ryzyko aktuarialne, obejmujące:

- 1) ryzyko stopy procentowej – spadek rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń;
- 2) ryzyko wynagrodzeń – wzrost wynagrodzeń pracowników Banku spowoduje wzrost zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń;
- 3) ryzyko rotacji – spadek wskaźnika rotacji pracowników spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń.

Do głównych założeń aktuarialnych, przyjętych do wyceny zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno – rentowych należą:

- 1) stopa do dyskontowania przyszłych świadczeń, ustalona na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 7,07 %, natomiast ustalona na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 3,41 %;
- 2) roczna stopa wzrostu wynagrodzeń, ustalona na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 13,2% dla pierwszego rocznego okresu po dacie sprawozdawczej oraz 3,5% w kolejnych latach. Roczna stopa wzrostu wynagrodzeń ustalona na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 15,0 %, a dla wszystkich okresów po dacie sprawozdawczej 3,5%;

- 3) współczynnik rotacji pracowników obliczony na podstawie historycznych danych dotyczących rotacji pracowników w Banku, który
- a) na dzień 31 grudnia 2022 roku:
 - i) dla pracowników zatrudnionych na umowach na czas nieokreślony wynosił 11,2 %,
 - ii) dla pracowników zatrudnionych na umowach czasowych wynosił 14,2 %,
 - b) na dzień 31 grudnia 2021 roku:
 - i) dla pracowników zatrudnionych na umowach na czas nieokreślony wynosił 11,2 %,
 - ii) dla pracowników zatrudnionych na umowach czasowych wynosił 14,5 %.

Uzgodnienie wartości bieżącej zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

	2022	2021
Rezerwy na świadczenia pracownicze na początek okresu	6 060	4 149
Wartości ujęte w rachunku zysków i strat:	844	2 169
- koszty bieżącego zatrudnienia	692	2 112
- koszty z tytułu odsetek	152	57
Wartości ujęte w innych całkowitych dochodach:	-743	134
- zyski lub straty aktuarialne	-743	134
Wyplacone świadczenia	-1 141	-392
Rezerwy na świadczenia pracownicze na koniec okresu	5 020	6 060

W roku 2022 wpływ zmiany założeń finansowych na pozycję „Zyski lub straty aktuarialne” wynosił minus 817 tys. zł, wpływ zmiany założeń demograficznych wynosił minus 50 tys. zł, natomiast wpływ zmiany założeń ex post wynosił 124 tys. zł.

W roku 2021 wpływ zmiany założeń finansowych na pozycję „Zyski lub straty aktuarialne” wynosił 134 tys. zł, wpływ zmiany założeń demograficznych wynosił minus 58 tys. zł, natomiast wpływ zmiany założeń ex post wynosił minus 58 tys. zł.

Analiza wrażliwości

Poniższa tabela pokazuje, jaki wpływ na zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku miały zmiany w odpowiednich założeniach aktuarialnych o 1 punkt procentowy.

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	-115	121
Stopa wzrostu wynagrodzeń	252	-230

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	-318	338
Stopa wzrostu wynagrodzeń	342	-307

Zapadalność zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Średni ważony okres obowiązywania zobowiązań z tytułu rezerw na świadczenia pracownicze (w latach)	8,84	10,61

Rezerwy na sprawy sporne

Bank prowadzi szczegółową ewidencję spraw spornych oraz innych należności o charakterze roszczeń spornych. W sprawach, w których na Banku ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów, mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków, Bank tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku łączna wartość rezerw na sprawy sporne wyniosła 2.456 tys. zł. Utworzone rezerwy nie dotyczyły roszczeń pracowniczych.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku łączna wartość rezerw na sprawy sporne wyniosła 2.923 tys. zł, z tego rezerwa z tytułu roszczeń pracowniczych wynosiła 2.298 tys. zł.

Znaczące sprawy na dzień 31 grudnia 2022 roku, na które Bank posiada rezerwy prowadzone były w związku z roszczeniami odszkodowawczymi z tytułu nienależytego wykonania umowy o podział zabezpieczeń zawartej pomiędzy Bankiem i Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Ponadto toczy się wobec Banku postępowanie sądowe w trybie Ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, w związku z roszczeniem o naprawienie szkody wyrządzonej przez Bank.

Według informacji posiadanych przez Bank na dzień 31 grudnia 2022 roku nie toczyły się ani nie wszczęto wobec Banku, innych niż opisano powyżej, postępowań spornych, administracyjnych (w tym przed organami rządowymi), arbitrażowych, które mogłyby wyrzucić lub wywarły w niedawnej przeszłości istotny wpływ na sytuację finansową i operacyjną Banku, a które nie zostały odpowiednio ujęte w sprawozdaniu finansowym.

38. Kapitały własne

Kapitał zakładowy Banku w podziale na serie akcji

	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2021
	Liczba akcji	Wartość akcji	Liczba akcji	Wartość akcji
Akcje serii A	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii B	12 000 000	12 000	12 000 000	12 000
Akcje serii C	4 000 000	4 000	4 000 000	4 000
Akcje serii D	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii E	1 865 000	1 865	1 865 000	1 865
Akcje serii F	1 517 700	1 518	1 517 700	1 518
Akcje serii H	74 864 077	74 864	74 864 077	74 864
Akcje serii I	35 000 000	35 000	35 000 000	35 000
Akcje serii J	66 623 388	66 623	66 623 388	66 623
Akcje serii K	115 461 039	115 461	115 461 039	115 461
Akcje serii L	14 708 211	14 708	14 708 211	14 708
Akcje serii M	24 000 000	24 000	24 000 000	24 000
Akcje serii N	57 127	58	57 127	58
Akcje serii O	12 022 169	12 022	12 022 169	12 022
Akcje serii P	15 000	15	15 000	15
Akcje serii R	2 277 523	2 278	2 277 523	2 278
Akcje serii S	12 000 000	12 000	12 000 000	12 000
Akcje serii T	18 936 457	18 936	18 936 457	18 936
Akcje serii W	13 899 041	13 899	13 899 041	13 899
Akcje serii Z	4 000 000	4 000	4 000 000	4 000
Akcje serii AA	13 338 701	13 338	13 338 701	13 338
Akcje serii AB	830 803	831	830 803	831
Akcje serii AC	2 533 574	2 534	2 533 574	2 534
Akcje serii AD	2 517 664	2 518	2 517 664	2 518
Akcje serii AE	559 044	559	559 044	559
Akcje serii AF	998 723	998	998 723	998
Akcje serii AG	17 600 000	17 600	17 600 000	17 600
Razem	455 625 241	455 625	455 625 241	455 625

Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy Banku BPS S.A. wyniósł 455.625 tys. zł, pozostał na niezmiennym poziomie w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku.

Zgodnie z Kodeksem spółek handlowych, od dnia 1 marca 2021 roku akcje Banku BPS nie posiadają formy dokumentu (obowiązek dematerializacji), a miejscem ich ewidencjonowania jest Rejestr Akcjonariuszy prowadzony przez Dom Maklerski Banku BPS S.A., czyli podmiot uprawniony do prowadzenia rachunków papierów wartościowych. Rejestr akcjonariuszy zastąpił funkcjonującą dotychczas Księgę Akcyjną prowadzoną przez Bank. Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku w Rejestrze zostało zarejestrowanych 412 akcjonariuszy, posiadających łącznie 455.508.625 akcji, co stanowi 99,97% kapitału zakładowego Banku. Akcje będące w posiadaniu pozostałych akcjonariuszy nie zostały zdematerializowane na dzień 31 grudnia 2022 roku, a termin ich dematerializacji zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, upływa w dniu 1 marca 2026 roku.

Na podstawie Uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Nr 11/2020 z dnia 24 czerwca 2020 roku w sprawie udzielenia Zarządowi Banku warunkowego upoważnienia do nabywania przez Bank akcji własnych oraz utworzenia kapitału rezerwowego przeznaczonego w całości na nabycie akcji własnych, utworzony został w Banku kapitał rezerwowo w kwocie 11.863 tys. złotych, z którego w 2022 roku sfinansowane zostało nabycie 4 553 861 akcji własnych od podmiotów zależnych należących do Funduszu Inwestycyjnego. Odkup ten został zrealizowany po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowej na odkup akcji własnych, które zostało wydane decyzją z dnia 17 lutego 2022 roku. Nabyte przez Bank akcje własne mogą zostać przeznaczone w szczególności do dalszej odsprzedaży, wymiany lub mogą zostać umorzone na podstawie odrębnej uchwały Walnego Zgromadzenia Banku.

Ponadto 21 czerwca 2022 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku BPS S.A. podjęło kolejną Uchwałę Nr 7/2022 w sprawie udzielenia Zarządowi Banku warunkowego upoważnienia do nabywania przez Bank akcji własnych oraz utworzenia kapitału rezerwowego przeznaczonego w całości na nabycie akcji własnych. Na podstawie tej Uchwały zrealizowany zostanie kolejny etap nabycia akcji własnych.

	31.12.2022	31.12.2021
Kapitał zakładowy	455 625	455 625
Akcje własne	-9 899	0
Kapitał zapasowy	344 641	404 495
- ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	304 811	304 812
- pozostały	39 830	99 683
Inne całkowite dochody	-26 021	10 307
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	-32 030	2 057
- wycena dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-39 543	2 540
- podatek odroczony	7 513	-483
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	6 009	8 250
- wycena papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	6 510	10 018
- podatek odroczony	-1 237	-1 903
- zyski lub straty aktuarialne	909	166
- podatek odroczony	-173	-31
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Pozostałe kapitały rezerwowe	119 138	26 674
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	-37 159	-37 159
Wynik roku bieżącego	-37 943	32 610
Razem kapitały	832 882	917 052

39. Wartość godziwa i kategorie wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych

Wartością godziwą jest cena, którą można otrzymać za zbycie składnika aktywów lub którą należy zapłacić za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Bank posiada instrumenty finansowe, które w bilansie nie są ujmowane w wartości godziwej.

Do głównych kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w bilansie Banku do wartości godziwej należą:

- 1) kredyty i pożyczki, w części obejmującej ekspozycje z dopłatami ARMiR oraz kredyty studenckie;
- 2) papiery wartościowe:
 - a) przeznaczone do obrotu,
 - b) obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy,
 - c) wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - d) wyznaczone do wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- 3) należności z tytułu instrumentów pochodnych;
- 4) zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych.

Na potrzeby modelu wyceny aktywów według wartości godziwej przyjęto założenie, że rynkowa wartość kredytów stanowi sumę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu do czasu zapadalności ekspozycji, zdyskontowanych stopą rynkową. Horyzont kalkulacji wartości godziwej jest określony przez termin umownej spłaty kredytów aktualnie znajdujących się w portfelu kredytowym Banku na podstawie skorygowanych harmonogramów spłat kredytów. Stopa dyskontowa uwzględnia bieżącą i prognozowaną wysokość stopy wolnej od ryzyka, koszt finansowania portfela w danej walucie, koszt kapitału niezbędnego do utrzymania w związku z posiadaniem portfela.

W przypadku notowanych papierów wartościowych wartość godziwa wyznaczona jest w oparciu o wartości rynkowe (mark-to-market), natomiast dla instrumentów nienotowanych ustalana jest na podstawie modelu (mark-to-model), przy wykorzystaniu systemu Kondor+.

Bank klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie o informacje rynkowe;
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe;
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

W zależności od kategorii klasyfikacji poszczególnych składników aktywów i zobowiązań finansowych Bank stosuje różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

1) Poziom I:

W tej kategorii Bank ujmuje instrumenty dłużne i kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dla których istnieje aktywny rynek. Źródłem danych dotyczących cen rynkowych są:

- a) dla instrumentów notowanych na rynku giełdowym – podawana do publicznej wiadomości cena zamknięcia sesji,
- b) dla instrumentów będących przedmiotem obrotu na rynku międzybankowym – odpowiednia cena kupna / sprzedaży instrumentu z godziny 15:00, podawana na stronach serwisu Thomson Reuters,
- c) dla notowanych obligacji i bonów skarbowych – fixing z godziny 16:30 (tzw. „drugi fixing”) publikowany na stronach BondSpot;

2) Poziom II:

Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty pochodne, których wartość godziwa wyznaczona jest na zasadzie wyceny modelowej (mark-to-model), oraz kredyty z dopłatami ARMiR i kredyty studenckie. Wycena instrumentów pochodnych opiera się na metodzie dyskontowania przyszłych przepływów, wynikających z warunków transakcji, przy zastosowaniu czynników dyskontowych. Krzywe dochodowości dla poszczególnych walut zbudowane są w oparciu o stawki money market, IRS, OIS, FRA oraz stawki implikowane z FX Swap (krzywa EUR_OIS + punkty swapowe z FX swapów waluty danej krzywej z EUR). Wycena kredytów ujmowanych w ramach Poziomu II ustalana jest zgodnie z zasadami opisanymi powyżej;

3) Poziom III:

Bank do tej kategorii zalicza zakwalifikowane do portfela wycenianego w wartości godziwej przez inne całkowite dochody: obligacje komunalne, obligacje korporacyjne i obligacje emitowane przez banki, dla których nie istnieje aktywny rynek. Wycena papierów ujmowanych w ramach Poziomu III jest ustalana metodą mark-to-model, poprzez zsumowanie zdyskontowanych wartości wszystkich przyszłych przepływów środków pieniężnych z danego instrumentu do terminu jego zapadalności, skorygowanych o ryzyko kredytowe emitenta.

W związku z brakiem odpowiedniej aktywności i płynności na rynku obligacji komunalnych i komercyjnych, która pozwalałaby na budowę krzywych branżowych lub emitentów, w 2022 roku do wyceny emisji obligacji metodą mark-to-model wykorzystywana była właściwa dla waluty emisji krzywa zerokuponowa MID, skorygowana w szczególności o marżę na ryzyko emitenta.

Do budowy krzywej dochodowości w Kondor+ stosuje się:

- 1) metodę Newton Raphson – dla transakcji OIS i FOREX;
- 2) metodę Cluster Bootstrapping, dla której używana jest standardowa technika bootstrappingu – dla transakcji innych niż wskazane w pkt 1.

W związku z faktem, że nie są dostępne kwotowania rynkowe obligacji dla wszystkich standardowych tenorów, Kondor+ w metodzie Cluster Bootstrapping wykorzystuje technikę grupowania (clustering) dla uzyskania nominalnych stóp procentowych dla poszczególnych punktów węzłowych krzywej dochodowości.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych w bilansie w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Wartość bilansowa</u>	<u>Wartość godziwa</u>	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	17 098 205	16 774 473	5 806 939	0	10 967 534
Należności od innych banków	597 303	591 619	0	0	591 619
Papiery wartościowe	9 534 238	9 004 565	5 806 939	0	3 197 626
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 966 664	7 178 289	0	0	7 178 289
- klienci korporacyjni	2 472 410	2 093 314	0	0	2 093 314
- rolnicy	97 675	108 094	0	0	108 094
- przedsiębiorcy indywidualni	128 938	136 183	0	0	136 183
- osoby fizyczne	1 858 486	2 180 475	0	0	2 180 475
- instytucje rządowe i samorządowe	2 409 155	2 660 223	0	0	2 660 223
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	25 750 995	25 675 027	0	0	25 675 027
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	22 415 060	22 314 944	0	0	22 314 944
Zobowiązania wobec klientów	2 946 563	2 965 982	0	0	2 965 982
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	389 372	394 101	0	0	394 101

Wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych w bilansie w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Wartość bilansowa</u>	<u>Wartość godziwa</u>	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	19 360 688	19 377 576	6 780 384	0	12 597 192
Należności od innych banków	829 862	822 675	0	0	822 675
Papiery wartościowe	10 638 474	10 496 844	6 780 384	0	3 716 460
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 892 352	8 058 057	0	0	8 058 057
- klienci korporacyjni	2 708 468	2 369 164	0	0	2 369 164
- rolnicy	132 103	144 929	0	0	144 929
- przedsiębiorcy indywidualni	185 189	194 445	0	0	194 445
- osoby fizyczne	2 143 416	2 452 966	0	0	2 452 966
- instytucje rządowe i samorządowe	2 723 176	2 896 553	0	0	2 896 553
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	23 627 078	23 642 247	0	0	23 642 247
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	19 813 127	19 747 672	0	0	19 747 672
Zobowiązania wobec klientów	3 431 198	3 509 350	0	0	3 509 350
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	382 753	385 225	0	0	385 225

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>	<u>Razem</u>
Aktywa finansowe	5 319 547	94 588	719 840	6 133 975
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	1 444	0	1 444
Papiery wartościowe	5 319 547	0	719 840	6 039 387
- przeznaczone do obrotu	0	0	0	0
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	262 953	262 953
- wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 319 547	0	445 176	5 764 723
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	11 711	11 711
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	93 144	0	93 144
Zobowiązania finansowe	0	1 324	0	1 324
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	1 324	0	1 324

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>	<u>Razem</u>
Aktywa finansowe	2 355 018	126 572	847 999	3 329 589
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	150	0	150
Papiery wartościowe	2 355 018	0	847 999	3 203 017
- przeznaczone do obrotu	18 293	0	0	18 293
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	226 129	226 129
- wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 336 725	0	606 651	2 943 376
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	15 219	15 219
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	126 422	0	126 422
Zobowiązania finansowe	0	43	0	43
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	43	0	43

40. Działalność powiernicza

W 2022 roku oraz 2021 roku Bank nie prowadził działalności powierniczej.

41. Umowy leasingowe

Bank jako leasingodawca

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku Bank nie zawierał umów, w których występował w roli leasingodawcy.

Bank jako leasingobiorca

Umowy leasingu, w których Bank występuje jako leasingobiorca, dotyczą przede wszystkim najmu i dzierżawy nieruchomości, maszyn i urządzeń oraz floty samochodowej użytkowanej przez Bank.

W 2022 roku w rachunku zysków i strat ujęte zostały następujące koszty dotyczące leasingu:

- 1) amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 10.704 tys. zł;
- 2) koszty odsetek w wysokości 2.111 tys. zł;
- 3) koszty związane z leasingiem krótkoterminowym w wysokości 18 tys. zł;
- 4) koszty związane z leasingiem aktywów o niskiej wartości w wysokości 43 tys. zł.

Koszty ujęte w rachunku zysków i strat w 2021 roku wynosiły:

- 1) amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 9.816 tys. zł;
- 2) koszty odsetek w wysokości 1.514 tys. zł;
- 3) koszty związane z leasingiem krótkoterminowym w wysokości 42 tys. zł;
- 4) koszty związane z leasingiem aktywów o niskiej wartości w wysokości 634 tys. zł.

Umowy krótkoterminowe dotyczyły przede wszystkim najmu miejsc parkingowych, a umowy o niskiej wartości dotyczyły głównie dzierżawy sprzętu teleinformatycznego i komputerowego oraz wyposażenia biurowego.

Szczegółowy opis ujęcia leasingu w księgach Banku zawarty jest w notcie nr 2.7.12.

42. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Opis działalności Banku w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna dotyczy podstawowego obszaru działalności Banku, która nie ma charakteru działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna polega na nabywaniu i zbywaniu udziałów lub akcji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych. Wpływy z działalności inwestycyjnej obejmują ponadto dywidendy otrzymane z tytułu posiadania akcji i udziałów w innych podmiotach.

Działalność finansowa dotyczy długoterminowych (powyżej 12 miesięcy) operacji finansowych i obejmuje wpływy i wydatki związane zarówno z pozyskaniem, jak i spłatą własnych oraz obcych źródeł finansowania. Do działalności tej Bank zalicza także emisję dłużnych papierów wartościowych, wydatki na nabycie akcji własnych, dopłaty do kapitału oraz płatności dywidend na rzecz właścicieli i innych wydatków z tytułu podziału zysku.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla celów rachunku przepływów pieniężnych, gotówka i jej ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie oraz środki w Banku Centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania (środki na rachunkach bieżących), należności od innych banków, w tym lokaty terminowe z pierwotnym terminem wymagalności do 3 miesięcy.

	31.12.2022	31.12.2021
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 865 300	1 305 451
Należności od innych banków z pierwotnym terminem wymagalności do 3 miesięcy	551 122	780 759
Razem środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	3 416 422	2 086 210

Różnice pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji wykazanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Przyczyny wystąpienia różnic pomiędzy zmianami stanu wykazanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:

- 1) ze zmiany stanu należności od innych banków wyłączono zmianę stanu części należności stanowiących ekwiwalent środków pieniężnych;
- 2) ze zmiany stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody wyłączono wycenę papierów wartościowych, która została ujęta w innych całkowitych dochodach (kapitał własny);
- 3) ze zmiany stanu pozostałych aktywów wyłączono rozliczoną należność z tytułu sprzedaży części udziałów w jednym z podmiotów zależnych w wysokości 43.794 tys. zł.

Różnice pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji a zmianami wynikającymi z sprawozdania z przepływów pieniężnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

	Zmiana stanu		
	W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	Różnica
Zmiana stanu należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	-232 559	-2 921	-229 638
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 821 347	2 866 937	-45 590
Zmiana stanu pozostałych aktywów	-32 219	11 575	-43 794

Różnice pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji a zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku

	Zmiana stanu		Różnica
	W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	
Zmiana stanu należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	148 976	27 711	121 265
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-3 684 145	-3 684 281	136
Zmiana stanu pozostałych aktywów	51 998	8 204	43 794

Objaśnienie do pozycji „Inne korekty” w części „Przeplwy pieniężne netto z działalności operacyjnej”

Pozycja „Inne korekty” w 2022 oraz 2021 roku zawiera głównie wartość odnoszącą się do przyrostu odpisów z tytułu utraty wartości na inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone w wysokości odpowiednio 8.311 tys. zł oraz 4.384 tys. zł.

43. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Banku obejmują:

- 1) zobowiązania do udzielania kredytów, na które składają się przyznane kwoty kredytów, limity na kartach kredytowych oraz limity zadłużenia w rachunku bieżącym. Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Bank zobowiązany będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów zostały zaprezentowane w nocie poniżej;
- 2) udzielone gwarancje stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Banku ze swoich zobowiązań wobec osób trzecich. Wartość gwarancji zaprezentowana w nocie poniżej odzwierciedla maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku Bank nie zaciągał zobowiązań z tytułu gwarancji emisji.

Zobowiązania warunkowe udzielone według rodzaju

	31.12.2022	31.12.2021
Finansowe	1 497 163	1 418 081
- niewykorzystane linie kredytowe	458 091	437 668
- niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	923 746	831 432
- limity na kartach kredytowych	17 581	18 545
- pozostałe	97 745	130 436
Gwarancyjne	35 465	44 541
- gwarancje udzielone	35 465	44 541
- akredytywy eksportowe	0	0
Razem zobowiązania warunkowe	1 532 628	1 462 622

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zobowiązania warunkowe udzielone według terminów zapadalności

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Finansowe	1 497 163	1 418 081
do 1 miesiąca	497 228	490 135
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	769 100	675 947
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	222 954	248 922
powyżej 1 roku do 5 lat	7 881	3 071
powyżej 5 lat	0	6
Gwarancyjne	35 465	44 541
do 1 miesiąca	8 214	10 159
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 150	1 152
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	10 745	15 751
powyżej 1 roku do 5 lat	14 209	17 432
powyżej 5 lat	147	47
Razem zobowiązania warunkowe	<u>1 532 628</u>	<u>1 462 622</u>

Zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Bieżące operacje wymiany	100 107	45 003
Terminowe operacje wymiany	118 552	58 213
Razem zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży	<u>218 659</u>	<u>103 216</u>

Zobowiązania pozabilansowe otrzymane

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Finansowe	1 761	3 356
Gwarancyjne	308 828	276 556
Razem zobowiązania pozabilansowe otrzymane	<u>310 589</u>	<u>279 912</u>

44. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Wartość nominalną zobowiązań podlegających zabezpieczeniu oraz wartość bilansową papierów wartościowych zabezpieczających zobowiązania Banku zaprezentowane zostały w poniższych tabelach.

Aktywa Banku stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31 grudnia 2022 roku

<u>Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie</u>	<u>Rodzaj zobowiązania</u>	<u>Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu</u>	<u>Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie</u>
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	286 778	289 277
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FG	16 012	20 121
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FPR	47 926	60 212
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	1 500 000	1 502 998
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	116 500	116 733
Obligacje Skarbu Państwa	Zabezpieczenie pod umowę ramowe	99 000	97 516
Razem		<u>2 066 216</u>	<u>2 086 857</u>

Aktywa Banku stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31 grudnia 2021 roku

Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	324 712	335 147
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FG	15 275	18 793
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FPR	38 281	45 025
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	500 000	484 185
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	100 000	97 779
Obligacje Skarbu Państwa	Zabezpieczenie pod umowy ramowe	99 000	96 328
Razem		1 077 268	1 077 257

45. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym

W niniejszej notcie Bank prezentuje transakcje z kluczowym personelem kierowniczym, które traktuje jako transakcje z podmiotami powiązanymi.

Wynagrodzenia członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku BPS S.A.

	31.12.2022	31.12.2021
Zarząd	2 706	2 200
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	2 676	2 134
Świadczenia po okresie zatrudnienia	30	66
Rada Nadzorcza	1 722	1 430
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	1 722	1 430
Pozostałe świadczenia	0	0
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej	4 428	3 630

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A.

	31.12.2022	31.12.2021
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	10 550	9 581
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	25	262
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	10 575	9 843

Na dzień 31 grudnia 2022 roku i 31 grudnia 2021 roku wynagrodzenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej i pozostałych członków głównej kadry kierowniczej składały się z wynagrodzeń zasadniczych i narzutów na te wynagrodzenia oraz świadczeń z tytułu rozwiązania stosunków pracy.

Zmienne składniki wynagrodzeń

W roku 2022 zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko w Banku, określone były w podlegającym corocznemu przeglądowi Regulaminie zmiennych składników wynagrodzeń w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.

Podstawą ustalenia wysokości wynagrodzenia zmiennego pracowników jest ocena efektów ich pracy indywidualnej i danej jednostki organizacyjnej, z uwzględnieniem wyników całego Banku.

Indywidualne cele premiowe stanowią wypadkową głównych celów finansowych i niefinansowych Banku oraz uwzględniają zakres odpowiedzialności na danym stanowisku. Ocena odbywa się za okresy trzyletnie, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Niezależnie od poziomu oceny efektów pracy, wynagrodzenie zmienne może zostać zmniejszone aż do całkowitego pozbawienia w szczególności w przypadku uczestnictwa pracownika w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku, braku spełnienia przez pracownika standardów dotyczących rękopmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem.

Wynagrodzenia zmienne przyznawane jest i wypłacane na następujących zasadach:

- 1) dla pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, gdy całkowite wynagrodzenie zmienne pracownika za dany rok jest mniejsze niż 600 tys. zł.:
 - a) 60% wynagrodzenia zmiennego wypłacane jest: 50% w gotówce w lipcu w roku przyznania i 50% w akcjach fantomowych w styczniu następującym po roku przyznania;
 - b) 40% wynagrodzenia zmiennego wypłacane jest przez 5 kolejnych lat w równych rocznych ratach: 50% w gotówce w lipcu odpowiednio w każdym roku odroczenia następującego po roku przyznania i 50% w akcjach fantomowych Banku w styczniu, odpowiednio w każdym roku odroczenia następującego po roku przyznania;
- 2) dla pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, gdy całkowite wynagrodzenie zmienne pracownika za dany rok jest większe niż 600 tys. zł.:
 - a) 40% wynagrodzenia zmiennego wypłacane jest: 50% w gotówce w lipcu w roku przyznania i 50% w akcjach fantomowych w styczniu następującym po roku przyznania;
 - b) 60% wynagrodzenia zmiennego wypłacane jest przez 5 kolejnych lat w równych rocznych ratach: 50% w gotówce w lipcu odpowiednio w każdym roku odroczenia następującego po roku przyznania i 50% w akcjach fantomowych Banku w styczniu odpowiednio w każdym roku odroczenia następującego po roku przyznania.

Wynagrodzenie zmienne nie podlega odraczaniu ani wypłacie w akcjach fantomowych Banku dla pracowników, których wynagrodzenie zmienne nie przekracza kwoty stanowiącej równowartości 300% najwyższego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego brutto wypłaconego w Banku oraz równowartości w złotych kwoty 50 tys. euro oraz jednej trzeciej łącznego rocznego wynagrodzenia całkowitego danego pracownika.

Nadzorowanie polityki w zakresie obowiązującego w Banku systemu wynagrodzeń realizowane jest przez Komitet Wynagrodzeń utworzony spośród członków Rady Nadzorczej.

Wysokość kredytów i pożyczek udzielonych członkom Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku korzystali z:

- 1) 12 kredytów udzielonych na łączną kwotę 3.737 tys. zł, których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło 2.517 tys. zł;
- 2) 19 kart kredytowych o łącznym limicie zadłużenia 219 tys. zł którego wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło 16 tys. zł.

Z powyższych transakcji: 5 Kredytów Mieszkaniowych Mój Dom, 1 Uniwersalny Kredyt Hipoteczny oraz 1 Kredyt Bezpieczna Gotówka miały indywidualnie negocjowane warunki. Pozostałe kredyty zostały zawarte na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów lub w ramach powszechnie dostępnych promocji.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku korzystali z:

- 1) 11 kredytów udzielonych na łączną kwotę 4.099 tys. zł, których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosło 2.967 tys. zł;
- 2) 19 kart kredytowych o łącznym limicie zadłużenia 221 tys. zł którego wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosło 43 tys. zł.

Z powyższych transakcji: 7 Kredytów Mieszkaniowych Mój Dom, 1 Uniwersalny Kredyt Hipoteczny oraz 1 Kredyt Bezpieczna Gotówka miały indywidualnie negocjowane warunki. Pozostałe kredyty zostały zawarte na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów lub w ramach powszechnie dostępnych promocji.

Inne transakcje z udziałem członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej w Banku posiadali łącznie 95 rachunków bieżących i terminowych w walucie polskiej oraz walutach obcych w łącznej kwocie 1.438 tys. zł.

Oprocentowanie wymienionych depozytów nie odbiega od standardowego oprocentowania oferowanego dla odpowiedniego produktu.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej w Banku posiadali łącznie 90 rachunków bieżących i terminowych w walucie polskiej oraz walutach obcych w łącznej kwocie 1.793 tys. zł.

Oprocentowanie wymienionych depozytów nie odbiega od standardowego oprocentowania oferowanego dla odpowiedniego produktu.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Transakcje z podmiotami zależnymi

Transakcje z podmiotami zależnymi na dzień 31 grudnia 2022 roku

Nazwa jednostki	Przychody z tytułu odsetek	Koszty z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji i opłat	Koszty z tytułu prowizji i opłat	Pozostałe przychody operacyjne	Pozostałe koszty operacyjne	Ogólne koszty administracyjne
BPS Leasing S.A.	31 208	0	377	53	111	32	0
BPS TFI S.A.	0	0	5	0	15	0	0
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	455	4 403	432	83	147	0	0
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	0	0	6	0	228	78	10 861
Veni S.A.	0	0	0	0	0	0	0
Razem	31 663	4 403	820	136	501	110	10 861

Transakcje z podmiotami zależnymi na dzień 31 grudnia 2021 roku

Nazwa jednostki	Przychody z tytułu odsetek	Koszty z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji i opłat	Koszty z tytułu prowizji i opłat	Pozostałe przychody operacyjne	Pozostałe koszty operacyjne	Ogólne koszty administracyjne
BPS Leasing S.A.*	4 542	0	273	78	212	23	990
BPS TFI S.A.	0	0	22	0	10	0	0
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	69	658	361	76	114	0	0
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	0	0	5	0	234	99	11 381
Veni S.A.	35	0	65	0	0	0	0
Razem	4 646	658	726	154	570	122	12 371

* W dniu 1 grudnia 2021 roku nastąpiło połączenie spółki BPS Leasing S.A. z BPS Faktor S.A. poprzez przeniesienie całego majątku BPS Faktor S.A. na BPS Leasing S.A. Z dniem połączenia spółka BPS Leasing S.A. wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej, tj. BPS Faktor S.A. Od dnia połączenia spółka występuje pod firmą BPS Leasing S.A.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Transakcje z podmiotami zależnymi za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

Nazwa jednostki	Należności z tytułu kredytów i lokat	Pozostałe aktywa	Zobowiązania z tytułu kredytów i depozytów	Pozostałe zobowiązania
BPS Leasing S.A.	655 328	2	2 482	2
BPS TFI S.A.	0	0	46	0
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	5 337	0	78 074	39
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	0	0	2 797	150
Veni S.A.	0	0	0	0
Razem	660 665	2	83 399	191

Transakcje z podmiotami zależnymi za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku

Nazwa jednostki	Należności z tytułu kredytów i lokat	Pozostałe aktywa	Zobowiązania z tytułu kredytów i depozytów	Pozostałe zobowiązania
BPS Leasing S.A.*	567 028	2	4 617	29
BPS TFI S.A.	0	1	3 794	0
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	6 720	0	121 570	89
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	0	0	744	240
Veni S.A.	0	43 794	45 151	3
Razem	573 748	43 797	175 876	361

* W dniu 1 grudnia 2021 roku nastąpiło połączenie spółki BPS Leasing S.A. z BPS Faktor S.A. poprzez przeniesienie całego majątku BPS Faktor S.A. na BPS Leasing S.A. Z dniem połączenia spółka BPS Leasing S.A. wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej, tj. BPS Faktor S.A. Od dnia połączenia spółka występuje pod firmą BPS Leasing S.A.

46. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok 2022 oraz 2021 jest Grant Thornton Polska Prosta spółka akcyjna (wcześniej: Grant Thornton Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa).

Wartość należnego wynagrodzenia netto firmy audytorskiej z tytułu badania sprawozdania finansowego Banku za rok 2022 wyniosła 308 tys. zł, natomiast za rok 2021 wyniosła 267 tys. zł.

47. Struktura zatrudnienia

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Bank, z tego:	676	724
Centrala	492	523
Oddziały Banku	184	201
Razem zatrudnienie w etatach	<u>676</u>	<u>724</u>

Struktura zatrudnienia w Centrali i Oddziałach Banku zaprezentowana jest w przeliczeniu na pełne etaty odpowiednio na dzień 31 grudnia 2022 roku i 31 grudnia 2021 roku.

48. Sekurytyzacja

W 2022 roku Bank zawarł 1 umowę sprzedaży wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości z funduszem sekurytyzacyjnymi niepowiązanymi z Bankiem, w ramach których sprzedane zostały pakiety wierzytelności o łącznej wartości 24.425 tys. zł. Cena uzyskana za sprzedaż tych wierzytelności wyniosła 1.150 tys. zł.

Ponadto w 2022 roku Bank zawarł z podmiotem niepowiązanym z Bankiem umowę sprzedaży wierzytelności kredytowej bez rozpoznanej utraty wartości, w ramach której sprzedano wierzytelność o wartości 2.007 tys. zł za kwotę 1.859 tys. zł.

Łączna kwota sprzedanych w roku 2022 wierzytelności (kwoty główne, odsetki i inne należności uboczne) wyniosła 26.436 tys. zł, a łączna cena uzyskana ze sprzedaży wierzytelności wyniosła 3.009 tys. zł.

W 2021 roku Bank zawarł 3 umowy sprzedaży wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości z funduszami sekurytyzacyjnymi niepowiązanymi z Bankiem, w ramach których sprzedane zostały pakiety wierzytelności o łącznej wartości 140.750 tys. zł. Cena uzyskana za sprzedaż tych wierzytelności wyniosła 9.033 tys. zł.

Ponadto w 2021 roku Bank zawarł z podmiotem niepowiązanym umowę sprzedaży wierzytelności kredytowej bez rozpoznanej utraty wartości, w ramach której sprzedano wierzytelność o wartości 23.850 tys. zł za kwotę 23.850 tys. zł.

Łączna kwota sprzedanych w roku 2021 wierzytelności (kwoty główne, odsetki i inne należności uboczne) wyniosła 164.600 tys. zł, a łączna cena uzyskana ze sprzedaży wierzytelności wyniosła 32.883 tys. zł.

49. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia mające wpływ na działalność Banku.

50. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)

Ustawa o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 4 marca 1994 roku, z późniejszymi zmianami, wprowadziła wymóg tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przez pracodawców zatrudniających co najmniej 20 pracowników. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników.

Zobowiązania Funduszu stanowią skumulowane odpisy na rzecz ZFŚS, pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Bank dokonał kompensaty aktywów i zobowiązań Funduszu, ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Banku. W związku z tym saldo z tytułu ZFŚS w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosło zero.

	31.12.2022	31.12.2021
Pożyczki udzielone pracownikom	219	466
Środki pieniężne na rachunku ZFŚS	336	303
Aktywa ZFŚS	555	769
Wartość ZFŚS	555	769
	2022	2021
Odpisy dokonane na rzecz ZFŚS w okresie	-1 321	-1 367

51. Cele i zasady zarządzania ryzykiem

51.1. Ryzyko kredytowe

Cele i zasady zarządzania ryzykiem kredytowym

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest podejmowanie wyważonego ryzyka poprzez jego właściwą identyfikację, pomiar i agregację oraz ustanawianie limitów ograniczających ryzyko, z uwzględnieniem zarówno uwarunkowań makroekonomicznych i profilu działalności Banku jak również celów strategicznych i biznesowych.

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się kontrahentów ze zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym i utrzymywanie go na bezpiecznym poziomie ma fundamentalne znaczenie dla stabilności działania Banku. Cel ten realizowany jest poprzez właściwą ocenę ryzyka kredytowego, efektywność podejmowanych decyzji kredytowych oraz skuteczny proces monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta i portfela kredytowego. W realizacji powyższego celu kluczowe znaczenie odgrywa ostrożnościowe podejście do oceny ryzyka, uwzględniające identyfikację i ocenę źródeł jego występowania (aktualnych i potencjalnych) oraz przyjmowanie płynnych zabezpieczeń o wysokiej wartości.

Integralną częścią efektywnego zarządzania ryzykiem i oceny jego poziomu jest proces testowania warunków skrajnych. Bank przeprowadza analizy i testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na poziom ryzyka i jakość portfela kredytowego. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku realizowane jest na podstawie wewnętrznych procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania oraz kontroli ryzyka. Stosowane zasady identyfikacji i pomiaru

ryzyka kredytowego, wyrażone są w określonych wskaźnikach oceny portfela kredytowego oraz dostosowane są do profilu, skali działalności i złożoności ryzyka.

Bank wykorzystuje wystandaryzowane zbiory danych, prowadzone przez biura informacji gospodarczej oraz inne instytucje zewnętrzne, oferujące systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym.

Organizacja procesu oceny ryzyka kredytowego

Zasady oceny ryzyka określają wewnętrzne regulacje Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka w procesie kredytowania.

Każda transakcja kredytowa podlega ocenie ryzyka kredytowego, w tym w szczególności ocenie zdolności do spłaty zobowiązania przez kredytobiorcę. Pomiar ryzyka kredytowego na poziomie pojedynczej transakcji dokonywany jest na etapie udzielania nowego zaangażowania oraz na etapie monitorowania.

W procesie oceny ryzyka kredytowego pojedynczej ekspozycji kredytowej uczestniczą:

- 1) Zarząd Banku, poprzez podejmowanie decyzji kredytowych dotyczących transakcji o strategicznym dla Banku znaczeniu;
- 2) komitety kredytowe, działające w Centrali Banku, poprzez podejmowanie decyzji kredytowych oraz poprzez wydawanie opinii w sprawach wymagających uchwały Zarządu i/lub uchwały Rady Nadzorczej Banku;
- 3) Departament Polityki Kredytowej poprzez:
 - a) tworzenie regulacji wewnętrznych z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym Banku, w tym określających zasady oceny zdolności i wiarygodności kredytowej klienta oraz określających zasady i uprawnienia do podejmowania decyzji kredytowych,
 - b) budowę i utrzymanie modeli ratingowych i scoringowych,
 - c) wycenę ekspozycji kredytowych w formie odpisów portfelowych,
 - d) kalkulację aktywów ważonych ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego,
 - e) utrzymanie i rozwój systemu limitów ryzyka kredytowego;
- 4) Departament Ryzyka Kredytowego poprzez:
 - a) ocenianie zdolności kredytowej klientów wnioskujących o udzielenie lub zmianę transakcji kredytowej i analizowanie związanego z tym ryzyka kredytowego Banku oraz proponowanych zabezpieczeń,
 - b) podejmowanie decyzji kredytowych w sprawach udzielenia lub zmiany warunków transakcji kredytowych, ich monitorowania i klasyfikacji, określania planu działania z klientem i utraty wartości ekspozycji kredytowych,
 - c) udział pracowników tego Departamentu w pracach komitetów kredytowych funkcjonujących w Banku;
- 5) pozostałe komórki oceniające ryzyko oraz podejmujące decyzje kredytowe.

Stopień zaangażowania wyżej wymienionych organów, komitetów i komórek organizacyjnych Banku w ocenę ryzyka kredytowego pojedynczej transakcji jest dostosowywany do skali oraz specyfiki działalności Banku i określony w regulacjach wewnętrznych.

Bank zachowując racjonalne podejście do ryzyka kredytowego, kieruje się następującymi zasadami:

- 1) pozyskuje i utrzymuje w swoim portfelu zaangażowania kredytowe, które zapewniają bezpieczeństwo depozytów i kapitału Banku oraz osiąganie stabilnych dochodów;
- 2) podejmując decyzje kredytowe bada wszystkie ryzyka wynikające z konkretnej transakcji w kontekście ogólnego ryzyka kredytowego klienta i branży oraz splotu innych zdarzeń, mogących mieć wpływ na obsługę i spłacalność zadłużenia.

Ocena ryzyka kredytowego w Banku przeprowadzana jest także na poziomie portfelowym. Jej miarą są ilościowe limity tolerancji na ryzyko kredytowe Banku, takie jak koszt ryzyka i udział kredytów ze zidentyfikowaną

przesłanką utraty wartości w kredytach ogółem, a także wyznaczone przez Bank maksymalne poziomy wskaźników z zakresu ryzyka kredytowego.

Informacje na temat ryzyka, w tym kredytowego, są opracowywane i przekazywane w ramach funkcjonującego w Banku:

- 1) systemu cyklicznego raportowania w zakresie najistotniejszych informacji dotyczących ryzyka w ramach sporządzanej informacji zarządczej (System Informacji Kierownictwa);
- 2) systemu bieżącego raportowania, służącego informowaniu kierownictwa odpowiednich szczebli zarządzania o zaistniałych zdarzeniach mogących istotnie wpłynąć na poziom ryzyka.

Proces raportowania ryzyka obejmuje informację o profilu ryzyka, identyfikację potencjalnych zagrożeń oraz informację o podjętych działaniach.

Opracowania zarządcze dotyczące istotnych ryzyk zawierają:

- 1) informacje o przestrzeganiu norm ostrożnościowych określonych limitami oraz stopień wykorzystania obowiązujących limitów ryzyka;
- 2) raporty dotyczące transakcji z udziałem osób powiązanych Bankiem;
- 3) analizy portfela ekspozycji kredytowych, w tym detalicznych i zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) informacje na temat jakości portfela kredytowego;
- 5) informacje w zakresie poziomu dokonanych odpisów na ekspozycje ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości;
- 6) informacje na temat poziomu ryzyka grup klientów oraz poszczególnych produktów;
- 7) wyniki przeprowadzonych testów warunków skrajnych;
- 8) informacje na temat poziomu zaangażowania w transakcje zawierane w konsorcjach z bankami spółdzielczymi;
- 9) informacje dotyczące udziału w portfelu kredytowym Banku transakcji udzielonych z odstępstwem od przyjętych metodyk i regulacji.

W Banku funkcjonuje Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku BPS S.A. Polityka jest wewnętrznym aktem prawnym, zawierającym katalog narzędzi zarządczych regulujących proces zarządzania tym ryzykiem, których doprecyzowanie następuje w wewnętrznych regulacjach niższej rangi, takich jak regulaminy, instrukcje, metodyki, zarządzenia, pisma okólne, poprzez które Bank realizuje zasady opisane w Polityce na poziomie operacyjnym. Zasady te uwzględniają zalecenia zewnętrznych organów nadzorczych oraz najlepsze praktyki rynkowe.

W Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym Bank określa zasady dywersyfikacji tego ryzyka, wskazując jednocześnie komórki organizacyjne Banku odpowiedzialne za identyfikację, ocenę i monitorowanie poziomu ryzyka kredytowego oraz przygotowanie propozycji działań koniecznych do podjęcia w stosunku do zaangażowań, których ryzyko zostało ocenione jako znaczące.

Portfel kredytowy Banku jest determinowany przez politykę kredytową i określony w niej apetyt na ryzyko, profil kredytobiorców, strukturę oferty kredytowej, stosowane narzędzia w zakresie pomiaru i kontroli ryzyka oraz rygorystyczność wprowadzanych regulacji wewnętrznych.

Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym przyjmowana jest uchwałą Zarządu Banku, po jej zaopiniowaniu przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, a następnie zatwierdzana uchwałą Rady Nadzorczej Banku i podlega przeglądowi co najmniej raz w roku.

Zakładane cele Polityki na rok 2022 determinowane były założeniami przyjętymi w planie finansowym Banku na ten rok. Były nimi, w szczególności poprawa jakości oraz struktury portfela kredytowego. Kierunki działań Banku zmierzających do realizacji tych celów zostały wyznaczone w treści Polityki.

Koncentracja zaangażowań

Bank definiuje ryzyko koncentracji jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych klientów lub grup powiązanych klientów, których zdolność do spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Ryzyko koncentracji jest postrzegane jako najbardziej istotny pojedynczy czynnik ryzyka.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym (czyli na pojedynczej transakcji), jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank analizuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do: grupy klientów, produktów, branż, regionów, terminów zapadalności, łącznego zaangażowania wobec klientów, zabezpieczeń. System limitów wewnętrznych obejmuje również koncentrację zaangażowań z tytułu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych.

W Banku obowiązują limity zewnętrzne wynikające z przepisów prawa, w tym z ustawy Prawo bankowe i z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku wraz z późniejszymi zmianami, oraz limity wewnętrzne ustalone zgodnie z rekomendacjami instytucji nadzorczych, analizy jakości portfela kredytowego, apetytu na ryzyko mierzonego wysokością planowanego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, wyników testów warunków skrajnych oraz wskaźników oceny ryzyka zewnętrznego.

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji Bank:

- 1) przestrzega procedur określających metody identyfikacji, pomiaru i monitorowania tego ryzyka;
- 2) dotrzymuje norm ostrożnościowych określających poziom limitów ograniczających ryzyko oraz zasad postępowania w przypadku przekroczenia limitów;
- 3) posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający bieżące monitorowanie poziomu ryzyka, wspierający proces decyzyjny.

Bank identyfikuje i monitoruje ryzyko koncentracji dużych ekspozycji, które zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 definiowane jest jako zaangażowanie wobec klienta lub grupy powiązanych klientów, które osiąga lub przekracza 10 % wartości kapitału Tier 1 Banku.

Wyznaczenie wewnętrznych limitów ma na celu stworzenie bezpiecznej struktury portfela oraz wspieranie efektywnego zarządzania ryzykiem koncentracji. Obowiązujące zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka koncentracji, a w szczególności zasady ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań pozwalają na przestrzeganie w działalności Banku norm ostrożnościowych, zgodnych z zaleceniami ustawowymi i rekomendacjami nadzoru bankowego.

Przestrzeganie norm ostrożnościowych określonych limitami zewnętrznymi i wewnętrznymi raportowane jest Zarządowi Banku w cyklach kwartalnych.

Duże zaangażowania w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Dla dużych zaangażowań w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom pozycja „Całkowite zaangażowania” to suma zaangażowania bilansowego oraz zobowiązań pozabilansowych, z kolei „Strata” liczona jest jako suma odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe. Pozycja „Udział % w portfelu” liczona jest od wartości netto ekspozycji.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Największe zaangażowania wobec klientów na 31 grudnia 2022 roku

Podmiot	Status default tak/nie	Calkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	843 863	-4 283	839 580	10,7%
2	Nie	346 751	-643	346 108	4,4%
3	Nie	248 253	-446	247 807	3,2%
4	Nie	140 550	-269	140 281	1,8%
5	Nie	107 714	-302	107 412	1,4%
6	Nie	88 185	-35	88 150	1,1%
7	Nie	85 879	-165	85 714	1,1%
8	Nie	84 487	-163	84 324	1,1%
9	Nie	83 977	-59	83 918	1,1%
10	Nie	83 349	-153	83 196	1,1%
Razem		2 113 008	-6 518	2 106 490	27,0%

Największe zaangażowania wobec klientów na dzień 31 grudnia 2021 roku

Podmiot	Status default tak/nie	Calkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	772 550	-3 554	768 996	8,7%
2	Nie	393 001	-736	392 265	4,4%
3	Nie	289 602	-547	289 055	3,3%
4	Nie	139 362	-275	139 087	1,6%
5	Nie	132 764	-169	132 595	1,5%
6	Nie	106 157	-297	105 860	1,2%
7	Nie	101 477	-54	101 423	1,1%
8	Nie	98 439	-172	98 267	1,1%
9	Nie	93 768	-179	93 589	1,1%
10	Nie	84 808	-86	84 722	1,0%
Razem		2 211 928	-6 069	2 205 859	25,0%

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych na 31 grudnia 2022 roku

Grupa	Status default tak/nie	Calkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	61 057	-98	60 959	0,8%
2	Tak	78 477	-27 747	50 730	0,6%
3	Tak	55 051	-6 996	48 055	0,6%
4	Nie	45 741	-12	45 729	0,6%
5	Nie	43 354	-26	43 328	0,6%
Razem		283 680	-34 879	248 801	3,2%

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych na 31 grudnia 2021 roku

Grupa	Status default tak/nie	Calkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	77 744	-1 069	76 675	0,9%
2	Nie	65 113	-36	65 077	0,7%
3	Tak	82 394	-30 321	52 073	0,6%
4	Tak	56 573	-5 232	51 341	0,6%
5	Tak	50 719	-62	50 657	0,6%
Razem		332 543	-36 720	295 823	3,4%

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku nie wystąpiło przekroczenie limitu koncentracji dla pojedynczego podmiotu oraz dla grupy podmiotów powiązanych.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
dolnośląskie	0	409 745	415 137	824 882
kujawsko-pomorskie	0	88 421	187 831	276 252
lubelskie	0	414 251	52 437	466 688
lubuskie	0	48 535	104 429	152 964
łódzkie	0	173 612	80 717	254 329
małopolskie	0	351 898	459 725	811 623
mazowieckie	789 295	643 431	153 278	1 586 004
opolskie	0	158 180	55 389	213 569
podkarpackie	0	338 986	62 631	401 617
podlaskie	0	127 000	84 439	211 439
pomorskie	0	169 248	293 995	463 243
śląskie	0	184 880	168 744	353 624
świętokrzyskie	44	142 197	3 091	145 332
warmińsko-mazurskie	0	332 057	70 218	402 275
wielkopolskie	0	133 156	179 456	312 612
zachodnio-pomorskie	0	145 716	37 639	183 355
Razem	789 339	3 861 313	2 409 156	7 059 808

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
dolnośląskie	0	492 323	469 508	961 831
kujawsko-pomorskie	0	92 592	196 407	288 999
lubelskie	0	486 120	68 709	554 829
lubuskie	0	60 298	109 845	170 143
łódzkie	0	180 377	87 422	267 799
małopolskie	0	363 987	544 324	908 311
mazowieckie	748 407	840 676	141 379	1 730 462
opolskie	0	190 961	59 248	250 209
podkarpackie	0	432 968	72 716	505 684
podlaskie	0	157 753	88 505	246 258
pomorskie	0	191 070	316 326	507 396
śląskie	0	224 925	225 194	450 119
świętokrzyskie	56	160 745	3 253	164 054
warmińsko-mazurskie	0	398 401	79 984	478 385
wielkopolskie	0	154 867	218 275	373 142
zachodnio-pomorskie	0	119 072	42 081	161 153
Razem	748 463	4 547 135	2 723 176	8 018 774

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura branżowa na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	227 021	0	227 021
Górnictwo i wydobywanie	0	9 376	0	9 376
Przetwórstwo przemysłowe	0	323 365	0	323 365
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	7 078	0	7 078
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	16 550	0	16 550
Budownictwo	0	233 540	0	233 540
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	300 207	0	300 207
Transport i gospodarka magazynowa	0	35 272	0	35 272
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	295 058	0	295 058
Informacja i komunikacja	0	4 418	0	4 418
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	784 918	1 604	26	786 548
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	381 570	937	382 507
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 421	15 100	0	19 521
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	26 895	0	26 895
Administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	2 407 840	2 407 840
Edukacja	0	7 723	0	7 723
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	69 175	20	69 195
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	21 961	333	22 294
Pozostała działalność usługowa	0	7 804	0	7 804
Osoby fizyczne	0	1 877 596	0	1 877 596
Razem	789 339	3 861 313	2 409 156	7 059 808

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	298 829	0	298 829
Górnictwo i wydobywanie	0	17 627	0	17 627
Przetwórstwo przemysłowe	0	386 320	0	386 320
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	11 947	308	12 255
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	13 809	0	13 809
Budownictwo	0	224 871	0	224 871
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	354 396	0	354 396
Transport i gospodarka magazynowa	0	72 449	0	72 449
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	351 538	0	351 538
Informacja i komunikacja	0	4 008	0	4 008
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	695 049	1 613	29	696 691
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	465 710	1 152	466 862
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	53 414	15 473	0	68 887
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	34 636	0	34 636
Administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	2 721 008	2 721 008
Edukacja	0	9 619	0	9 619
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	78 964	40	79 004
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	28 121	639	28 760
Pozostała działalność usługowa	0	8 893	0	8 893
Osoby fizyczne	0	2 168 312	0	2 168 312
Razem	748 463	4 547 135	2 723 176	8 018 774

Polityka zabezpieczeń

Jedną z podstawowych technik ograniczania ryzyka kredytowego w Banku jest ustanawianie zabezpieczeń ekspozycji kredytowych. Stosowana przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należytą ochronę interesu Banku poprzez ustanawianie zabezpieczeń umożliwiających wysoki stopień odzysku z wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych.

Regulacje wewnętrzne dotyczące zabezpieczeń wprowadzają obowiązek spełniania wymagań w zakresie uznawalności prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych i koncentrują się na:

- 1) skutecznym ustanawianiu zabezpieczenia, które w przypadku wystąpienia niewypłacalności klienta umożliwiają sprawne przeprowadzenie procesów windykacyjnych;
- 2) monitorowaniu wartości zabezpieczeń w całym okresie kredytowania, z odpowiednią częstotliwością zapewniającą aktualną informację w zakresie wartości przyjętych prawnych form zabezpieczenia;
- 3) zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

W ocenie przedmiotu zabezpieczenia brana jest także pod uwagę jego wartość możliwa do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego z uwzględnieniem ograniczeń prawnych, ekonomicznych oraz innych, mogących wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia wierzytelności kredytowych Banku.

Bank ocenia jakość zabezpieczenia uwzględniając jego płynność, aktualną wartość rynkową, wpływ na poziom tworzonych odpisów i ograniczenia utraty wartości portfela kredytowego oraz ze względu na możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Bank stosuje szeroką gamę zabezpieczeń prawnie dozwolonych, wykorzystując zarówno zabezpieczenia rzeczowe jak i osobiste. Forma zabezpieczenia oraz jego poziom uzależniony jest od oceny ryzyka kredytowego związanego z zawieraną transakcją, w szczególności:

- 1) rodzaju produktu kredytowego, cech transakcji, w tym m.in. kwoty finansowania oraz okresu kredytowania, wysokości zaangażowania Banku wobec kredytobiorcy;
- 2) sytuacji ekonomiczno-finansowej wnioskodawcy;
- 3) statusu prawnego wnioskodawcy;
- 4) płynności zabezpieczenia oraz realnej możliwości zaspokojenia roszczeń Banku z przyjętego zabezpieczenia w możliwie krótkim czasie;
- 5) stanu i wartości rynkowej przedmiotów zabezpieczenia oraz ich podatności na deprecjację w okresie utrzymywania zabezpieczenia.

W celu wczesnej identyfikacji sygnałów ostrzegawczych i podjęcia stosownych działań ograniczających ryzyko kredytowe oraz gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z udzielonej ekspozycji kredytowej, Bank monitoruje ustanowione zabezpieczenia w całym okresie kredytowania.

W przypadku pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, istotnego obniżenia wartości zabezpieczeń lub wystąpienia innego zagrożenia terminowej spłaty zabezpieczonej wierzytelności, Bank dąży do ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia.

Ocena ryzyka i zasady podejmowania decyzji kredytowych

W procesie podejmowania decyzji Bank uwzględnia wpływ także innych rodzajów ryzyka na zdolność do spłaty zobowiązań, w szczególności ryzyka walutowego lub ryzyka stopy procentowej, w tym potencjalne ryzyko wynikające z zawartych przez klienta transakcji pochodnych. Bank tak określa strukturę transakcji kredytowej, aby zapewniony był podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, w szczególności poprzez odpowiednie do skali ryzyka generowanego przez ekspozycję kredytową zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy, zgodnie z regulacjami Banku.

Metodyki oceny zdolności i wiarygodności kredytowej opracowane zostały odrębnie dla poszczególnych segmentów klientów. W Banku funkcjonują metodyki oceny:

- 1) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą;
- 2) podmiotów prowadzących działalność rolniczą;
- 3) jednostek samorządu terytorialnego (JST);
- 4) wspólnot mieszkaniowych;
- 5) spółek komunalnych;
- 6) osób fizycznych (klienci detaliczni) pod kątem finansowania ich potrzeb konsumpcyjnych i mieszkaniowych;
- 7) banków spółdzielczych.

Ocena ryzyka kredytowego podmiotów gospodarczych oparta jest na ocenie mierników ilościowych i jakościowych wykorzystywanych w procesie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców na podstawie statystycznego systemu ratingowego dla wybranych portfeli kredytowych. System ratingowy jest wykorzystywany w procesie udzielenia kredytu w ramach badania zdolności kredytowej klientów oraz w procesie monitorowania w celu sklasyfikowania klienta do właściwej klasy ryzyka.

Zdolność kredytowa klientów detalicznych ustalana jest z uwzględnieniem źródła, wysokości i stabilności dochodów uzyskiwanych przez klienta. Przy badaniu zdolności i wiarygodności kredytowej uwzględniana jest

również dotychczasowa historia współpracy klienta z Bankiem, jego historia kredytowa i wynik oceny punktowej, a także informacje pochodzące z innych źródeł danych i systemów wymiany informacji.

Badanie zdolności kredytowej banków spółdzielczych oparte jest na analizie sytuacji ekonomiczno – finansowej każdego banku spółdzielczego oraz na wyniku jego działalności na tle „grupy rówieśniczej”. W ramach tej analizy ocenie podlegają m.in.: współczynnik kapitałowy, stopa zwrotu z aktywów, stopa zwrotu z kapitału, udział kredytów w sumie bilansowej netto, udział funduszy własnych w sumie bilansowej netto, wskaźnik pokrycia kredytów depozytami, udział kredytów zagrożonych w sumie kredytów brutto, oraz inne. Badaniu podlega również historia rachunku prowadzonego w Banku BPS S.A. oraz aktualny stan zaangażowania Banku BPS S.A. w stosunku do każdego banku spółdzielczego z uwzględnieniem ustalonych limitów zaangażowania. Ocena formalno–prawna oraz ocena zabezpieczeń prawnych transakcji zawieranych z bankami spółdzielczymi dokonywana jest na ogólnych zasadach obowiązujących w Banku BPS S.A.

W celu regularnej oceny podejmowanego ryzyka kredytowego oraz minimalizowania ewentualnych strat na ekspozycjach kredytowych w okresie kredytowania Bank monitoruje sytuację klienta w ramach okresowych i indywidualnych przeglądów kredytowych.

Celem monitoringu jest wczesna identyfikacja sygnałów ostrzegawczych i podejmowanie działań ograniczających ryzyko kredytowe oraz gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z tytułu udzielonej ekspozycji kredytowej, zaklasyfikowanie klientów do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz oszacowanie wysokości utraty wartości ekspozycji kredytowej.

Monitoring jest procesem stałego weryfikowania zdolności kredytowej, zabezpieczeń oraz stopnia realizacji warunków umowy kredytowej i obejmuje:

- 1) badanie prawidłowości uruchamiania i wykorzystania kredytu;
- 2) bieżącą kontrolę terminowości spłat należności Banku;
- 3) gromadzenie, kompletowanie oraz analizę dokumentów dotyczących klienta i jego sytuacji ekonomiczno–finansowej, umożliwiających identyfikację ewentualnych sygnałów ostrzegawczych;
- 4) ocenę stopnia realizacji warunków kredytowania, w tym: kontrolę wpływów na rachunek bieżący, ustanowionych zabezpieczeń, spełnianie wymogów określonych dla kredytów z dopłatami oraz warunków wynikających z umowy kredytu i umów zabezpieczeń, wykorzystanie przyznanych limitów kredytowych i terminowość ich obowiązywania, zapadalność zabezpieczeń.

Decyzje kredytowe w Banku podejmowane są na różnych poziomach decyzyjnych. Rodzaj i liczba poziomów decyzyjnych zaangażowanych w proces podejmowania decyzji kredytowej uzależniona jest od przedmiotu i podmiotu tej decyzji, od kwoty łącznego zaangażowania Banku wobec klienta i podmiotów powiązanych z nim kapitałowo lub organizacyjnie, oraz od tego, czy transakcja zawiera odstępstwa od stosowanych przez Bank reguł polityki kredytowej i zasad oceny ryzyka.

Kompetencje do jedno lub dwuosobowego podejmowania decyzji kredytowych są przyznawane pracownikom Banku w drodze imiennych upoważnień.

Stosowanie praktyk „forbearance”

Bank jako „forbearance” (udogodnienie w spłacie zobowiązania wobec Banku) definiuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem zmian warunków umowy, wymuszonych jego trudną sytuacją finansową, stosowane udogodnienia, które w innych przypadkach nie byłyby przyznane. Celem działań forbearance jest przywrócenie dłużnikowi zdolności wywiązania się ze zobowiązań wobec Banku oraz optymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi.

Zmiana warunków pierwotnej umowy w sposób umożliwiający kredytobiorcy całkowitą lub częściową obsługę zadłużenia lub jego refinansowanie obejmować może między innymi: obniżenie marży, obniżenie oprocentowania, konsolidację kilku wierzytelności wynikających z różnych umów na jedną wierzytelność, zmianę wysokości rat kapitałowych, naliczonych odsetek, zmianę formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące) bądź zmianę harmonogramu spłat kapitału i/lub odsetek.

W ramach procesu „forbearance” zmiana warunków spłaty wierzytelności jest ustalana indywidualnie wobec każdego kontraktu klienta. Elementem tego procesu jest ocena możliwości wywiązania się kredytobiorcy z nowych warunków umowy.

Ekspozycje przestają być klasyfikowane jako ekspozycje forborne w przypadku spełnienia wszystkich niżej wymienionych warunków:

- 1) umowa jest uznawana jako ekspozycja bez zidentyfikowanej przesłanki utraty wartości;
- 2) upłynął co najmniej 2 letni okres warunkowy liczony od daty uznania ekspozycji forborne jako ekspozycji bez zidentyfikowanej przesłanki utraty wartości;
- 3) kredytobiorca w ciągu co najmniej połowy okresu warunkowego dokonał istotnych spłat kapitału i/lub odsetek;
- 4) w okresie dwuletnim i na koniec tego okresu warunkowego żadna z ekspozycji klienta nie była przeterminowana powyżej 30 dni.

Udzielenie „wakacji kredytowych” lub innych działań łagodzących skutki pandemii Covid-19 nie powoduje automatycznej identyfikacji ekspozycji jako „forbearance”. Bank stosuje w tym zakresie wytyczne regulacyjne EBA i KNF.

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
dolnośląskie	26 272	26 941
lubelskie	4 046	2 183
lubuskie	3 606	2 980
łódzkie	1 858	2 336
małopolskie	90 047	31 082
mazowieckie	180 594	255 003
opolskie	749	938
podkarpackie	51 057	59 034
podlaskie	2 544	1 412
pomorskie	1 994	0
śląskie	9 971	7 488
świętokrzyskie	3 037	2 177
warmińsko-mazurskie	57 352	59 791
wielkopolskie	1 283	1 938
zachodnio-pomorskie	48 803	51 516
Razem	<u>483 213</u>	<u>504 819</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

	31.12.2022	31.12.2021
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2 428	561
Przetwórstwo przemysłowe	114 337	106 373
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 496	5 843
Budownictwo	16 520	14 305
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	5 558	3 110
Transport i gospodarka magazynowa	308	358
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	183 246	196 969
Informacja i komunikacja	288	297
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	135 526	163 337
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	273	310
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6 778	0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4 074	3 519
Pozostała działalność usługowa	5 259	3 550
Osoby fizyczne	6 122	6 287
Razem	483 213	504 819

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według typu klienta

Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	Wartość netto
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	563 987	-80 774	483 213
- klienci korporacyjni	526 516	-76 030	450 486
- rolnicy	4 786	-2 358	2 428
- przedsiębiorcy indywidualni	26 500	-2 322	24 178
- osoby fizyczne	6 185	-64	6 121
Razem	563 987	-80 774	483 213

Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	Wartość netto
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	559 991	-55 172	504 819
- klienci korporacyjni	542 288	-53 621	488 667
- rolnicy	619	-58	561
- przedsiębiorcy indywidualni	10 583	-1 278	9 305
- osoby fizyczne	6 501	-215	6 286
Razem	559 991	-55 172	504 819

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Bez przeterminowania	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	337 944	3 810	36 402	6 045	99 012	483 213
- klienci korporacyjni	328 165	3 660	36 366	5 376	76 919	450 486
- rolnicy	6	0	0	0	2 422	2 428
- przedsiębiorcy indywidualni	5 328	0	0	669	18 181	24 178
- osoby fizyczne	4 445	150	36	0	1 490	6 121
Razem netto	337 944	3 810	36 402	6 045	99 012	483 213

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Bez przeterminowania	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	473 944	1 554	1 635	5	27 681	504 819
- klienci korporacyjni	464 275	409	1 410	0	22 573	488 667
- rolnicy	48	177	0	0	336	561
- przedsiębiorcy indywidualni	4 806	596	0	5	3 898	9 305
- osoby fizyczne	4 815	372	225	0	874	6 286
Razem netto	473 944	1 554	1 635	5	27 681	504 819

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura jakościowa portfela

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
-rating 1	593 020	4 283	0	0	597 303
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem należności od innych banków	593 020	4 283	0	0	597 303
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
-rating 1	5 001 528	1 174 211	0	0	6 175 739
-rating 2	54 361	103 692	0	0	158 053
-rating 3	9 771	80 540	0	0	90 311
-rating 4	0	0	540 534	2 014	542 548
-brak ratingu	13	0	0	0	13
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 065 673	1 358 443	540 534	2 014	6 966 664
Papiery wartościowe, w tym:					
wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 763 863	0	860	0	5 764 723
-rating 1	5 763 863	0	0	0	5 763 863
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	860	0	860
-brak ratingu	0	0	0	0	0
wyceniane w zamortyzowanym koszcie	9 534 238	0	0	0	9 534 238
-rating 1	9 534 238	0	0	0	9 534 238
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem papiery wartościowe	15 298 101	0	860	0	15 298 961
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje					
-rating 1	1 180 117	340 427	0	0	1 520 544
-rating 2	1 790	4 405	0	0	6 195
-rating 3	54	1 232	0	0	1 286
-rating 4	0	0	2 768	0	2 768
-brak ratingu	2	0	0	0	2
Razem udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje	1 181 963	346 064	2 768	0	1 530 795

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Należności od innych banków					
-rating 1	826 825	2 444	0	0	829 269
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	593	0	0	0	593
Razem należności od innych banków	827 418	2 444	0	0	829 862
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
-rating 1	5 270 866	1 634 949	0	0	6 905 815
-rating 2	23 928	231 227	0	0	255 155
-rating 3	6 861	66 535	0	0	73 396
-rating 4	0	387	655 319	2 279	657 985
-brak ratingu	1	0	0	0	1
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 301 656	1 933 098	655 319	2 279	7 892 352
Papiery wartościowe, w tym:					
wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 883 518	53 294	6 564	0	2 943 376
-rating 1	2 883 518	53 294	0	0	2 936 812
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	6 564	0	6 564
-brak ratingu	0	0	0	0	0
wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10 638 474	0	0	0	10 638 474
-rating 1	10 638 474	0	0	0	10 638 474
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem papiery wartościowe	13 521 992	53 294	6 564	0	13 581 850
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje					
-rating 1	901 738	525 451	0	0	1 427 189
-rating 2	46	13 556	0	0	13 602
-rating 3	0	3 569	0	0	3 569
-rating 4	0	0	14 295	0	14 295
-brak ratingu	2	0	0	0	2
Razem udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje	901 786	542 576	14 295	0	1 458 657

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Analiza wiekowa aktywów finansowych

Analiza wiekowa aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Należności od innych banków					
Bez przeterminowania	593 020	4 283	0	0	597 303
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	593 020	4 283	0	0	597 303
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
Bez przeterminowania	4 954 635	1 309 075	162 229	1 853	6 427 792
do 30 dni	77 028	28 942	7 316	0	113 286
31 - 60 dni	33 038	7 813	41 379	0	82 230
61 - 90 dni	971	6 350	13 908	0	21 229
powyżej 90 dni	1	6 263	315 702	161	322 127
Razem	5 065 673	1 358 443	540 534	2 014	6 966 664
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
Bez przeterminowania	5 763 863	0	0	0	5 763 863
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	860	0	860
Razem	5 763 863	0	860	0	5 764 723
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
Bez przeterminowania	9 534 238	0	0	0	9 534 238
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	9 534 238	0	0	0	9 534 238
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancyjne					
Bez przeterminowania	1 170 422	345 961	820	0	1 517 203
do 30 dni	11 541	77	2	0	11 620
31 - 60 dni	0	0	1 221	0	1 221
61 - 90 dni	0	0	698	0	698
powyżej 90 dni	0	26	27	0	53
Razem	1 181 963	346 064	2 768	0	1 530 795

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Analiza wiekowa aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
Bez przeterminowania	827 418	2 444	0	0	829 862
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	827 418	2 444	0	0	829 862
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
Bez przeterminowania	5 276 889	1 787 928	305 294	2 113	7 372 224
do 30 dni	24 767	105 800	14 711	0	145 278
31 - 60 dni	0	15 494	10 348	0	25 842
61 - 90 dni	0	4 601	2 695	0	7 296
powyżej 90 dni	0	19 275	322 271	166	341 712
Razem	5 301 656	1 933 098	655 319	2 279	7 892 352
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
Bez przeterminowania	2 883 518	53 294	0	0	2 936 812
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	6 564	0	6 564
Razem	2 883 518	53 294	6 564	0	2 943 376
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
Bez przeterminowania	10 638 474	0	0	0	10 638 474
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	10 638 474	0	0	0	10 638 474
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancyjne					
Bez przeterminowania	901 707	538 863	14 235	0	1 454 805
do 30 dni	79	3 713	32	0	3 824
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	28	0	28
Razem	901 786	542 576	14 295	0	1 458 657

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń

	Wartość bilansowa netto 31.12.2022	Wartość bilansowa netto 31.12.2021
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 832 112	1 254 409
Należności od innych banków	597 303	829 862
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 764 723	2 943 376
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	9 534 238	10 638 474
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	93 144	126 422
- klienci korporacyjni	5 812	9 677
- rolnicy	77 646	103 095
- przedsiębiorcy indywidualni	0	1 029
- osoby fizyczne	9 686	12 621
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	6 966 664	7 892 352
- klienci korporacyjni	2 472 410	2 708 468
- rolnicy	97 675	132 103
- przedsiębiorcy indywidualni	128 938	185 189
- osoby fizyczne	1 858 486	2 143 416
- instytucje rządowe i samorządowe	2 409 155	2 723 176
Pozostałe aktywa	60 874	90 962
Razem ekspozycja bilansowa	25 849 058	23 775 857
Zobowiązania warunkowe udzielone	1 530 795	1 458 657
Razem ekspozycja pozabilansowa	1 530 795	1 458 657
Razem ekspozycja bilansowa i pozabilansowa	27 379 853	25 234 514

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Podział homogeniczny portfela ekspozycji na dzień 31 grudnia 2022 roku

Kredyty detaliczne									
Skala PD	Pierwotne ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)	
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	988	3 909	2 256	0,14%	489	69,29%	0,31	1
	od 0,15 do <0,25 %	995	2 451	1 790	0,20%	651	68,56%	0,47	2
	od 0,25 do <0,50 %	1 564 506	27 681	1 583 891	0,42%	10 819	11,02%	20,18	685
	od 0,50 do <0,75 %	1 283	2 190	1 993	0,63%	486	72,52%	0,51	7
	od 0,75 do <2,50 %	32 019	3 292	33 087	0,95%	1 637	39,94%	7,07	179
	od 2,50 do <10,00 %	1 980	0	1 980	8,89%	6	40,86%	24,52	68
	od 10,00 do <45,00 %	518	0	518	12,85%	2	2,55%	17,09	1
	od 45,00 do <100,00 %	4	0	4	91,24%	1	70,64%	1,00	3
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	5	2	0,25%	1	70,64%	0,75	0
	od 0,25 do <0,50 %	102 633	2 659	105 292	0,42%	678	11,17%	17,69	418
	od 0,50 do <0,75 %	5	0	5	0,63%	2	73,71%	0,50	0
	od 0,75 do <2,50 %	2 794	280	2 884	0,93%	178	38,61%	6,65	33
	od 2,50 do <10,00 %	53 359	484	53 841	8,88%	305	9,87%	17,24	1 762
	od 10,00 do <45,00 %	34 879	459	35 118	13,07%	324	8,47%	17,33	1 061
	od 45,00 do <100,00 %	8 606	0	8 606	56,73%	47	13,45%	25,36	979

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Kredyty detaliczne						
	Czas w defaulcie	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)	
Koszyk 3	do 12 miesięcy	23 021	156	11,03%	2 533	
	od 13 do 24 miesięcy	14 438	93	8,06%	1 164	
	od 25 do 36 miesięcy	7 657	67	16,39%	1 252	
	od 37 do 48 miesięcy	10 687	78	21,58%	2 311	
	od 49 do 60 miesięcy	7 554	71	32,39%	2 442	
	od 61 do 84 miesięcy	9 314	79	56,53%	5 258	
	powyżej 84 miesięcy	12 510	74	50,22%	6 280	
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0	
	od 13 do 24 miesięcy	163	3	3,38%	6	
	od 25 do 36 miesięcy	24	3	98,15%	24	
	od 37 do 48 miesięcy	33	7	98,54%	33	
	od 49 do 60 miesięcy	6	3	99,73%	6	
	od 61 do 84 miesięcy	79	7	99,20%	79	
	powyżej 84 miesięcy	11	2	99,69%	11	

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Przedsiębiorstwa									
Skala PD	Pierwotne ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)	
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	12 750	11 807	17 162	0,28%	28	19,11%	0,09	4
	od 0,50 do <0,75 %	62 445	27 441	72 701	0,65%	59	7,34%	0,34	26
	od 0,75 do <2,50 %	690 773	402 777	841 296	1,12%	545	19,13%	3,54	1 538
	od 2,50 do <10,00 %	47 308	2	47 309	6,93%	22	1,90%	4,05	46
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	3 985	0	3 985	0,27%	1	0,85%	0,08	0
	od 0,50 do <0,75 %	3 424	11 820	7 841	0,72%	7	43,83%	0,41	22
	od 0,75 do <2,50 %	1 047 043	201 275	1 122 262	1,18%	124	33,21%	3,01	4 537
	od 2,50 do <10,00 %	59 833	3 464	61 127	7,23%	49	9,40%	3,86	933
	od 10,00 do <45,00 %	266	0	266	18,56%	1	12,46%	0,33	1
	od 45,00 do <100,00 %	88	0	88	63,25%	1	1,34%	1,42	1

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

		Przedsiębiorstwa			
	Czas w defaulcie	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)
Koszyk 3	do 12 miesięcy	12 406	21	32,29%	3 989
	od 13 do 24 miesięcy	61 424	49	19,28%	11 855
	od 25 do 36 miesięcy	40 581	37	18,56%	7 559
	od 37 do 48 miesięcy	51 454	63	34,25%	17 647
	od 49 do 60 miesięcy	138 679	77	53,86%	74 494
	od 61 do 84 miesięcy	19 560	54	59,28%	11 578
	powyżej 84 miesięcy	300 666	121	43,55%	130 989
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	15	1	100,00%	15
	od 25 do 36 miesięcy	2 200	4	15,33%	348
	od 37 do 48 miesięcy	4	1	96,85%	4
	od 49 do 60 miesięcy	371	1	100,00%	371
	od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Przedsiębiorcy indywidualni

Skala PD	Pierwotne ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)	
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	614	1 727	1 259	0,59%	12	5,61%	0,08	0
	od 0,75 do <2,50 %	6 540	5 294	8 519	1,35%	61	7,36%	0,31	7
	od 2,50 do <10,00 %	42 556	2 942	43 656	3,08%	200	4,47%	5,96	41
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	929	1 014	1 308	2,00%	16	11,68%	0,54	3
	od 2,50 do <10,00 %	37 654	1 668	38 278	5,88%	96	4,96%	4,96	91
	od 10,00 do <45,00 %	4 757	0	4 757	18,10%	12	2,08%	4,84	16
	od 45,00 do <100,00 %	932	0	932	66,05%	4	9,99%	3,97	60

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

		Przedsiębiorcy indywidualni			
	Czas w defaulcie	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)
Koszyk 3	do 12 miesięcy	18 049	16	11,29%	2 046
	od 13 do 24 miesięcy	4 127	23	52,62%	2 171
	od 25 do 36 miesięcy	6 146	35	66,95%	4 109
	od 37 do 48 miesięcy	4 567	26	39,26%	1 790
	od 49 do 60 miesięcy	7 711	38	41,27%	3 165
	od 61 do 84 miesięcy	8 199	27	45,40%	3 726
	powyżej 84 miesięcy	27 993	46	89,08%	24 930
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy	2	1	96,53%	2
	od 49 do 60 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy	98	1	100,00%	98
	powyżej 84 miesięcy	0	1	1,04%	0

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Rolnicy indywidualni

Skala PD	Pierwotne ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)	
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	625	20	633	0,13%	35	11,80%	0,28	0
	od 0,15 do <0,25 %	115 992	1 630	116 602	0,20%	471	6,04%	6,59	13
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	32	0	32	1,68%	3	0,93%	0,26	0
	od 2,50 do <10,00 %	6 219	0	6 219	5,09%	24	3,85%	7,77	10
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	2 923	0	2 923	0,21%	9	0,93%	4,18	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	59	22	67	2,18%	4	15,11%	0,37	0
	od 2,50 do <10,00 %	17 274	0	17 274	5,38%	81	8,07%	4,79	122
	od 10,00 do <45,00 %	34	0	34	40,95%	1	0,93%	3,83	0
	od 45,00 do <100,00 %	1 335	0	1 335	54,54%	1	0,93%	5,50	10

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

		Rolnicy indywidualni			
	Czas w defaulcie	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)
Koszyk 3	do 12 miesięcy	1 016	10	4,81%	47
	od 13 do 24 miesięcy	5 662	9	42,03%	2 365
	od 25 do 36 miesięcy	5 045	16	26,73%	1 357
	od 37 do 48 miesięcy	17 914	24	66,41%	11 885
	od 49 do 60 miesięcy	4 973	13	33,49%	1 653
	od 61 do 84 miesięcy	3 420	8	8,25%	274
	powyżej 84 miesięcy	32 131	71	80,77%	25 936
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy	12	1	100,00%	12
	od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 49 do 60 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0

Pomiar utraty wartości

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe tworzone są zgodnie z MSSF 9 z wykorzystaniem modelu opartego na zmianach poziomu ryzyka kredytowego (alokacja do koszyków):

- 1) Koszyk 1 – ekspozycje, dla których na dzień bilansowy nie stwierdzono istotnego wzrostu ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia oraz aktywa z którymi wiąże się nisko ryzyko. Dla koszyka 1, Bank rozpoznaje odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej powiązany z prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12 miesięcy lub do terminu zapadalności, jeżeli jest krótszy niż 12 miesięcy;
- 2) Koszyk 2 – ekspozycje, dla których zidentyfikowano istotny wzrost ryzyka kredytowego (tj. wzrost prawdopodobieństwa wejścia w default) od momentu początkowego ujęcia, ale jeszcze nie rozpoznano zdarzenia niewykonania zobowiązania dla tego aktywa na dzień bilansowy. Do koszyka 2, zgodnie z wymaganiami standardu, klasyfikowane są także aktywa, co do których Bank nie jest w stanie stwierdzić, czy doszło czy nie doszło do istotnego wzrostu ryzyka kredytowego a pozyskanie lub odtworzenie tych informacji wiąże się ze zbyt dużym kosztem lub wymaga zbyt dużo starań. W przypadku koszyka 2 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa;
- 3) Koszyk 3 – aktywa finansowe, w odniesieniu do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania (stwierdzono istnienie przesłanki utraty wartości), a przesłanki utraty wartości są obiektywne na dzień bilansowy. W przypadku koszyka 3 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa;
- 4) Koszyk POCI – zakupione lub wytworzone aktywa finansowe w odniesieniu do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania w momencie początkowego ujęcia. Oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa.

Dla poszczególnych poziomów ryzyka kredytowego Bank weryfikuje zależność stopy default od czynników makroekonomicznych i dla segmentów, dla których identyfikuje istotność ww. parametrów dokonuje korekt PD i LGD zgodnie z przyjętym modelem. Bank realizuje zasadę FLI (Forward Looking Information) także w oparciu o sygnały ostrzegawcze, które mogą świadczyć o możliwości wystąpienia zagrożeń w przyszłości oraz stanowią kryteria identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka. Są to, w szczególności:

- 1) Identyfikacja jakościowego sygnału ostrzegania, do którego należą:
 - a) przeterminowanie z uwzględnieniem progu istotności przekraczające 30 dni lub bez uwzględnienia progu istotności przeterminowania przekraczające 90 dni;
 - b) klasyfikacja klienta na Watch Listę;
 - c) klasyfikacja ekspozycji do kategorii ekspozycji restrukturyzowanych obsługiwanych z udogodnieniem w spłacie (Performing Forborne);
 - d) pogorszenie się profilu branży;
 - e) spadek jakości posiadanych przez Bank zabezpieczeń, powodujący dla klientów detalicznych wzrost wskaźnika LTV ponad 100% przy LTV z momentu udzielenia poniżej 100%;
- 2) Identyfikacja ilościowego sygnału ostrzegania będącego istotnym pogorszeniem skumulowanego PD lifetime poprzez łączne przekroczenie progu względnego i bezwzględnego.

Za przesłanki utraty wartości uznaje się, w szczególności:

- 1) przeterminowanie spłaty kapitału, odsetek lub opłat powyżej 90 dni kalendarzowych z zachowaniem progu istotności;
- 2) śmierć jednego ze współkredytobiorców przy zaległościach w spłacie z uwzględnieniem progu istotności przekraczającego 60 dni;
- 3) wypowiedzenie umowy kredytu;
- 4) uzasadnione podejrzenie wyłudzenia kredytu;
- 5) klasyfikacja ekspozycji do kategorii ekspozycji restrukturyzowanych nieobsługiwanych z udogodnieniem w spłacie (Non-Performing Forborne);

- 6) uzyskanie informacji o złożeniu przez klienta propozycji układowych w postępowaniu o zatwierdzenie układu obejmujących zmianę warunków finansowania przez bank;
- 7) złożenie wniosku o postępowanie upadłościowe, ogłoszenie upadłości lub powzięcie informacji o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika, postawieniu dłużnika w stan likwidacji, rozwiązaniu lub unieważnieniu spółki, ustanowieniu kuratora;
- 8) pozyskanie pisemnej informacji o działaniach lub zaniechaniach klienta mogących skutkować istotnym ograniczeniem możliwości dochodzenia roszczeń przez Bank;
- 9) istotne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa w stosunku do oceny w momencie udzielania kredytu;
- 10) zaprzestanie działalności gospodarczej/rolniczej;
- 11) niespłacenie zadłużenia w innych instytucjach finansowych skutkujące opóźnieniem powyżej 90 dni lub niespłacenie kwoty zrealizowanego poręczenia Skarbu Państwa;
- 12) uzyskanie informacji o utracie pracy skutkującej problemami finansowymi klienta detalicznego, jeżeli pozostałe dochody nie zapewniają zdolności kredytowej;
- 13) przesłanka utraty wartości w spółce zależnej Banku;
- 14) uzyskanie informacji o problemach finansowych klienta skutkujących wystąpieniem istotnych tytułów egzekucyjnych w ostatnich 12-stu miesiącach;
- 15) w przypadku gdy przynajmniej jedna z ekspozycji posiada przeterminowanie z uwzględnieniem prognozy istotności powyżej 90 dni oraz stanowi ponad 20% wszystkich ekspozycji bilansowych wobec dłużnika.

W stosunku do banków listę przesłanek utraty wartości to w szczególności:

- 1) przeterminowanie spłaty kapitału lub odsetek powyżej 7 dni kalendarzowych od umownej daty spłaty, powyżej kwoty 2000 PLN;
- 2) uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego lub bankructwa klienta - banku (złożenie wniosku);
- 3) uzyskanie informacji o ustanowieniu zarządu komisarycznego;
- 4) uzyskanie informacji o likwidacji banku, zawieszeniu jego działalności lub ogłoszeniu upadłości;
- 5) istotne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej banku w stosunku do ostatnio przeprowadzonej oceny;
- 6) wypowiedzenie umowy kredytu

W przypadku ekspozycji kredytowych klasyfikowanych jako POCI, tj. takich, które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty kredytowe Bank szacuje w pozostałym okresie życia aktywa finansowego. Za zdarzenia prowadzące do powstania ekspozycji POCI uznaje się w szczególności:

- 1) zakup portfela kredytów dotkniętego utratą wartości;
- 2) zakup aktywów finansowych z głębokim dyskontem;
- 3) udzielenie nowego finansowania klientowi znajdującemu się w sytuacji default;
- 4) modyfikacja zapisów umownych prowadząca do zmiany wyniku testu SPPI.

Bank dokonuje klasyfikacji aktywów do grupy niskiego ryzyka dla podmiotów charakteryzujących się ratingiem inwestycyjnym oraz na podstawie wag ryzyka, struktury właścicielskiej, branży gospodarki oraz unormowań prawnych regulujących działalność analizowanej grupy podmiotów.

Aktywa finansowe o niskim poziomie ryzyka to aktywa o niskim ryzyku niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców. Aktywo niskiego ryzyka jest nierozzerwalnie związane z klientem, w przypadku którego występuje niskie ryzyko kredytowe. Do grupy podmiotów niskiego ryzyka Bank zalicza następujące instytucje, o ile nie ujawniono przesłanek utraty wartości lub sygnałów ostrzegawczych:

- 1) banki spółdzielcze;
- 2) banki komercyjne;

- 3) jednostki samorządu terytorialnego (JST);
- 4) Skarb Państwa, instytucje i agencje instytucji rządowych szczebla centralnego;
- 5) Bank Gospodarstwa Krajowego oraz Narodowy Bank Polski;
- 6) izby rozliczeniowe;
- 7) Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Do kalkulacji i oszacowania oczekiwanej straty z tytułu kredytów i pożyczek wycenianych w zamortyzowanym koszcie Bank wykorzystuje dwie metody:

- 1) indywidualną dla ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych spełniających zdefiniowane przez Bank kryteria odnoszące się do wysokości zaangażowania, dla których wystąpiły zdarzenia, które w ocenie Banku rozpoznawane były jako przesłanka indywidualnej utraty wartości;
- 2) portfelową dla ekspozycji kredytowych indywidualnie nieistotnych oraz ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych, które nie podlegały wycenie metodą indywidualną.

Metoda kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej w metodzie portfelowej opiera się na prawdopodobieństwie dożycia w granulacji miesięcznej. Dla potrzeb oszacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych z ekspozycji kredytowych Bank dokonuje kalkulacji współczynników portfelowych (PD, LGD, CCF) w cyklu miesięcznym. W 2022 roku Bank dokonywał cyklicznego przeglądu metodologii ustalania parametrów wykorzystywanych do pomiaru utraty wartości metodą portfelową. Kalkulacja wykonywana jest przy uwzględnieniu scenariusza centralnego, optymistycznego oraz pesymistycznego, które koryguje się o wpływ parametrów makroekonomicznych w przypadku, gdy są one istotne dla danego segmentu.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną dokonywany jest co miesiąc.

Dla metody indywidualnej Bank wyodrębnił scenariusze szacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych, w tym np. spłaty własne klienta, restrukturyzacja zadłużenia lub sprzedaż wierzytelności.

Wartość straty na ekspozycji kredytowej ustalona metodą indywidualną, stanowi różnicę pomiędzy wartością narażoną na ryzyko (EAD) ekspozycji kredytowej, a wartością bieżącą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych, powiększona o ewentualne koszty egzekucji. Odwrócenie straty czyli ponowna klasyfikacja kredytu jako ekspozycja bez utraty wartości możliwa jest po wystąpieniu kryterium ustąpienia przesłanki oraz upływie określonego okresu kwarantanny, w którym przesłanka nie była identyfikowana, a opóźnienia w spłacie nie były istotne.

Podejście do szacowania parametrów ryzyka

Model PD - prawdopodobieństwo ujawnienia się przesłanki utraty wartości jest estymowane w oparciu o dane historyczne z zastosowaniem metody opartej o macierz migracji łańcucha Markowa. Do wyliczeń wykorzystywana jest segmentacja związana z typem klienta, grupą produktową i koszykiem opóźnienia w spłacie.

Model LGD opiera się na oczekiwanych odzyskach z zabezpieczeń oraz spłatach własnych dla części niezabezpieczonej.

Model EAD/CCF obejmuje kalkulację parametru CCF, oczekiwanego czasu trwania produktu (w przypadku aktywów o charakterze rewolwingowym). Segmentacja modelu CCF bazuje na typie klienta, typie produktu a także informacji o statusie klienta. Szacowana strata jest wyliczona modelem dożycia w granulacji miesięcznej.

Portfel kredytów i pożyczek wycenianych do wartości godziwej

Portfel kredytów i pożyczek wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy zawiera ekspozycje kredytowe, w oprocentowaniu których występuje komponent dźwigni finansowej, tj. formuła oprocentowania oparta o mnożnik powyżej 1. W modelu wyceny kredytów według wartości godziwej przyjęto założenie, że rynkowa wartość ekspozycji pracujących stanowi sumę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu do czasu zapadalności ekspozycji skorygowaną o przyszłe oczekiwane koszty ryzyka oraz koszty niezbędne do obsługi danego portfela instrumentów, zdyskontowanych rynkową stopą procentową.

W przypadku ekspozycji podlegających ocenie grupowej, wartość godziwa jest wyznaczana na podstawie miesięcznych oczekiwanych przepływów pieniężnych (parametry portfelowe zgodnie z definicjami wykorzystywanymi na potrzeby kalkulacji default).

W przypadku ekspozycji podlegających ocenie indywidualnej, wartość godziwa jest wyznaczana na podstawie miesięcznych oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z indywidualnej oceny kontraktu.

Ryzyko kredytowe

W 2022 roku podstawowe zasady procesu zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym metody ograniczania ryzyka kredytowego nie zmieniły się zasadniczo w stosunku do procesu ustalonego w latach poprzednich. Jednak w związku z pogarszającą się sytuacją gospodarczą, Bank dokonał przeglądu i zmian w procesie kredytowym.

W ramach przeprowadzonego przeglądu procesu zarządzania ryzykiem kredytowym kontynuowano działania mitygujące ryzyko kredytowe polegające na:

- 1) ograniczeniu finansowania tych sektorów gospodarki, które Bank uznał za najbardziej dotknięte skutkami pandemii Covid-19, określając branże podwyższonego ryzyka;
- 2) utrzymaniu ostrożnościowego podejścia finansowania klientów korporacyjnych, w tym w przypadku:
 - a) kredytów inwestycyjnych utrzymanie wymogu wyższej wartości wkładu własnego, wyższych wymagań dotyczących wyników finansowych, w tym wymaganego poziomu ratingu oraz wskaźników LtV,
 - b) kredytów obrotowych – utrzymanie niższej maksymalnej kwoty kredytowania, dodatkowych wymagań wyznaczania maksymalnej kwoty finansowania obrotowego z uwzględnieniem kryterium spadku przychodów oraz dodatkowych wymagań dotyczących zabezpieczeń, w tym wymogu zabezpieczenia rzeczowego lub gwarancją BGK,
 - c) finansowania działalności deweloperskiej - ograniczenie finansowania deweloperów bez doświadczenia, ograniczenie możliwości finansowania inwestycji w małych aglomeracjach, braku możliwości refinansowania gruntów oraz uzależnienie wypłaty transz od poziomu sprzedaży lokali/domów.

Bank zdecydował się przenieść najistotniejsze mechanizmy mitygujące ryzyko kredytowe z przepisów specjalnych wprowadzonych na czas pandemii Covid-19 z uwagi na sytuację gospodarczą, tj. prowadzone działanie wojenne w Ukrainie, do standardowych regulacji z obszaru ryzyka kredytowego;

- 3) utrzymaniu ostrożnościowego podejścia finansowania klientów detalicznych, poprzez:
 - a) utrzymanie niższej maksymalnej kwoty finansowania dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - b) zwiększenie bufora na ryzyko zmiany stopy procentowej, stosowanego przy ocenie zdolności kredytowej,
 - c) utrzymanie zaostrzonych kryteriów przy uwzględnieniu dochodów z branż najbardziej dotkniętych skutkami gospodarczymi w związku z Covid-19,
 - d) ograniczenie kwoty kredytu gotówkowego udzielanego klientowi detalicznemu za pośrednictwem przedsiębiorcy, z którym Bank podpisał umowę o współpracy.

Dodatkowo, Bank na bieżąco analizuje przyjęte kryteria oraz dokonuje niezbędnych korekt w celu, jak najlepszego dopasowania założeń do bieżącej sytuacji gospodarczej.

W celu uwzględnienia ryzyka utrzymywania się negatywnych skutków pandemii Covid-19 dla sytuacji makroekonomicznej Bank utrzymał szczególne zasady monitoringu klientów oraz wyznaczania wartości odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, tj.:

- 1) zwiększono częstotliwość monitoringu klientów instytucjonalnych, działających w branżach objętych ograniczeniem finansowania, co pozwoli na prawidłową ocenę sytuacji finansowej kredytobiorców;
- 2) utrzymano klasyfikację do Koszyka 2 klientów z branż najbardziej dotkniętych skutkami pandemii.

Dodatkowo, wprowadzone obostrzenia w trakcie pandemii Covid – 19 oraz zmienione przepisy prawa nadal negatywnie wpływają na skuteczność procesu windykacji wierzytelności trudnych, co przekłada się na przyszły poziom redukcji portfela NPL.

Wprowadzone w 2022 roku wakacje kredytowe ograniczają możliwość skutecznego wypowiedzenia umowy kredytowej w okresie ich trwania, uniemożliwiając rozpoczęcie działań windykacyjnych.

Doświadczenia kryzysu wywołanego pandemią Covid-19 wskazują na potrzebę dalszego ograniczania ryzyka kredytowego i bardziej ostrożnego podejścia do oceny zdolności kredytowej w segmencie długoterminowych i wysoko kwotowych kredytów konsumpcyjnych. Niepewność związana z rozprzestrzenianiem się kolejnych odmian wirusa pozostaje wysoka, jednak kolejne restrykcje oraz rosnąca liczba osób zaszczepionych okazują się skuteczne w walce z pandemią. Wprowadzane obostrzenia są mniej dotkliwe gospodarczo, a każda kolejna fala zakażeń przynosi coraz większą adaptację podmiotów gospodarczych do funkcjonowania w warunkach epidemii. Istotnym czynnikiem wpływającym na kształtowanie ryzyka kredytowego miały działania podejmowane przez Radę Polityki Pieniężnej gdzie znacząca zmiana stóp powoduje dotkliwą utratę dochodów pochodzących z marży odsetkowej. Kumulacja w krótkim czasie wielu negatywnych zjawisk – nadmiernego opodatkowania, wysokich obciążeń z tytułu wpłat na BFG, zmiany stopy bazowej oraz stopy rezerwy obowiązkowej wpływają na politykę kredytową. Aby wyjść naprzeciw tym wyzwaniom w obszarze ryzyka kredytowego, główne cele będą koncentrowały się na poprawie jakości ekspozycji kredytowych oraz struktury portfela kredytowego.

W celu poprawy jakości oraz struktury portfela kredytowego działania Banku ukierunkowane były w 2022 roku i będą w najbliższej przyszłości, w szczególności na:

- 1) zmniejszaniu akceptowalnego poziomu ryzyka dla nowych ekspozycji kredytowych, przy jednoczesnym zwiększaniu efektywności i kontroli nad procesem kredytowym;
- 2) zwiększeniu skuteczności monitoringu w celu wcześniejszej identyfikacji pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta i szybszego podejmowania działań o charakterze restrukturyzacyjnym, co pozwoli na ograniczenie potencjalnych i rzeczywistych strat Banku;
- 3) bieżącej weryfikacji sektorów gospodarki pod kątem ewentualnych ograniczeń finansowania;
- 4) ostrożne podejście do badania wiarygodności kredytowej nowych klientów - rozszerzenie zakresu weryfikacji klienta poprzez pozyskiwanie dodatkowych informacji do oceny stabilności źródła dochodu i obniżenie akceptowalnego poziomu obciążeń finansowych w relacji do dochodu;
- 5) kontynuacji oraz zwiększeniu efektywności działań w obszarze restrukturyzacji i windykacji;
- 6) dalszym ograniczaniu ryzyka koncentracji, poprzez zmniejszenie wartości jednostkowych ekspozycji, zgodnie z wytycznymi określonymi w Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 7) skutecznej weryfikacji wartości przyjmowanych przez Bank zabezpieczeń oraz optymalizacji regulacji wewnętrznych w zakresie oceny ryzyka kredytowego.

51.2. Ryzyko płynności

Za podstawowy cel zarządzania ryzykiem finansowym, w szczególności ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej i ryzykiem walutowym, uznawane jest zapewnienie zdolności Banku do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów, jak również ograniczanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych, kursów walut i cen instrumentów finansowych na dochody lub kapitały Banku.

Zgodnie z rekomendacjami nadzorczymi, podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Realizacji tej zasady służy oddzielenie pionu ryzyka od pionów biznesowych (bezpośrednio odpowiedzialnych za prowadzenie danego rodzaju działalności rynkowej), przy czym podział ten nie oznacza zdjęcia z jednostek pionów biznesowych odpowiedzialności za podejmowane ryzyko.

Za monitorowanie i zarządzanie bieżącą płynnością złotową i walutową Banku odpowiedzialny jest Departament Skarbu. W ramach pionu ryzyka odpowiedzialność za ryzyko płynności przypisana jest do Departamentu Ryzyka Finansowego. Za zarządzanie ryzykiem płynności i ryzykiem rynkowym, w kategoriach zarządzania i kontroli limitów odpowiedzialny jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarząd Banku. Istotną rolę w procesie zarządzania ryzykiem finansowym odgrywa audyt wewnętrzny, który w sposób niezależny ocenia

efektywność i skuteczność rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem, stosowanych przez jednostki pionu ryzyka. W związku z faktem, że Bank jest członkiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, audyt ten realizowany jest przez odpowiednią komórkę audytu Spółdzielni.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem płynności

Pod pojęciem ryzyka płynności rozumiane jest zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w normalnych warunkach działania Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat. Celem Banku w zakresie monitorowania ryzyka płynności finansowej jest zabezpieczenie adekwatnego do potrzeb poziomu płynności, realizowane poprzez utrzymywanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów w poszczególnych przedziałach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich i w głównych walutach obcych. Zarządzanie ryzykiem płynności obejmuje w szczególności zarządzanie płynnością bieżącą, średnio- i długoterminową oraz plany działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych.

Szczególnie istotnym zadaniem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, wynikającym z pełnionej funkcji zrzeszeniowej, jest zabezpieczanie płynności zrzeszonych banków spółdzielczych. Podstawowymi narzędziami wspierającymi banki spółdzielcze w utrzymaniu płynności na poziomie wymaganym przez nadzór bankowy były:

- 1) zapewnienie bankom spółdzielczym możliwości zakupu bonów NBP i skarbowych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa papierów dłużnych, stanowiących podstawowe składniki ich aktywów płynnych, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z limitów nadzorczych Banku i/lub sytuacji rynkowej;
- 2) udzielanie bankom spółdzielczym lokat na warunkach rynku międzybankowego w PLN i w walutach obcych.

Bank systematycznie przeprowadzał analizy płynności Zrzeszenia BPS, obejmujące raportowanie podstawowych pozycji bilansowych Banku i zrzeszonych banków spółdzielczych oraz szacunek poziomu wskaźników płynności Zrzeszenia.

Płynność finansową Banku kształtują głównie środki lokowane przez banki spółdzielcze, w szczególności depozyty terminowe, w ramach których Bank bada wielkość stabilnego osadu. Równocześnie Bank podejmuje działania służące utrzymaniu salda i poziomu stabilności środków pozyskiwanych od klientów niebankowych, przede wszystkim od gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych. Od poziomu stabilnej bazy depozytowej jest bowiem ściśle uzależniony rozwój akcji kredytowej Banku, w tym kredytów udzielanych w konsorcjach ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi, w ramach przyznanych im limitów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej, obejmujący w szczególności:

- 1) codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w NBP, umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków (z uwzględnieniem konieczności utrzymania na wymaganym poziomie rezerwy obowiązkowej za Bank i zrzeszone banki spółdzielcze);
- 2) dzienne monitorowanie poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów;
- 3) analizę luki płynności, z uwzględnieniem wskaźników płynności w wybranych terminach wymagalności lub zapadalności (zobowiązania w luce płynności są ujmowane w przedziale odpowiadającym najwcześniejszemu terminowi, w którym Bank może być zobowiązany do zapłaty kwoty umownej);
- 4) kalkulowanie w trybie dziennym wskaźników LCR i NSFR – w ujęciu jednostkowym Banku i skonsolidowanym za uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
- 5) analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej;
- 6) badanie płynności długoterminowej Banku.

Rozporządzenie Delegowanym Komisji (UE) 2015/61 ustanawia limit w zakresie minimalnej wartości wskaźnika pokrycia wpływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie 100%. Bank jako uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS jest zwolniony z dotrzymywania wskaźnika LCR w ujęciu indywidualnym i zobowiązany do przestrzegania wymogu na zasadzie skonsolidowanej, tj. wskaźnika uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (Banku

i zrzeszonych banków spółdzielczych posiadających stosowną zgodę KNF). W 2022 roku nadzorczy wymóg w zakresie skonsolidowanego wskaźnika LCR był dotrzymany, a minimalna i maksymalna wartość wskaźnika wyliczanego w trybie dziennym wynosiły, odpowiednio: 239,50 % i 270,99 %.

Na mocy decyzji KNF, Bank jako uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS jest zwolniony z dotrzymywania limitu dla wskaźnika NSFR w ujęciu indywidualnym i zobligowany do przestrzegania wymogu na zasadzie skonsolidowanej, tj. wskaźnika uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (Banku i zrzeszonych banków spółdzielczych posiadających stosowną zgodę KNF). W 2022 roku wymagany nadzorczo poziom wskaźnika NSFR był dotrzymany, a jego wysokości minimalna i maksymalna kształtowała się na poziomach, odpowiednio 152,47 %, i 182,33 %.

System wewnętrznych limitów płynnościowych Banku obejmuje limity utrzymujące całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności w ramach akceptowanego apetytu na ryzyko, w tym w szczególności:

- 1) minimalny poziom aktywów płynnych;
- 2) minimalny poziom łatwo zbywalnych papierów wartościowych;
- 3) graniczne wartości wskaźników płynności do 1 miesiąca, do 3 miesięcy oraz do 1 roku;
- 4) graniczne wartości wskaźników stabilności bazy depozytowej;
- 5) limit wskaźnika koncentracji depozytów podmiotów niebankowych.

W celu spełnienia wewnętrznych i zewnętrznych norm płynności Bank utrzymuje odpowiedni poziom aktywów płynnych. Według stanu na 31 grudnia 2022 roku wartość aktywów płynnych Banku wynosiła 14.337,22 mln zł i stanowiła ponad 53% sumy bilansowej Banku.

Na potrzeby oceny stabilności bazy depozytowej Bank w 2022 r. monitorował kształtowanie się osadu na depozytach gospodarstw domowych, depozytach podmiotów gospodarczych i depozytach podmiotów sektora budżetowego, przy czym osad wyznaczany był w podziale na depozyty bieżące i terminowe.

W 2022 roku nastąpiła zmiana w polityce monetarnej NBP, tj. rozpoczął się cykl jej zacieśniania. Decyzjom RPP o podnoszeniu podstawowych stóp procentowych towarzyszyły wzrosty rynkowych stóp procentowych, które nie wpłynęły na istotną zmianę struktury bilansu Banku i poziom bezpieczeństwa płynnościowego Banku. Sytuacja płynnościowa Banku pozostawała stabilna, a dotrzymanie wymogów w zakresie płynności, w szczególności określonych przepisami nadzorczymi, nie było zagrożone.

W 2022 roku Bank dokonał przeglądu i aktualizacji procedur z obszaru ryzyka płynności, w tym dotyczących siatki limitów i wskaźników monitorujących płynność, metodyki wyznaczania osadu na depozytach, adekwatności planu awaryjnego utrzymania płynności oraz dostosowania scenariuszy testów warunków skrajnych płynności do sytuacji i potrzeb Banku.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania finansowe Banku na dzień 31 grudnia 2022 roku według urealnionych terminów wymagalności i zapadalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	1 366 181	0	0	0	0	1 499 119	2 865 300
Należności od sektora finansowego	585 578	37 959	341 033	291 465	0	131 019	1 387 054
Należności od sektora niefinansowego	98 300	80 506	365 761	1 373 448	1 961 745	33 409	3 913 169
Należności od sektora budżetowego	21 006	35 754	161 505	947 554	1 243 094	0	2 408 913
Papiery wartościowe, w tym FIO i FIZ	6 548 544	551	60 282	465 805	524 888	7 868 410	15 468 480
Inne aktywa (w tym aktywa trwałe)	97 656	0	0	0	0	659 648	757 304
Razem aktywa	8 717 265	154 770	928 581	3 078 272	3 729 727	10 191 605	26 800 220
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec sektora finansowego	3 686 692	344 127	199 733	5 482 987	3 751 263	9 550 637	23 015 439
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	432 735	121 820	43 380	520 057	760 740	292 477	2 171 209
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	98 371	20 142	53 471	0	0	17	172 001
Własne emisje papierów wartościowych	10 019	0	0	124 008	83 600	0	217 627
Inne pasywa (w tym fundusze własne)	183 165	0	0	0	0	1 040 779	1 223 944
Razem zobowiązania	4 410 982	486 089	296 584	6 127 052	4 595 603	10 883 910	26 800 220
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	414 881	107 397	127 184	18 018	147	946 986	1 614 613
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	81 621	0	0	0	0	3	81 624
Luka	3 973 023	-438 716	504 813	-3 066 798	-866 023	-1 639 288	-1 532 989
Luka skumulowana	3 973 023	3 534 307	4 039 120	972 322	106 299	-1 532 989	

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania finansowe Banku na dzień 31 grudnia 2021 roku według urealnionych terminów wymagalności i zapadalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	102 724	0	0	0	0	1 202 727	1 305 451
Należności od sektora finansowego	861 447	157 490	186 653	242 347	0	130 395	1 578 332
Należności od sektora niefinansowego	97 719	169 048	370 464	1 576 462	2 163 442	177 276	4 554 411
Należności od sektora budżetowego	17 923	42 734	176 125	981 239	1 505 401	0	2 723 422
Papiery wartościowe, w tym FIO i FIZ	4 757 704	541	48 220	423 340	749 592	8 086 452	14 065 849
Inne aktywa (w tym aktywa trwałe)	228 408	0	0	0	0	294 806	523 214
Razem aktywa	6 065 925	369 813	781 462	3 223 388	4 418 435	9 891 656	24 750 679
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec sektora finansowego	1 984 008	93 646	29 731	5 583 012	4 799 515	7 943 978	20 433 890
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	805 779	11 919	16 731	446 661	1 023 435	435 402	2 739 927
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	48 411	4	106	0	0	22	48 543
Własne emisje papierów wartościowych	3 681	0	0	98 867	83 600	0	186 148
Inne pasywa (w tym fundusze własne)	274 141	0	0	0	0	1 068 030	1 342 171
Razem zobowiązania	3 116 020	105 569	46 568	6 128 540	5 906 550	9 447 432	24 750 679
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	343 600	129 503	71 223	20 078	47	947 381	1 511 832
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	26 962	0	0	0	0	0	26 962
Luka	2 633 267	134 741	663 671	-2 925 230	-1 488 162	-503 157	-1 484 870
Luka skumulowana	2 633 267	2 768 008	3 431 679	506 449	-981 713	-1 484 870	

51.3. Ryzyko rynkowe

Zarządzanie ryzykiem rynkowym ma na celu ograniczanie negatywnego wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, cen instrumentów dłużnych, akcji lub towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen na sytuację finansową Banku, przy równoczesnym utrzymaniu atrakcyjności i konkurencyjności oferty dla klientów, w tym zrzeszonych banków spółdzielczych.

W procesie monitorowania ryzyka rynkowego Bank wykorzystuje modele wartości zagrożonej VaR, analizę wrażliwości BPV, analizę scenariuszy, tzw. testy warunków skrajnych.

Ze względu na specyfikę poszczególnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, siłę i rodzaj zależności pomiędzy zmianami ich cen, Bank dla potrzeb wyliczania VaR wyróżniał w 2022 roku następujące portfele:

- 1) portfel handlowy zarządzany przez Departament Skarbu, składający się z dłużnych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych na stopę procentową i instrumentów walutowych zakwalifikowanych do portfela handlowego;
- 2) portfel bankowy zarządzany przez Departament Skarbu, składający się z dłużnych papierów wartościowych, lokat udzielonych na rynku międzybankowym o terminie zapadalności powyżej 1 miesiąca i instrumentów walutowych zakwalifikowanych do portfela bankowego;
- 3) portfel pozostałych, innych niż wskazane w pkt 1 – 2, pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku.

Dla każdego z ww. portfeli, w ramach funkcjonalności systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie ryzykiem finansowym, wyznaczany był odrębnie:

- 1) VaR prezentujący wpływ zmienności kursów walutowych na wartość portfela (VaR walutowy);
- 2) VaR prezentujący wpływ zmienności stóp procentowych na wartość portfela (VaR stopy procentowej);
- 3) VaR prezentujący łączny wpływ zmienności kursów walutowych i stóp procentowych na wartość portfela (VaR zagregowany).

Kalkulacja VaR prowadzona była przy uwzględnieniu następujących parametrów:

- 1) poziom ufności wynosi 99%;
- 2) horyzont utrzymywania pozycji (holding period) wynosi 1 dzień roboczy;
- 3) macierz korelacji i wektory zmienności są generowane w oparciu o dane dla ostatnich 250 dni roboczych, metodą średniej ważonej wykładniczo o współczynniku lambda równym 0,97.

Wykorzystując model VaR Bank bierze pod uwagę ograniczenia wynikające z jego stosowania, tj.:

- 1) VaR jest miarą na dany moment w czasie, odzwierciedlającą pozycje na konkretny moment, które nie muszą obrazować ryzyka pozycji Banku w innym terminie;
- 2) VaR jest metodą szacunku statystycznego, w związku z czym nie jest wykluczone, że w pewnym okresie wystąpi większa, niż wskazywana przez poziom istotności, liczba dni, w których straty przewyższą obliczoną wartość VaR;
- 3) choć oczekuje się, że straty nie przekroczą skalkulowanej wartości VaR w np. 99% przypadków, w pozostałym 1% przypadków mogą być one znacznie większe niż wyliczona wartość VaR.

W celu ograniczenia ryzyka wynikającego z posiadania portfeli aktywów ryzykownych, dla każdego portfela Bank stosuje limity VaR (LVaR), stanowiące maksymalny akceptowany przez Bank poziom VaR danego portfela w okresie prognozy. W 2022 roku LVaR obejmowały limity:

- 1) VaR stopy procentowej dla portfela handlowego DSK;
- 2) VaR walutowy dla portfela handlowego DSK;
- 3) VaR zagregowany dla portfela handlowego DSK;
- 4) VaR stopy procentowej dla portfela bankowego DSK;
- 5) VaR walutowy dla portfela bankowego DSK;
- 6) VaR zagregowany dla portfela bankowego DSK.

Wykorzystanie limitów VaR (w tys. zł) według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku mieściło się w ramach obowiązujących wartości granicznych i wynosiło, jak poniżej:

	Wartość VaR	Limit
LVaRB – portfel bankowy zagregowany	13 612,9	29 418,3
LVaRRSPB – portfel bankowy stopy procentowej	13 623,4	28 403,9
LVaRRWB – portfel bankowy walutowy	190,3	1 521,6
LVaRH – portfel handlowy zagregowany	258,2	1 521,6
LVaRRSPH – portfel handlowy stopy procentowej	31,0	1 014,4
LVaRRWH – portfel handlowy walutowy	8,2	507,2

Zarządzanie ryzykiem z wykorzystaniem metodyki VaR obejmuje także testy warunków skrajnych, polegające na wygenerowaniu VaR na dany dzień w oparciu o macierze korelacji i wektory zmienności wygenerowane dla okresów historycznych odpowiadających okresom występowania kryzysów rynkowych. Dla potrzeb stress testów VaR, Bank wyróżnia trzy okresy kryzysowe, tj.:

- 1) „Kryzys 2011”, związany z sytuacją w Grecji;
- 2) „Kryzys 2015”, związany z uwolnieniem kursu CHF;
- 3) „Kryzys 2020”, związany z obniżką stóp procentowych w Polsce.

Wyniki stress testów VaR (w tys. zł) dla danych z grudnia 2022 roku kształtowały się następująco:

	VaRB	VaRH
Limit LVaR (na ostatni roboczy dzień miesiąca)	29 418,3	1 521,6
Minimalna wartość VaR w miesiącu	13 612,9	90,3
Maksymalna wartość VaR w miesiącu	17 136,9	271,8
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2011	14 765,4	430,8
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2015	17 045,3	372,2
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2020	101 415,3	464,4

Zgodnie z wytycznymi EBA w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego Bank przeprowadza testy zmiany wartości ekonomicznej kapitału (tzw. nadzorcze testy wartości odstających), wykorzystując do tego scenariusze zdefiniowane w tych wytycznych.

Na koniec 2022 roku wyniki testów zmiany wartości ekonomicznej kapitału przedstawiały się, jak poniżej*:

	EVE (w tys. zł)	EVE / fundusze własne **	EVE / kapitał Tier 1 **
Scenariusz I	-141 417,40	-13,87%	-18,46%
Scenariusz II	50 443,40	4,95%	6,59%
Scenariusz III	15 899,80	1,56%	2,08%
Scenariusz IV	-76 304,40	-7,49%	-9,96%
Scenariusz V	-120 609,30	-11,83%	-15,75%
Scenariusz VI	43 859,70	4,30%	5,73%

* scenariusze: I – równoległy wzrost szoku, II – równoległy spadek szoku, III – spadek stóp krótkoterminowych i wzrost długoterminowych, IV – wzrost stóp krótkoterminowych i spadek długoterminowych, V – wzrost szoku dla stóp krótkoterminowych, VI – spadek szoku dla stóp krótkoterminowych,

** limit zmiany EVE do funduszy własnych wynosi max 20%, a do wartości kapitału Tier 1 max 15%

System limitów Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmuje:

- 1) dla księgi bankowej:
 - a) limity dopuszczalnej zmiany wartości wyniku odsetkowego w okresie najbliższych 12 miesięcy z tytułu ryzyka terminów przeszacowania i ryzyka bazowego,
 - b) limit maksymalnej wartości względnej współczynnika luki,

- c) limity z tytułu ryzyka opcji klienta, tj. przedterminowych spłat kredytów i zrywalności depozytów klientów niebankowych;
- 2) dla zarządzanych przez DSK portfeli handlowego i bankowego instrumentów finansowych:
 - a) limity wartości zagrożonej (VaR) dla poszczególnych portfeli,
 - b) limity BPV (wartość punktu bazowego, ang. basis point value – miara ryzyka wyrażająca zmianę wartości rynkowej instrumentu, powodująca zmianę rentowności do wykupu o 1 pb) dla poszczególnych portfeli i subportfeli,
 - c) limit duration instrumentów finansowych w portfelach dostępnym do sprzedaży oraz handlowym.

Wysokość limitów BPV dla poszczególnych portfeli (w tys. zł) i ich wykorzystanie ujęto w poniższej tabeli:

	31.12.2022		31.12.2021	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Portfel subinwestycyjny	300	1,55%	300	2,21%
Portfel handlowy	60	0,17%	60	5,62%

W ramach analiz wrażliwości Banku na ryzyko stopy procentowej prowadzone są badania profilu ryzyka dla 4 jego kategorii, tj. ryzyka terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka opcji klienta i ryzyka krzywej dochodowości. Pomiar narażenia Banku na ryzyko dokonywany jest w oparciu o analizy luki niedopasowania aktywnych i pasywnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, z uwzględnieniem ich podziału według terminów przeszacowania, rodzaju stawek bazowych i waluty. Z punktu widzenia udziału w wyniku odsetkowym Banku i jego funduszach własnych za najistotniejsze w działalności Banku należy uznać ryzyko terminów przeszacowania i ryzyko bazowe.

Dla potrzeb kontroli ekspozycji na ryzyko walutowe Bank monitoruje poziom maksymalnej otwartej pozycji walutowej na koniec dnia oraz limit pozycji intraday.

Informację o wysokości limitów pozycji walutowej oraz ich wykorzystaniu prezentuje tabela poniżej:

	31.12.2022		31.12.2021	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Całkowita pozycja walutowa na koniec dnia	20 388 tys. zł	17,39%	22 282 tys. zł	4,14%

Poziom narażenia Banku na ryzyko walutowe ograniczają także wynikające z obowiązujących w Banku procedur wewnętrznych wprowadzonych uchwałami Zarządu Banku:

- 1) limity zaangażowania Banku wobec banków komercyjnych (krajowych i zagranicznych);
- 2) limity dla krajów.

W 2022 roku skala działalności handlowej Banku, wyznaczona zgodnie z zasadami zdefiniowanymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, nie spełniała kryteriów działalności znaczącej. W związku z powyższym na koniec 2022 roku Bank nie wyliczał wymogów z tytułu pozycji w instrumentach dłużnych i kapitałowych, a ekspozycje wykazywane w kalkulacji ww. wymogów odpowiednio uwzględnił w wymogu z tytułu ryzyka kredytowego.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 520 394	1 340 691	285 868	3 107	706	1 108	2 865 300
Należności od innych banków	113 852	73 597	15 693	336 334	76 408	73 520	597 303
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	113 852	73 597	15 693	336 334	76 408	73 520	597 303
Papiery wartościowe	15 547 896	165	35	25 564	5 808	0	15 573 625
- przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	0	0
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	237 389	0	0	25 564	5 808	0	262 953
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 764 723	0	0	0	0	0	5 764 723
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	11 546	165	35	0	0	0	11 711
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	9 534 238	0	0	0	0	0	9 534 238
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 516 331	531 190	113 263	12 287	2 791	0	7 059 808
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	93 144	0	0	0	0	0	93 144
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	6 423 187	531 190	113 263	12 287	2 791	0	6 966 664
Pozostałe aktywa	704 184	0	0	0	0	0	704 184
Razem aktywa	24 402 657	1 945 643	414 859	377 292	85 713	74 628	26 800 220

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

cd. Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	20 274 652	1 733 491	369 622	341 373	77 553	65 544	22 415 060
Zobowiązania wobec klientów	2 739 891	165 055	35 194	36 650	8 326	4 967	2 946 563
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	389 372	0	0	0	0	0	389 372
Pozostałe zobowiązania	215 941	402	86	0	0	0	216 343
Razem zobowiązania	23 619 856	1 898 948	404 902	378 023	85 879	70 511	25 967 338
Kapitał własny	832 882	0	0	0	0	0	832 882
Razem zobowiązania i kapitał własny	24 452 738	1 898 948	404 902	378 023	85 879	70 511	26 800 220
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 456 133	76 487	16 309	8	2	0	1 532 628
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	308 828	0	0	1 761	400	0	310 589
Pozabilansowe instrumenty finansowe	113 500	76 774	16 370	25 069	5 695	3 316	218 659
Razem pozycje pozabilansowe	1 878 461	153 261	32 679	26 838	6 097	3 316	2 061 876

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	467 182	833 154	181 144	3 842	946	1 273	1 305 451
Należności od innych banków	127 323	389 776	84 745	244 154	60 136	68 609	829 862
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	127 323	389 776	84 745	244 154	60 136	68 609	829 862
Papiery wartościowe	13 795 111	162	35	46 218	11 384	0	13 841 491
- przeznaczone do obrotu	18 293	0	0	0	0	0	18 293
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	179 911	0	0	46 218	11 384	0	226 129
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 943 376	0	0	0	0	0	2 943 376
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	15 057	162	35	0	0	0	15 219
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10 638 474	0	0	0	0	0	10 638 474
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 540 979	463 254	100 721	14 541	3 581	0	8 018 774
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	126 422	0	0	0	0	0	126 422
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	7 414 557	463 254	100 721	14 541	3 581	0	7 892 352
Pozostałe aktywa	755 101	0	0	0	0	0	755 101
Razem aktywa	22 685 696	1 686 346	366 645	308 755	76 047	69 882	24 750 679

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

cd. Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Waluta						
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	Razem
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	17 937 941	1 528 704	332 370	284 528	70 081	61 954	19 813 127
Zobowiązania wobec klientów	3 251 235	148 756	32 342	26 548	6 539	4 659	3 431 198
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	382 753	0	0	0	0	0	382 753
Pozostałe zobowiązania	205 002	1 546	336	1	0	0	206 549
Razem zobowiązania	21 776 931	1 679 006	365 048	311 077	76 620	66 613	23 833 627
Kapitał własny	917 052	0	0	0	0	0	917 052
Razem zobowiązania i kapitał własny	22 693 983	1 679 006	365 048	311 077	76 620	66 613	24 750 679
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 374 937	86 672	18 844	1 013	250	0	1 462 622
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	276 556	3 220	700	81	20	55	279 912
Pozabilansowe instrumenty finansowe	30 579	20 605	4 480	48 053	11 836	3 979	103 216
Razem pozycje pozabilansowe	1 682 072	110 497	24 024	49 147	12 106	4 034	1 845 750

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Oprocentowane aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2022 roku według umownych dat zmiany oprocentowania

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 461 008	0	0	0	0	1 461 008
Należności od innych banków	415 054	18 449	0	0	0	433 503
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 979 867	1 983 471	144 894	30 900	2 279	7 141 411
Papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu i dyskontowe	4 797 500	0	0	2 049 223	10 000	6 856 723
Papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	1 404 880	97 905	7 082 128	0	0	8 584 913
Razem aktywa	13 058 309	2 099 825	7 227 022	2 080 123	12 279	24 477 558
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	19 441 281	1 652 744	771 099	0	0	21 865 124
Zobowiązania wobec klientów	588 194	1 191 138	110 955	4 191	2 011	1 896 489
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	221 375	160 416	0	0	381 791
Razem zobowiązania	20 029 475	3 065 257	1 042 470	4 191	2 011	24 143 404
Luka	-6 971 166	-965 432	6 184 552	2 075 932	10 268	334 154
Pozycje pozabilansowe	237	0	0	-237	0	0
Należności pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	1 563	0	15 000	16 326	0	32 889
Zobowiązania pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	1 326	0	15 000	16 563	0	32 889
Luka razem	-6 970 929	-965 432	6 184 552	2 075 695	10 268	334 154
Luka skumulowana	334 154	7 305 083	8 270 515	2 085 963	10 268	

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Oprocentowane aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2021 roku według umownych dat zmiany oprocentowania

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	430 231	0	0	0	0	430 231
Należności od innych banków	286 480	709	22 000	0	0	309 189
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 987 374	2 098 775	7 240	6 904	609	8 100 902
Papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu i dyskontowe	2 099 660	0	0	2 018 000	10 000	4 127 660
Papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	1 462 273	122 995	8 036 757	0	0	9 622 025
Razem aktywa	10 266 018	2 222 479	8 065 997	2 024 904	10 609	22 590 007
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	17 557 162	1 118 517	321 803	0	0	18 997 482
Zobowiązania wobec klientów	550 001	1 475 688	20 474	2 151	1 944	2 050 258
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	221 375	160 416	0	0	381 791
Razem zobowiązania	18 107 163	2 815 580	502 693	2 151	1 944	21 429 531
Luka	-7 841 145	-593 101	7 563 304	2 022 753	8 665	1 160 476
Pozycje pozabilansowe	281	0	0	-281	0	0
Należności pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	2 188	0	0	1 907	0	4 095
Zobowiązania pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	1 907	0	0	2 188	0	4 095
Luka razem	-7 840 864	-593 101	7 563 304	2 022 472	8 665	1 160 476
Luka skumulowana	1 160 476	9 001 340	9 594 441	2 031 137	8 665	

51.4. Ryzyko operacyjne

Definicja ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne w Banku definiuje się jako ryzyko poniesienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów informatycznych lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne.

Organizacja systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym

System zarządzania ryzykiem operacyjnym wdrożono według postanowień:

- 1) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 2) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;
- 3) Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 roku;
- 4) Rekomendacji Z, dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 289/2020 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29 października 2020 roku;
- 5) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Prawo bankowe;
- 6) Wytycznych EBA z dnia 19 lipca 2018 roku dotyczących testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym określone zostały kompetencje i zadania w zakresie nadzorowania i kontroli systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak również w zakresie realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem.

Funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym odbywa się na podstawie:

- 1) Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w Banku BPS S.A., która określa sposób zarządzania ryzykiem bankowym w Banku;
- 2) Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., która określa kluczowe zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym obowiązujące w Banku.

Celami strategicznymi w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym są:

- 1) utrzymanie limitów operacyjnych na założonym poziomie nieprzekraczającym limitów tolerancji na ryzyko operacyjne;
- 2) ograniczanie strat z tytułu zdarzeń operacyjnych;
- 3) zapewnienie bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania Banku;
- 4) zwiększenie szybkości i adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne.

Do najistotniejszych zadań w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku należą, w przypadku:

- 1) Rady Nadzorczej - sprawowanie nadzoru nad opracowaniem, przyjęciem, wdrożeniem i przestrzeganiem polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, jej zgodnością ze strategią i planem finansowym Banku oraz nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także ocena adekwatności i skuteczności tego procesu, zatwierdzanie polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym i profilu ryzyka operacyjnego Banku;
- 2) Zarządu - opracowanie, akceptacja i wdrożenie polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocena i monitorowanie efektywności jego działania, w tym wskazanie osób i jednostek/komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za jego realizację, realizacja procesu kontroli ryzyka operacyjnego poprzez nadzór nad zakresem i częstotliwością kontroli wewnętrznej w celu zapewnienia jej adekwatności do profilu ryzyka operacyjnego, ogłaszanie informacji na temat podejścia Banku do ryzyka operacyjnego, okresowa ocena procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym;

- 3) Komitetu Ryzyka Operacyjnego – rekomendowanie Zarządowi do wprowadzenia polityki, a także pozostałych procedur dotyczących pomiaru, limitowania, raportowania i monitorowania ryzyka operacyjnego, zatwierdzanie listy obowiązujących wskaźników KRI oraz wartości progowych wyznaczonych metodą ekspercką, wydawanie zaleceń dla jednostek/komórek organizacyjnych Banku dotyczących ryzyka operacyjnego;
- 4) Komitetu Bezpieczeństwa i Ciągłości Działania – zwiększenie skuteczności nadzoru i kontroli nad obszarami jakości danych, bezpieczeństwa informacji i środowiska teleinformatycznego, bezpieczeństwa fizycznego i technicznego, przeciwdziałania przestępstwom na szkodę Banku oraz ciągłości działania, podejmowanie decyzji i wydawanie rekomendacji w zakresie działań prewencyjnych w obszarze jakości danych, bezpieczeństwa i ciągłości działania Banku zmierzających do likwidacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżenia poziomu ryzyka oraz do minimalizacji skutków incydentów bezpieczeństwa;
- 5) Departamentu Zgodności – opracowanie założeń funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku oraz działania funkcji kontroli, zarządzanie ryzykiem modeli i walidacji modeli, koordynowanie przepływu informacji dotyczących ryzyka operacyjnego pomiędzy podmiotami zależnymi/stowarzyszonymi a Bankiem, koordynowanie działań Banku związanych z nadzorem nad ryzykiem dotyczącym działalności podmiotów zależnych;
- 6) Biura Ryzyka Operacyjnego – opracowanie i aktualizowanie procedur dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym, monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka operacyjnego, wprowadzanie i rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie tym rodzajem ryzyka;
- 7) Departamentu Bezpieczeństwa – opracowanie i wdrażanie strategii bezpieczeństwa Banku, opracowywanie polityki Banku w zakresie bezpieczeństwa fizycznego, technicznego, informacji i systemów informatycznych, koordynowanie procesu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, prowadzenie działań związanych z zapobieganiem wyłudzeniom, oszustwom oraz innym przestępstwom lub nadużyciom finansowym, zarządzanie incydentami związanymi z bezpieczeństwem, zarządzanie ciągłością działania Banku;
- 8) Departamentu Zarządzania Personelem – opracowywanie założeń polityki personalnej Banku ze wskazaniem metod i narzędzi zarządzania zasobami ludzkimi, zarządzanie ryzykiem kadrowym;
- 9) Departamentu Prawnego – zarządzanie ryzykiem prawnym, w tym monitorowanie poziomu ryzyka prawnego;
- 10) pracowników wszystkich komórek i jednostek organizacyjnych Banku – bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym poprzez identyfikację zdarzeń operacyjnych, podejmowanie działań ograniczających potencjalne zagrożenia w obszarze ryzyka operacyjnego oraz łagodzących negatywne skutki zrealizowania tego ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz ograniczanie tego ryzyka.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane ex ante poprzez samoocenę ryzyka operacyjnego oraz analizy scenariuszowe, a także ex post poprzez rejestrację zdarzeń operacyjnych. Identyfikacja ryzyka operacyjnego ex ante ma na celu zapobieganie powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w procesach realizowanych przez Bank.

Poziom rzeczywistego ryzyka operacyjnego jest mierzony za pomocą wskaźników monitorujących limity tolerancji w ramach ustalonego poziomu apetytu na ryzyko oraz za pomocą wskaźników KRI, dla których określono dopuszczalne limity wartości. Limity tolerancji oraz definicje wskaźników KRI i ich progów są opracowywane w oparciu o obserwacje zmian profilu ryzyka operacyjnego Banku.

System raportowania na temat poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje:

- 1) informację bieżącą o istotnych stratach operacyjnych;
- 2) informację kwartalną na temat wyników oceny narażenia Banku na ryzyko operacyjne;
- 3) raporty z procesu samooceny ryzyka operacyjnego oraz procesu analiz scenariuszowych;
- 4) raport z podjętych działań mających na celu mitygację ryzyka operacyjnego.

Informacja kwartalna na temat wyników oceny narażenia Banku na ryzyko operacyjne obejmuje m.in.:

- 1) analizę istotnych strat operacyjnych poniesionych przez Bank z tytułu realizacji ryzyka operacyjnego;
- 2) wartości wskaźników KRI wraz z limitami, a w przypadku przekroczenia limitów wartości KRI informację o przyczynach tego przekroczenia oraz o podjętych lub planowanych do podjęcia działaniach zmierzających do przywrócenia wartości KRI do poziomu akceptowalnego;
- 3) poziomy wskaźników monitorujących wykorzystanie limitów tolerancji na ryzyko operacyjne;
- 4) ocenę wpływu ryzyka operacyjnego generowanego przez spółki zależne na poziom i profil ryzyka operacyjnego Banku;
- 5) wartość wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego na bieżący rok;
- 6) informację na temat działań powadzonych w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank ogranicza ryzyko operacyjne oraz łagodzi skutki realizacji jego materializacji poprzez:

- 1) odpowiednie zdefiniowanie procesów, produktów, systemów i procedur;
- 2) modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego oraz monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w procesach;
- 3) wyeliminowanie procesów, produktów, systemów, które generują ryzyko;
- 4) mechanizmy kontrolne, m.in. procedury, podział obowiązków, autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych, kontrola dostępu, kontrola fizyczna, proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym, inwentaryzacja, dokumentowanie odstępstw, wskaźniki wydajności, szkolenia;
- 5) zabezpieczenia fizyczne;
- 6) zabezpieczenia finansowe;
- 7) plany awaryjne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest wspierany przez system AZRO (Aplikacja Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym), który służy do ewidencji zdarzeń operacyjnych, definiowania i wyliczania wartości KRI, jak również do przeprowadzania procesu samooceny ryzyka operacyjnego oraz procesu analiz scenariuszowych, który stanowi test warunków skrajnych dla ryzyka operacyjnego.

Bank oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą podstawowego wskaźnika (BIA) zgodnie wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

52. Zarządzanie kapitałem

W roku 2022 funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem w Banku opierało się na poniższych regulacjach zewnętrznych:

- 1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej: Rozporządzenie CRR);
- 2) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (dalej: Ustawa Makro);
- 3) Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (dalej: Ustawa);
- 4) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 5) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 roku w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego;

- 6) Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmuje pomiar, monitorowanie, raportowanie, limitowanie i kontrolę adekwatności kapitałowej, efektywną alokację kapitału oraz procedury awaryjne, warunkujące spełnienie wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych oraz kapitału wewnętrznego.

W Banku istnieje udokumentowany proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, funkcjonujący na podstawie Polityki zarządzania kapitałem w Banku BPS S.A. oraz Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A. oraz Instrukcji funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Banku BPS S.A. oraz Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A.

Polityka określa przede wszystkim zasady zarządzania kapitałem w sytuacjach normalnych i awaryjnych, preferowaną strukturę funduszy własnych oraz długoterminowe cele kapitałowe, jak również ma na celu zapewnienie właściwego procesu zarządzania ryzykiem oraz wskazanie poziomu ryzyka wyrażonego w postaci limitów na poszczególne jego rodzaje. Wysokość tych limitów wyznacza akceptowalny apetyt na ryzyko zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku.

Celem zarządzania kapitałem jest:

- 1) utrzymanie funduszy własnych na poziomie zgodnym z przepisami prawa, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne, występujące w działalności Banku;
- 2) sukcesywne zwiększanie poziomu funduszy własnych w celu umożliwienia dalszego rozwoju działalności i wzmocnienia pozycji na polskim rynku usług bankowych;
- 3) utrzymywanie kapitału na poziomie, który pozwoli na zapewnienie optymalnej obsługi zrzeszonych banków spółdzielczych;
- 4) efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału między innymi poprzez optymalizowanie działalności w kierunku rozwoju produktów o oczekiwanym poziomie absorpcji kapitału.

Instrukcja ICAAP opisuje proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, zawiera wytyczne dotyczące zasad oceny istotności poszczególnych rodzajów ryzyka oraz metody wyznaczania kapitału wewnętrznego na ich pokrycie. Ocena adekwatności kapitału służy zapewnieniu utrzymywania jego poziomu w wysokości skorelowanej z profilem ryzyka Banku. Pozwala na dostosowanie wielkości funduszy własnych Banku do poziomu i rodzaju ryzyka na jaki jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności.

Odpowiedzialność za skuteczność systemu zarządzania kapitałem i ryzykiem ponosi Zarząd Banku, wspierany przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, natomiast Rada Nadzorcza Banku ostatecznie zatwierdza procesy uregulowane w przedmiotowych dokumentach.

Zarówno Polityka, jak i Instrukcja ICAAP podlegają corocznemu przeglądowi i weryfikacji w celu ich dostosowania do przepisów zewnętrznych, zmian profilu ryzyka Banku, jak również otoczenia gospodarczego w którym funkcjonuje.

Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne dla potrzeb wyliczania adekwatności kapitałowej wyznaczane są w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR.

Fundusze własne Banku stanowią sumę kapitału Tier I i kapitału Tier II. W skład kapitału Tier I wchodzi kapitał podstawowy Tier I. Bank nie posiada kapitału dodatkowego Tier I.

W skład kapitału podstawowego Tier I wchodzi:

- 1) instrumenty kapitałowe;
- 2) agio emisyjne związane z instrumentami kapitałowymi;
- 3) zyski zatrzymane;
- 4) skumulowane inne całkowite dochody;
- 5) kapitał rezerwowy;

6) fundusze ogólnego ryzyka bankowego.

Kapitał podstawowy Tier I korygowany jest o:

- 1) korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych;
- 2) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej;
- 3) niedobór pokrycia z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych;
- 4) inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I (wynikające z zastosowania MSSF9).

W skład kapitału Tier II wchodzi zobowiązania podporządkowane.

Kapitał Tier II korygowany jest o wartość instrumentów w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, w związku z dokonaniem przez Bank znacznej inwestycji.

Struktura funduszy własnych Banku

	31.12.2022	31.12.2021
Kapitał Tier I	775 915	834 058
Kapitał podstawowy Tier I	775 915	834 058
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	717 553	723 496
Zyski zatrzymane	-75 102	-37 159
Inne całkowite dochody	-26 021	10 307
Kapitał rezerwow	158 968	126 357
Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-6 135	-3 330
Wartości niematerialne	-23 522	-21 462
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	5 674	11 349
Kapitał dodatkowy Tier I	0	0
Kapitał Tier II	253 476	280 064
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	255 963	280 941
Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	-2 487	-877
Fundusze własne	1 029 391	1 114 122

Ekspozycja na ryzyko oraz wskaźniki kapitałowe

Przy wyliczaniu kwoty ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową (SA), obejmującą wykorzystanie parametrów regulacyjnych wskazanych w Rozporządzeniu CRR. W zakresie ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje metodę wskaźnika bazowego BIA (Basic Indicator Approach). W obszarze ryzyka rynkowego oraz ryzyka z tytułu korekty wyceny kredytowej Bank wykorzystuje metody standardowe, zgodnie z wymogami regulacyjnymi określonymi w Rozporządzeniu CRR.

W zakresie współczynników kapitałowych, minimalne poziomy wyznaczone dla Banku wynoszą odpowiednio:

- 1) 7,25 % dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I (CET1),
- 2) 8,75 % dla współczynnika kapitału Tier I (T1),
- 3) 10,75 % dla łącznego współczynnika kapitałowego (TCR),
- 4) 3,0 % dla wskaźnika dźwigni (LR).

Powyższe wskaźniki uwzględniają wymogi wynikające z:

- 1) art. 92 ust 1 Rozporządzenia CRR, który zobowiązuje Bank do ich utrzymywania na poziomie co najmniej:
 - a) 4,50 % dla CET1,

- b) 6,00 % dla T1,
 - c) 8,00 % dla TCR,
 - d) 3,00 % dla LR;
- 2) buforów kapitałowych, stanowiących zgodnie z Ustawą Makro, wartości procentowe łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR, ustalone w wysokości:
- a) 0,00 % dla bufora antycyklicznego – wartość utrzymywana na niezmiennym poziomie od dnia 1 stycznia 2016 roku,
 - b) 2,50 % dla bufora zabezpieczającego – miara zwiększona od dnia 1 stycznia 2019 roku z poziomu 1,875 % obowiązującego w roku 2018,
 - c) 0,00 % dla bufora ryzyka systemowego – wartość zmieniona Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18 marca 2020 roku, uchylającym Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 roku, ustanawiające jego poziom w wysokości 3,0 %,
 - d) 0,25 % dla bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) – poziom zwiększony decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 16 grudnia 2022 roku z wysokości 0,1 % (nałożony na Bank w 2019 roku w drodze indywidualnej decyzji bufor podlega corocznemu przeglądowi i weryfikacji).

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank utrzymywał fundusze własne na poziomie 1.029.391 tys. zł oraz łączną kwotę ekspozycji na ryzyko w wysokości 4.844.492 tys. zł, Współczynnik TCR wyniósł 21,25 %, natomiast współczynniki CET1 oraz T1 osiągnęły wartość 16,02 %. Powyższe wskaźniki ukształtowały się powyższej obowiązujących progów nadzorczych.

Jednocześnie Bank zobowiązany jest do spełniania wymogu utrzymywania wskaźnika dźwigni (LR *Leverage ratio*) na poziomie nie niższym niż 3 %. Wskaźnik ten stanowi relację kapitału Tier I do miary ekspozycji całkowitej uwzględniającej aktywa bilansowe oraz udzielone zobowiązania pozabilansowe. Na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank utrzymywał kapitał Tier I na poziomie 775.915 tys. zł, natomiast miarę ekspozycji całkowitej w wysokości 26.177.583 tys. zł. Wskaźnik LR ukształtował się na poziomie 2,96 %, tj. niższym od wymogu określonego w art. 92 ust. 1 lit. d Rozporządzenia CRR o 0,04 pp.

Ekspozycja na ryzyko i wskaźniki kapitałowe

	31.12.2022	31.12.2021
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	4 844 492	5 949 921
Kwota ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do ryzyka kredytowego	4 138 061	5 195 742
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka operacyjnego	703 844	707 043
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka rynkowego	0	47 007
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej	2 587	129
Miara ekspozycji całkowitej	26 177 583	24 278 571
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	16,02%	14,00%
Współczynnik kapitału Tier I	16,02%	14,00%
Łączny współczynnik kapitałowy	21,25%	18,70%
Wskaźnik dźwigni	2,96%	3,40%

Minimalny poziom funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych - MREL

Pismem z dnia 5 grudnia 2022 roku Bankowy Fundusz Gwarancyjny poinformował Bank o przeprowadzonym przeglądzie planu restrukturyzacji oraz o konieczności jego aktualizacji, określając równocześnie cel śródk okresowy MREL, który Bank powinien spełnić do końca 2022 roku oraz poziom docelowy, wyznaczonego na dzień 1 stycznia 2024 roku.

Wyznaczone dla Banku wymogi MREL opierają się na strategii bail-in, tj. umorzeniu lub konwersji zobowiązań, wskazanej przez BFG jako preferowany instrument przymusowej restrukturyzacji. Zgodnie z art. 97 ust. 2b ustawy o BFG, MREL wyrażony został jako odsetek:

- 1) łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR (MREL_{TREA}),
- 2) miary ekspozycji całkowitej, obliczonej zgodnie z art. 429 i 429a Rozporządzenia CRR (MREL_{TEM}).

Bank zobowiązany jest do spełniania obu wymogów jednocześnie. Wymogi MREL zostały wyznaczone na podstawie danych skonsolidowanych.

Według stanu na 31 grudnia 2022 roku Bank osiągnął wskaźniki MRELTREA wyznaczone w oparciu o łączną kwotę ekspozycji na ryzyko na poziomach wyższych od ustalonych limitów. Niespełniony został natomiast wymóg w zakresie wskaźnika MRELTEM podporządkowany, do wyliczenia którego stosuje się miarę ekspozycji całkowitej

	31.12.2022	31.12.2021
MREL-TREA - Fundusze własne i zobowiązania kwalifikowalne jak odsetek TREA (%)	25,27%	20,49%
w tym: Fundusze własne i podporządkowane zobowiązania kwalifikowalne (%)	22,40%	19,14%
MREL-TEM - Fundusze własne i zobowiązania kwalifikowalne jak odsetek TEM (%)	4,68%	5,02%
w tym: Fundusze własne i podporządkowane zobowiązania kwalifikowalne (%)	4,14%	4,69%
<i>CBR - wymóg połączonego bufora wyrażony jako % TREA</i>	<i>2,75%</i>	<i>-</i>
Nadwyżka MREL-TREA (uwzględniając CBR)	10,84 pp.	6,21 pp.
Nadwyżka MREL-TREA podporządkowanie (uwzględniając CBR)	8,72 pp.	5,25 pp.
Nadwyżka MREL-TEM	0,22 pp.	2,02 pp.
Nadwyżka MREL-TEM podporządkowanie	-0,25 pp.	1,69 pp.

Kapitał wewnętrzny

Bank wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z Rozporządzeniem MRiF, w oparciu o Instrukcję ICAAP. Kapitał wewnętrzny, zgodnie z definicją art. 128 ust 1. pkt 2 Ustawy, stanowi szacowaną kwotę kapitału, niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniającą przewidywany poziom ryzyka.

W procesie oceny istotności wpływu poszczególnych rodzajów ryzyka na działalność Banku oceniane są następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, stopy procentowej w księdze bankowej, operacyjne, koncentracji, walutowe, płynności, cyklu gospodarczego, kapitałowe, strategiczne, reputacji, modeli, transferowe i kraju, braku zgodności, inwestycji w podmioty zależne, wyniku finansowego oraz nadmiernej dźwigni.

Dla rodzajów ryzyka ocenionych jako istotne wyznaczony zostaje kapitał wewnętrzny. Wielkość kapitału wewnętrznego Banku obliczana jest jako suma wszystkich skwantyfikowanych w jednostkach pieniężnych rodzajów ryzyka.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał wewnętrzny alokowany został na następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, operacyjne, CVA, stopy procentowej w księdze bankowej, inwestycji w podmioty zależne, braku zgodności, modeli oraz nadmiernej dźwigni

	31.12.2022	31.12.2021
Kapitał wewnętrzny	586 026	654 916
Filar I	387 559	475 994
Filar II	198 467	178 922
Nadwyżka (+) / Niedobór (-) funduszy własnych	443 365	459 206
Kapitał wewnętrzny / fundusze własne (w %)	56,93%	58,78%

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Podpisy

13 kwietnia 2023 roku	Artur Adamczyk Prezes Zarządu	Podpisano podpisem elektronicznym
-----------------------	----------------------------------	--------------------------------------

13 kwietnia 2023 roku	Robert Banach Wiceprezes Zarządu	Podpisano podpisem elektronicznym
-----------------------	-------------------------------------	--------------------------------------

13 kwietnia 2023 roku	Krzysztof Kokot Wiceprezes Zarządu	Podpisano podpisem elektronicznym
-----------------------	---------------------------------------	--------------------------------------

13 kwietnia 2023 roku	Anna Zawada Główny Księgowy Banku	Podpisano podpisem elektronicznym
-----------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

Niniejsze sprawozdanie zawiera 168 kolejno ponumerowanych stron.